

แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

พ.ศ. 2552 – 2555

คำนำ

ด้วยพระราชบัญญัติพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ.2549ได้กำหนดให้คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ จัดทำแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับความร่วมมือในการบริหารงานยุติธรรมระหว่างหน่วยงานของรัฐและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานยุติธรรมที่สอดคล้อง กับแนวทางตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมาย เกี่ยวกับการบริหารราชการของหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ โดยเปิดโอกาสให้มีการรับฟังความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมของประชาชน

กระทรวงยุติธรรม โดยสำนักงานกิจการยุติธรรม จึงได้ดำเนินการประสานจัดทำแผนแม่บทฯ โดยผ่านขั้นตอนและกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ตั้งแต่ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลสถานการณ์ สภาพแวดล้อมต่างๆ ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา รวมทั้งการระดมความคิดเห็นจากภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั่วประเทศ ซึ่งถือได้ว่าแผนแม่บทฉบับนี้เป็นแผนที่มุ่งเน้นสนองความต้องการของประชาชนที่มีต่องานกระบวนการยุติธรรมและสอดคล้องกับสถานการณ์สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป สำหรับเนื้อหาสาระของแผนแม่บทฯ ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ เป้าหมายหลักและยุทธศาสตร์ดำเนินงาน 5 ด้าน ได้แก่ ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการป้องกันอาชญากรรมและลดการเกิดข้อพิพาท ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการประนอมข้อพิพาทและกระบวนการยุติธรรมทางเลือก ยุทธศาสตร์เสริมสร้างการมีส่วนร่วมและบทบาทของภาคีการพัฒนาต่างๆ ยุทธศาสตร์ประสานความร่วมมือและพัฒนาระบบงานยุติธรรม และยุทธศาสตร์พัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการและการส่งเสริมคุณธรรม โดยมีกรอบระยะเวลาการดำเนินงานระหว่าง พ.ศ. 2552 - 2555

เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุสัมฤทธิ์ผลตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้นำแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติฉบับนี้ไปใช้เป็นกรอบแนวทางการทำงานและจัดทำงบประมาณให้มีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้เกิดแก่ประชาชน สังคม และความมั่นคงของประเทศชาติอย่างยั่งยืนต่อไป

สำนักงานกิจการยุติธรรม

กระทรวงยุติธรรม

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
บทสรุปผู้บริหาร	ก
บทที่ 1 ทบทวนผลการดำเนินงานตามแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2547-2549) และแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2550 - 2551	1
บทที่ 2 สถานการณ์และสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานยุติธรรม	11
> สถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานยุติธรรม	11
> สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองรวมทั้งปัจจัย หรือบริบทอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานยุติธรรม	23
> การประเมินสถานการณ์และสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง	33
บทที่ 3 มุมมอง ข้อคิดเห็นและความต้องการของภาคประชาชนและผู้เกี่ยวข้องที่มี ต่อการบริหารงานยุติธรรม	37
บทที่ 4 เป้าประสงค์ของแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2552-2555	51
ยุทธศาสตร์และแนวทางการดำเนินงาน	54
ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมการป้องกันอาชญากรรมและลดการเกิดข้อพิพาท	54
ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมการระงอมข้อพิพาทและกระบวนการยุติธรรม ทางเลือก	56
ยุทธศาสตร์ที่ 3 เสริมสร้างการมีส่วนร่วมและบทบาทของภาคีการพัฒนาต่าง ๆ	58
ยุทธศาสตร์ที่ 4 ประสานความร่วมมือและพัฒนาระบบงานยุติธรรม	60
ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการและการส่งเสริมคุณธรรม	64
บทที่ 5 แนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล	67
ภาคผนวก	

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตารางที่ 2.1	ช่องทางการร้องเรียน ร้องทุกข์/ขอความช่วยเหลือ ระหว่างปี พ.ศ. 2547 - 2551	12
ตารางที่ 2.2	จำนวนคดีแยกตามประเภทคดีอาชญากรรม ระหว่างปี พ.ศ. 2547 - 2551 (มกราคม - กันยายน)	14
ตารางที่ 2.3	ข้อมูลการรายงานเหตุอาชญากรรมที่เกิดขึ้นต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ	15
ตารางที่ 2.4	จำนวนเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีและจำนวนเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำทั่วประเทศแยกตามอายุ ระหว่างปี พ.ศ. 2547-2551 (มกราคม-พฤศจิกายน)	18
ตารางที่ 2.5	จำนวนเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีและจำนวนเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำทั่วประเทศแยกตามฐานความผิด ระหว่างปี พ.ศ. 2547-2551 (มกราคม-พฤศจิกายน)	19
ตารางที่ 2.6	จำนวนเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้	20
ตารางที่ 2.7	สถิติคดีอาญาของศาลชั้นต้น จำแนกรายปี พ.ศ. ระหว่างปี พ.ศ. 2547 - 2550	21
ตารางที่ 2.8	จำนวนนักโทษเด็ดขาด แยกตามจำนวนครั้งที่ต้องโทษ	22

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่ 2.1	สถิติคดีแพ่งของศาลชั้นต้น จำแนกรายปี พ.ศ. ระหว่างปี พ.ศ. 2547 - 2550	13
แผนภูมิที่ 2.2	สถิติคดีปกครองของศาลปกครองชั้นต้น จำแนกรายปี พ.ศ. ตั้งแต่เปิดทำการ-วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2550	14
แผนภูมิที่ 2.3	จำนวนคดีที่จับกุมได้และจำนวนผู้ต้องหาในคดีอาชญากรรม ระหว่างปี พ.ศ. 2547 - 2550	17
แผนภูมิที่ 2.4	สถิตินักโทษเด็ดขาดคดีอาญา จำแนกตามฐานความผิด	22
แผนภูมิที่ 3.1	ระดับความพึงพอใจต่อการให้บริการของหน่วยงานกระบวนการยุติธรรม	41
แผนภูมิที่ 3.2	ระดับความเชื่อมั่นต่อหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมที่มาใช้บริการ	43

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

รัฐบาลได้มีนโยบายและให้ความสำคัญในการพัฒนาและปรับปรุงงานกระบวนการยุติธรรมอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 โดยให้มีการศึกษาทบทวนสถานการณ์งานกระบวนการยุติธรรมในภาพรวม รวมทั้งกำหนดวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์การพัฒนาที่จะนำไปสู่การปรับปรุงกลไกการบริหารจัดการและจัดโครงสร้างองค์กรต่างๆ ให้รองรับอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2547-2549) เมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2547 เพื่อให้หน่วยงานบริหารในกระบวนการยุติธรรมใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานและจัดทำงบประมาณ รวมทั้งให้ขอความร่วมมือจากองค์กรอิสระในกระบวนการยุติธรรม นำกรอบเนื้อหาสาระของแผนแม่บทฯ ไปใช้ประกอบการพิจารณาจัดทำแผนการดำเนินงานให้มีความสอดคล้อง สนับสนุนและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ต่อมาเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล จึงได้ศึกษาทบทวนสาระของแผนแม่บทดังกล่าวให้มีความสอดคล้องกับนโยบายและแผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548-2551 รวมทั้งสถานการณ์สภาวะแวดล้อมต่างๆ โดยปรับปรุงเป็นแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. 2550-2551 และได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2549 ซึ่งจากการติดตามประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า ในภาพรวมหน่วยงานส่วนใหญ่มีการดำเนินงานสอดคล้องตามยุทธศาสตร์ของแผนแม่บทฯ ปัญหาอุปสรรคที่เป็นข้อจำกัดในการดำเนินงาน ได้แก่ หน่วยงานบางแห่งยังไม่เห็นความสำคัญของการจัดเก็บและรายงานข้อมูลเพื่อการติดตามผล ขาดการประสานงาน ความไม่ต่อเนื่องและความไม่เป็นเอกภาพในการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งขาดการประชาสัมพันธ์แผนแม่บทฯ ให้เป็นที่รับรู้ เข้าใจและเกิดการยอมรับในวงกว้าง

อย่างไรก็ดี เมื่อพระราชบัญญัติพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2549 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2549 คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ จึงได้ดำเนินการจัดทำแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติขึ้นใหม่ เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับความร่วมมือในการบริหารงานยุติธรรมระหว่างหน่วยงานของรัฐและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานยุติธรรม โดยให้เป็นแผนระยะสี่ปีเพื่อแสดงทิศทางการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมของประเทศ

แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2552-2555 ฉบับนี้ มีกรอบแนวคิดพื้นฐานในการจัดทำแผนแม่บทฯ 4 ประการ ได้แก่ ❶ อัญเชิญพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ว่า “กฎหมายนั้นไม่ใช่ตัวความยุติธรรม เป็นแต่เพียงเครื่องมืออย่างหนึ่งสำหรับใช้ในการรักษาและอำนวยความยุติธรรมเท่านั้น การใช้กฎหมายจึงต้องมุ่งหมายใช้เพื่อรักษาความยุติธรรม ไม่ใช่เพื่อรักษาตัวบทของกฎหมายเอง และการรักษาความยุติธรรมในแผ่นดินก็มิได้มีวงแคบอยู่เพียงแค่ขอบเขตของกฎหมาย หากต้องขยายออกไปให้ถึงศีลธรรมจรยาตลอดจนเหตุและผลตามเป็นจริงด้วย...” เป็นหลักปรัชญานำทาง ❷ เปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมสะท้อนสภาพปัญหาและความต้องการในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน ❸ ให้ความสำคัญกับการเพิ่มศักยภาพ

และประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และการอำนวยความสะดวกยุติธรรม รวมทั้งการประสานความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๔ เน้นการพัฒนากระบวนการยุติธรรมให้ครอบคลุมทั้งกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทางแพ่ง และทางปกครอง

จากการวิเคราะห์สภาพปัญหา สถานการณ์ สภาพแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนา ระบบงานยุติธรรมในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา พบว่า สภาวะทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่จะส่งผลกระทบต่อการศึกษาปัญหาอาชญากรรม ปัญหาสังคม ปัญหาข้อร้องเรียน ข้อพิพาท ความขัดแย้งต่างๆ ในสังคมให้เพิ่มมากขึ้น รวมถึงปัญหาความไม่สงบเรียบร้อยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งยังคงเป็นปัญหาเรื้อรังของสังคมไทย ในขณะที่การจัดการของหน่วยงานภาครัฐยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและทั่วถึง โดยปัจจัยซึ่งถือเป็นอุปสรรค ได้แก่ ระบบงานยุติธรรม ยังมีปัญหา ขาดมาตรฐานที่ชัดเจน มีขั้นตอนมาก เสียค่าใช้จ่ายสูงและมีความล่าช้าในการบังคับใช้กับประชาชนทั่วไป รวมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจจะยังไม่เข้าใจในบทบาทอำนาจหน้าที่อย่างถูกต้อง การขาดวัฒนธรรมองค์กรในการประสานและทำงานร่วมกัน บุคลากรบางส่วน ขาดจิตสำนึกและทัศนคติที่ดีในการให้บริการแก่ประชาชน กฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง หรือไม่ทันกับลักษณะความผิดที่ซับซ้อนมากขึ้นเรื่อยๆ รวมถึงระบบวัฒนธรรมอุปถัมภ์ที่ยังคงมีอยู่และเป็นอุปสรรคขัดขวางต่อการเสริมสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย แม้ว่าจะมีปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารงานยุติธรรมหลายประการ เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ที่ระบุถึงสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล สิทธิในกระบวนการยุติธรรมของประชาชน และแนวนโยบายด้านกระบวนการยุติธรรมของรัฐไว้ในหลายมาตรา นโยบายรัฐบาลและเจตจำนงของผู้นำทางการเมืองที่เน้นให้ความสำคัญ กับการพัฒนาส่งเสริมประชาธิปไตย ภาพลักษณ์ที่ดีและความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน ข้อตกลง อนุสัญญาและความร่วมมือกับนานาประเทศในด้านต่างๆ และนวัตกรรมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

นอกจากนี้ จากการสำรวจและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่เข้ารับบริการจากหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมทั่วประเทศ ยังพบว่า ประชาชนผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจและเข้าใจผิดในบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ทั้งนี้ องค์กรต่างๆ ที่มีภาพลักษณ์ที่ดีและเป็นที่ยอมรับของประชาชนก่อนเข้ารับบริการ แต่กลับลดลงอยู่ในระดับค่อนข้างเชื่อมั่นภายหลังรับบริการ สำหรับความพึงพอใจส่วนมากมีความพึงพอใจในระดับค่อนข้างพอใจ ทั้งด้านกระบวนการและขั้นตอนการให้บริการ ด้านเจ้าหน้าที่ให้บริการ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสถานที่ และด้านคุณภาพการให้บริการ

ดังนั้น เพื่อให้แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ.2552-2555 สามารถนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่สอดคล้อง และมีประสิทธิภาพ สนองต่อความต้องการของประชาชนและสังคมได้อย่างแท้จริงจึงได้กำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ เป้าหมายและยุทธศาสตร์ ดังนี้

วิสัยทัศน์

ระบบการอำนวยความยุติธรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทันสมัย ถูกต้อง โปร่งใส เป็นธรรม และมีความเป็นสากล ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการงานยุติธรรมได้อย่างสะดวก รวดเร็ว เสียค่าใช้จ่ายน้อย และเสมอภาค ก่อให้เกิดสังคมที่มีความปลอดภัยสงบเรียบร้อย และสมานฉันท์

พันธกิจ

เพื่อให้การพัฒนากระบวนการยุติธรรมของประเทศในช่วงแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2552-2555 บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีพันธกิจของการพัฒนาระบบงานยุติธรรมที่ต้องดำเนินการ ดังนี้

▶ **บูรณาการและประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและภาคีการพัฒนาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง** เพื่อพัฒนาระบบการอำนวยความยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพทันสมัย ถูกต้อง โปร่งใส เป็นธรรมและมีความเป็นสากล โดยส่งเสริมการประสานความร่วมมือระหว่างภาคีการพัฒนาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติงานได้อย่างสอดคล้องและสนับสนุนกัน รวมทั้งส่งเสริมการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศโดยพัฒนาความสัมพันธ์ การแลกเปลี่ยนความร่วมมือทั้งระหว่างประเทศ และระดับภูมิภาคในรูปแบบต่างๆ ทั้งในด้านการวิจัยพัฒนากฎหมาย ความร่วมมือทางวิชาการ การพัฒนาบุคลากร ตลอดจนสนับสนุนการมีส่วนร่วมและบทบาทของภาคประชาชนในทุกขั้นตอน และให้ผู้ด้อยโอกาสสามารถมีส่วนร่วมและเข้าถึงความยุติธรรมได้อย่างเสมอภาค

▶ **สนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม** เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการงานยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็ว เสียค่าใช้จ่ายน้อยและเสมอภาค โดยลดขั้นตอนการปฏิบัติงานให้กระชับ สะดวก รวดเร็ว กำหนดมาตรฐานและแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน เน้นการดำเนินงานเชิงรุกทั้งด้านการป้องกัน การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และการแก้ไขฟื้นฟู รวมทั้งการส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมทางเลือก การส่งเสริมพัฒนาทักษะ ความรู้ความสามารถของบุคลากรควบคู่กับการพัฒนาจริยธรรมคุณธรรม การพัฒนากฎหมายและการบังคับใช้ ปรับแก้ไขกฎหมายให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ตลอดจนพัฒนาระบบฐานข้อมูลและศักยภาพทางเทคโนโลยีกระบวนการยุติธรรม ที่สามารถตอบสนองการให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1) เพื่อแสดงทิศทางการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมของประเทศที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนและสอดคล้องกับสถานการณ์และสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

2) เพื่อเป็นกรอบแนวทางการร่วมมือในการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นไปโดยสอดคล้องกันและมีประสิทธิภาพในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ตลอดจนใช้ทรัพยากรให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด

เป้าหมายหลัก

เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์และบริบทการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อ การพัฒนาระบบบริหารงานยุติธรรมของประเทศในระยะ 4 ปีข้างหน้า รวมทั้งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ที่ ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต จึงได้กำหนดเป้าหมายหลักไว้ คือ

- เป้าหมายที่ 1 ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการของหน่วยงานกระบวนการยุติธรรม ได้อย่าง สะดวก รวดเร็วและมีความพึงพอใจ
- เป้าหมายที่ 2 อาชญากรรม ข้อพิพาท ข้อร้องเรียนต่างๆ ที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ลดลง
- เป้าหมายที่ 3 กฎหมายมีการบังคับใช้อย่างเสมอภาคและเป็นธรรม
- เป้าหมายที่ 4 ประชาชนมีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย ศรัทธาและเชื่อมั่นในกระบวนการ ยุติธรรม

ยุทธศาสตร์และแนวทางการดำเนินงาน

เพื่อให้การพัฒนาระบบงานยุติธรรมของประเทศในอนาคตข้างหน้า บรรลุเป้าหมายหลัก สอดคล้องกับพันธกิจ และผลักดันให้บังเกิดผลตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ จึงเห็นควรกำหนดยุทธศาสตร์ การดำเนินงานไว้รวม 5 ยุทธศาสตร์ตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมการป้องกันอาชญากรรมและลดการเกิดข้อพิพาท

วัตถุประสงค์ เพื่อเสริมสร้างให้คนในสังคมมีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงเรื่อง ความยุติธรรม ความเป็นธรรม และสมานฉันท์ รู้จักป้องกัน ฝ่าระวังและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม มีทักษะพื้นฐานในการยุติข้อพิพาทและความขัดแย้งต่างๆ ได้โดยสันติวิธี

แนวทางการดำเนินงาน ได้แก่ การพัฒนาและเสริมสร้างจิตสำนึกรักความยุติธรรมและ คุณธรรมในด้านต่างๆ แก่เด็กและเยาวชน เสริมสร้างจิตสำนึกคุณธรรมในด้านต่างๆ โดยมีครอบครัว สถาบันการศึกษาและสถาบันศาสนาเป็นสถาบันหลัก เสริมสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขการกระทำผิด

ในเด็กและเยาวชน ตลอดจนทำให้มีส่วนร่วมในการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ไม่ให้กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก และอยู่ในสังคมได้อย่างปกติ รมรงค์ประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจ เรื่องกฎหมาย ขั้นตอนกระบวนการยุติธรรมพื้นฐานรวมทั้งการเคารพกฎหมายและสิทธิเสรีภาพต่างๆ อย่างต่อเนื่อง การยกย่องเชิดชูเกียรติ และให้รางวัลแก่บุคคลที่กระทำความดี การพัฒนาการดำเนินงาน ป้องกันในเชิงรุก โดยสนับสนุนให้มีมาตรการการจัดระเบียบสังคม การควบคุมและจัดแหล่งมั่วสุม แหล่งอบายมุขต่างๆ รวมทั้งการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน โดยนำกระบวนการมีส่วนร่วม ของชุมชน ในการร่วมคิดร่วมทำและร่วมรับผิดชอบมาใช้ เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมการประណอมข้อพิพาทและกระบวนการยุติธรรมทางเลือก

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและได้รับความยุติธรรมจากหลาย ช่องทางอย่างเหมาะสม เป็นการลดปริมาณคดีที่เข้าสู่ศาลหรือกระบวนการยุติธรรม ลดระยะเวลา และภาระ ค่าใช้จ่ายทั้งของภาครัฐและประชาชน ยุติความขัดแย้งและสร้างความสมานฉันท์ปรองดองให้เกิดขึ้นใน สังคม

แนวทางการดำเนินงาน ได้แก่ สร้างการยอมรับผลดีของการสร้างความสมานฉันท์ การประណอมข้อพิพาทและกระบวนการยุติธรรมทางเลือกโดยเผยแพร่ความรู้และประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจแก่ประชาชนและสังคม การกำหนดเป็นนโยบายร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการ สนับสนุนให้นานวิธีประណอมข้อพิพาทหรือกระบวนการยุติธรรมทางเลือกมาใช้โดยมีกฎหมายรองรับ รวมทั้ง การเร่งรัดดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม โดยนำมาตรการทางเลือกที่มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ มาใช้ในการดำเนินงานให้มากขึ้น สร้างหมู่บ้านชุมชนให้เข้มแข็ง และให้ชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเครือข่ายยุติธรรมชุมชน เข้ามามีส่วนร่วม ส่งเสริมและพัฒนากลไกการติดตามประเมินผลการ ดำเนินการไกล่เกลี่ยประណอมข้อพิพาทอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 เสริมสร้างการมีส่วนร่วมและบทบาทของภาคีการพัฒนาต่างๆ

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคีการพัฒนาต่างๆ ได้แก่ ภาคประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน องค์กรเอกชน สถาบันการศึกษาและสื่อมวลชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมหรือมีบทบาทที่เหมาะสมในกระบวนการยุติธรรมและการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทุกระดับ

แนวทางการดำเนินงาน ได้แก่ การกำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงานที่ ชัดเจนจากรัฐบาลและหน่วยงานของรัฐ โดยเปิดโอกาสให้ภาคีการพัฒนาต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการ ดำเนินงาน การส่งเสริมการจัดตั้งและขยายพลังเครือข่ายยุติธรรมชุมชน โดยฝึกอบรมประชาชน ผู้นำชุมชน ท้องถิ่นเข้ามาเป็นเครือข่ายยุติธรรมชุมชน และสนับสนุนทรัพยากรในด้านต่างๆ อย่างเหมาะสม รวมทั้ง การเปิดโอกาสให้ภาคเอกชน องค์กรภาคเอกชนและสื่อมวลชนมีบทบาทมากขึ้น ในการตรวจสอบและ ติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากรและหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมได้ในทุกขั้นตอนการดำเนินงาน เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ประสานความร่วมมือและพัฒนาระบบงานยุติธรรม

วัตถุประสงค์ เพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งระบบการบริหารงานและจัดการองค์กรที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

แนวทางการดำเนินงาน ได้แก่ การส่งเสริมและประสานความร่วมมือระหว่างภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ โดยจัดให้มีกลไกการประสานงานในทุกระดับทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค จังหวัดและระดับพื้นที่ โดยคำนึงถึงความแตกต่างของสภาพปัญหา วัฒนธรรม ประเพณีของแต่ละท้องถิ่น จัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ การปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพระบบงานยุติธรรมทางอาญา แพ่งและพาณิชย์ และทางปกครอง โดยสนับสนุนและส่งเสริมการนำวิธีการบริหารจัดการดีมาใช้พัฒนาระบบการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ระบบการสืบสวนสอบสวนและการดำเนินคดี โดยเฉพาะอาชญากรรมรูปแบบใหม่ๆ พัฒนาระบบงานนิติวิทยาศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพทันสมัย พัฒนาศักยภาพการดำเนินงานและนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งการพัฒนางานวิจัย กฎหมายและระบบงานในกระบวนการยุติธรรม และส่งเสริมการบังคับใช้ โดยให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีบทบาทในการรับรู้ ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการแก้ไข ปรับปรุงหรือออกกฎหมายใหม่ โดยผ่านช่องทางต่างๆ รวมทั้งมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ เพื่อป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ และเพื่อความโปร่งใสในการบังคับใช้กฎหมาย เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการและการส่งเสริมคุณธรรม

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการความยุติธรรมที่สะดวก รวดเร็ว เสียค่าใช้จ่ายน้อยและมีความพึงพอใจ รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรให้มีจริยธรรม คุณธรรม และมีจิตสำนึกที่ดี ควบคู่กับการพัฒนาทักษะ ความรู้ความสามารถตามมาตรฐานที่กำหนด

แนวทางการดำเนินงาน ได้แก่ การพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการของหน่วยงาน โดยกำหนดมาตรฐานการทำงาน พัฒนาระบบการประสานและระบบส่งต่อการให้บริการความช่วยเหลือ ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรร่วมกันในการปฏิบัติงาน การส่งเสริมการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน โดยสร้างระบบกลไกการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพเปิดช่องทางการร้องทุกข์ในรูปแบบต่างๆ สร้างเครือข่ายการดำเนินงาน จัดระบบส่งต่อและถ่ายโอนงานบริการให้กับภาคเอกชนหรือองค์กรภาคเอกชน ให้มีกลไกหรือกฎหมายรองรับ และคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของเจ้าหน้าที่ รวมทั้งการพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถ คุณธรรมและจิตสำนึกให้บริการ การตระหนักถึงหลักนิติธรรม เพื่อป้องกันการใช้อำนาจโดยมิชอบ ด้วยกฎหมาย โดยการพัฒนาฝึกอบรม จัดทำจรรยาบรรณและจริยธรรมในการปฏิบัติงาน เปิดช่องทางให้หน่วยงานภายนอก หรือภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ปรับปรุงระบบเงินเดือน ค่าตอบแทนและสวัสดิการของบุคลากรให้เท่าเทียมตามหลักเกณฑ์ที่มาตรฐานสากลปฏิบัติ เป็นต้น

อย่างไรก็ดี เพื่อให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2552-2555 บังเกิดผลอย่างจริงจัง การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ มีขั้นตอนที่สำคัญ ๆ ดังนี้

- ▶ ประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้และความเข้าใจร่วมกันในเนื้อหาของสาระของแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ
- ▶ พัฒนากลไกการประสานความร่วมมือในการดำเนินงาน โดยจัดให้มีองค์กรประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมและ ภาคีการพัฒนาต่าง ๆ ทุกระดับ ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ระดับจังหวัดและระดับพื้นที่
- ▶ บูรณาการแผนงานและโครงการต่าง ๆ ที่สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ของแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2552-2555
- ▶ ดำเนินการสำรวจรับฟังความคิดเห็นและประเมินความต้องการของประชาชนที่มีต่อหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมประจำปี เพื่อสะท้อนถึงความก้าวหน้า การดำเนินงานตามแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2552-2555
- ▶ ผลักดันให้มีการบรรจุสาระสำคัญของแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2552-2555ไว้ในนโยบายรัฐบาล

การกำหนดดัชนีตัวชี้วัด และการติดตามและประเมินผล

ในการติดตามความคืบหน้าในการดำเนินงาน รวมทั้งปัญหาอุปสรรค ข้อจำกัดและความสำเร็จที่เกิดขึ้น ตามแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ เห็นควรกำหนดดัชนีชี้วัดผลการดำเนินงานและแนวทางการติดตามประเมินผล ดังนี้

การกำหนดดัชนีตัวชี้วัด โดย

- ▶ สนับสนุน พัฒนาและจัดทำดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงานตามแผนแม่บทฯ โดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมจากภาคีการพัฒนาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งตัวชี้วัดในระดับเป้าหมายและระดับยุทธศาสตร์ เพื่อสร้างการยอมรับร่วมกัน
- ▶ ทั้งนี้ ควรกำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนาระบบงานยุติธรรมในระยะ 4 ปีข้างหน้าสอดคล้องกับเป้าหมายหลักที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทฯ ดังนี้

เป้าหมายที่ 1 ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการของหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และมีความพึงพอใจ **ตัวชี้วัด** ได้แก่ ประชาชนมีความพึงพอใจที่สามารถเข้าถึงบริการของหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมได้อย่างสะดวก รวดเร็ว

เป้าหมายที่ 2 อาชญากรรม ข้อพิพาท ข้อร้องเรียนต่างๆ ที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ลดลง **ตัวชี้วัด** ได้แก่ อาชญากรรม ข้อพิพาท ข้อร้องเรียนต่างๆ ที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมมีอัตราลดลง โดยเปรียบเทียบกับช่วงแผนแม่บทฯ ที่ผ่านมา (เปรียบเทียบกับประชากรแสนคน)

เป้าหมายที่ 3 กฎหมายมีการบังคับใช้อย่างเสมอภาคและเป็นธรรม **ตัวชี้วัด** ได้แก่ การรับรู้และเข้าใจกฎหมาย กติกา ขั้นตอนของกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม การเข้าถึงและได้รับบริการที่รวดเร็วและเท่าเทียมตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

เป้าหมายที่ 4 ประชาชนมีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย และศรัทธาเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม **ตัวชี้วัด** ได้แก่ ผลสำรวจประชาชนมีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย และศรัทธาเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม

➢ สำหรับดัชนีชี้วัดความสำเร็จในระดับยุทธศาสตร์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานควรพิจารณาร่วมกันว่าจะใช้ตัวชี้วัดเรื่องอะไรที่มีความถูกต้อง ชัดเจนและมีความเป็นไปได้ ในการจัดเก็บและรายงานอย่างต่อเนื่อง

การติดตามและประเมินผล โดย

➢ สร้างความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ กระบวนการเรียนรู้และองค์ความรู้ด้านการติดตาม ประเมินผล และการจัดทำดัชนีชี้วัดการพัฒนาแก่บุคลากรและภาคีที่เกี่ยวข้องในทุกระดับ

➢ พัฒนาระบบติดตามและประเมินผลการดำเนินงานโดยยึดกรอบการบริหารจัดการ ภาครัฐแนวใหม่ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงาน ความคุ้มค่า ความโปร่งใสและตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของประชาชน

➢ ให้มีกลไกประสาน ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนแม่บทฯ ภายใต้ คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

➢ สนับสนุนและเปิดโอกาสให้องค์กรหรือสถาบันการศึกษาที่เป็นกลาง เข้ามามีส่วนร่วมหรือมีบทบาทในการติดตามประเมินผล โดยการกำกับดูแลของคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ และให้มีการรายงานผลต่อคณะรัฐมนตรีและสาธารณชนทุกปี

➢ พัฒนาระบบฐานข้อมูลทุกระดับและเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูลข่าวสารระหว่างหน่วยงานกลางระดับนโยบายและระดับพื้นที่เพื่อติดตามผล เฝ้าระวังและประเมินผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ เป็นต้น

อย่างไรก็ดี เพื่อให้การดำเนินงานตามแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2552-2555 เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ สมควรให้ สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และติดตามประเมินผลตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังกล่าวต่อไป

บทที่ 1

ทบทวนผลการดำเนินงาน

ตามแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2547-2549)

และแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2550 - 2551

1. ความเป็นมาของการจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 5 มิถุนายน พ.ศ. 2544 ให้กระทรวงยุติธรรมดำเนินการจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ เพื่อศึกษาทบทวนสถานการณ์กระบวนการยุติธรรมในภาพรวม รวมทั้งกำหนดวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์การพัฒนานำไปสู่การปรับปรุงกลไกการบริหารจัดการและจัดโครงสร้างองค์กรต่าง ๆ ให้รองรับอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ซึ่งต่อมากระทรวงยุติธรรมร่วมกับคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จึงได้เริ่มดำเนินการจัดทำแผนดังกล่าว โดยความร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรม นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ สื่อมวลชนและประชาชนทั่วไปในทุกภูมิภาคจนแล้วเสร็จในปีงบประมาณ 2546 โดยกำหนดกรอบระยะเวลาดำเนินงานระหว่าง พ.ศ.2547-2549 เพื่อให้สอดคล้องกับระยะเวลาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 และแผนแม่บทอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2547 อนุมัติแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2547-2549) โดยให้หน่วยงานบริหาร ในกระบวนการยุติธรรมใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานและจัดทำงบประมาณ รวมทั้งให้ขอความร่วมมือจากองค์กรอิสระในกระบวนการยุติธรรม นำกรอบเนื้อหาสาระของแผนไปใช้ประกอบการพิจารณาจัดทำแผนการดำเนินงานให้มีความสอดคล้อง สนับสนุนและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยให้สำนักงานกิจการยุติธรรมรับผิดชอบประสาน ติดตาม บูรณาการ ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะรัฐมนตรี ทุกปี

2. สาระสำคัญของแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1

(พ.ศ.2547 -2549)

แผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2547-2549) มีเนื้อหาสาระโดยสรุป ได้แก่

วิสัยทัศน์

กระบวนการยุติธรรมมีการพัฒนาการอำนวยความสะดวกยุติธรรมอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีการพัฒนาโครงสร้างและระบบงานยุติธรรมให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และมีความเป็นสากล เพื่อก่อให้เกิดสังคมที่มีคุณภาพ มีความเสมอภาค เป็นธรรม

สมานฉันท์ และสงบสุข ก่อให้เกิดดุลยภาพระหว่างการบังคับใช้กฎหมายและการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เปิดโอกาสให้มีระบบการมีส่วนร่วมและความร่วมมือของทุกภาคส่วนในสังคมในการอำนวยความสะดวกยุติธรรม ตลอดจนให้ความช่วยเหลือคนยากจน และผู้ด้อยโอกาสให้ได้รับความเป็นธรรมเมื่อเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

พันธกิจ

1. เร่งปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมองค์รวมด้วยการปรับเปลี่ยนกลไกและวิธีการปฏิบัติงานสู่หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และการบริหารเชิงกลยุทธ์ ด้วยการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาบุคลากรทุกระดับอย่างเสมอภาค เพื่อให้ทำงานอย่างมีจริยธรรม มีการพัฒนามาตรฐานและจรรยาบรรณการปฏิบัติงาน มีองค์กรกลางในการบูรณาการแผนและประสานงาน เร่งสร้างระบบและกลไกเพื่อเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม และเป็นเครือข่ายของกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้ข้อเสนอแนะต่อการกำหนดทิศทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมในทุกระดับ
2. มุ่งส่งเสริมและพัฒนาระบบและกลไกที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ชุมชน องค์กรต่าง ๆ ควบคู่กับการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนอย่างมีประสิทธิภาพ เสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน ตลอดจนพัฒนาระบบและกลไกป้องกันการกระทำผิด การจำคุก การฟื้นฟูและแก้ไขผู้กระทำผิด โดยคำนึงถึงผู้เสียหาย เพื่อนำมาซึ่งความเข้มแข็งและความสงบสุขของสังคม

วัตถุประสงค์หลัก

1. ยกกระดับกระบวนการยุติธรรมของไทยสู่เป้าหมายเชิงบูรณาการและมีความเป็นสากล ปรับเปลี่ยนกลไกและวิธีการทำงานมุ่งสู่หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
2. ปรับเปลี่ยนกลไกและวิธีการทำงาน และพฤติกรรมของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม ให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทางวิชาชีพ เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และทักษะไปสู่การทำงานเชิงบูรณาการอย่างสอดคล้องประสานกัน
3. ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรของกระบวนการยุติธรรมทุกระดับอย่างเสมอภาค ให้มีการเรียนรู้ สามารถสร้างนวัตกรรมและพัฒนาวิทยาการเทคโนโลยีที่เหมาะสมต่อกระบวนการยุติธรรม และมีจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่
4. ขยายโอกาสให้ประชาชน ชุมชนและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอำนวยความสะดวกยุติธรรม และการป้องกันแก้ไขอาชญากรรมและการกระทำผิด
5. สร้างกลไกและกระบวนการทำงานเชิงบูรณาการของกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ เพื่อป้องกันและลดปัญหาอาชญากรรมและข้อพิพาท เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน เด็กและเยาวชนอย่างเสมอภาค รวดเร็วและเป็นธรรม เพื่อยกระดับความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย

และทรัพย์สินของประชาชน

6. ลดปริมาณคดีและข้อพิพาทที่จะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม และส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมทางเลือก

7. ส่งเสริมการศึกษา วิจัยและการพัฒนากระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย ให้สามารถอำนวยความสะดวกและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพประชาชน เอกชนและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เสมอภาค และเป็นธรรม

8. พัฒนาระบบและกลไกการจำแนก วิธีการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดคดีอาญา ให้กลับเป็นคนดีคืนสู่สังคม

9. พัฒนาระบบการดำเนินคดีแพ่ง คดีอาญา คดีแรงงาน คดีภาษีอากร คดีปกครอง และพัฒนาการบังคับคดีแรงงาน คดีภาษีอากร คดีปกครอง คดีแพ่ง คดีล้มละลาย และการวางทรัพย์ เพื่อให้มีประสิทธิภาพ มีความเสมอภาค รวดเร็ว โปร่งใส และเป็นธรรม

เป้าหมายรวมของแผนแม่บทฯ

ในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์หลักข้างต้น จะนำไปสู่ผลลัพธ์สุดท้ายที่ควรเกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดการใช้แผนแม่บทฯ ดังนี้

1. หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการบูรณาการเป้าหมายและกระบวนการทำงานที่สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมุ่งสู่การอำนวยความสะดวกที่มีประสิทธิภาพ มีความเสมอภาค รวดเร็ว โปร่งใส และเป็นธรรม

2. บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมมีความรู้ ความสามารถอย่างมืออาชีพ มีความเป็นอิสระในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมกับภารกิจ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดีในการอำนวยความสะดวกและการให้บริการ มีศักดิ์ศรี และความภาคภูมิใจต่อการปฏิบัติหน้าที่

3. ประชาชนและสังคมมีความศรัทธาเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานอำนวยความสะดวกและการให้บริการของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม และรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ยุทธศาสตร์

เพื่อให้การพัฒนากระบวนการยุติธรรม ในช่วงระยะดังกล่าว บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ จึงได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ออกเป็น 10 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนากระบวนการยุติธรรมด้วยนโยบายบูรณาการ การอำนวยความสะดวกในระดับชาติ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการบริหารจัดการในระบบงานกระบวนการยุติธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาบุคลากร และการกำหนดจรรยาบรรณในการปฏิบัติงาน ในกระบวนการยุติธรรม

- ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนากระบวนการยุติธรรมให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
- ยุทธศาสตร์ที่ 5 การส่งเสริมการศึกษา วิจัย และพัฒนากระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย
- ยุทธศาสตร์ที่ 6 การส่งเสริมการระงับข้อพิพาทและลดปริมาณคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม
- ยุทธศาสตร์ที่ 7 การพัฒนาระบบและวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดและระบบการแก้ไขฟื้นฟู
- ยุทธศาสตร์ที่ 8 การเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน
- ยุทธศาสตร์ที่ 9 การส่งเสริม สนับสนุน และสร้างกลไก เพื่อขยายโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม
- ยุทธศาสตร์ที่ 10 การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และการช่วยเหลือประชาชนด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

อย่างไรก็ดี เนื่องจากสถานการณ์และสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม มีการเปลี่ยนแปลงหลายประการ รวมทั้งรัฐบาลได้กำหนดให้ใช้แผนบริหารราชการแผ่นดิน (พ.ศ.2548-2551) เป็นกรอบทิศทางการทำงานกำหนดหน่วยงานต่างๆ สำนักงานกิจการยุติธรรม ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และศูนย์บริการวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ จึงได้ดำเนินการติดตามทบทวนการทำงานตามแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2547-2549) และปรับแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล และสถานการณ์สภาพแวดล้อมของกระบวนการยุติธรรมของประเทศที่เปลี่ยนแปลงดังกล่าว

ซึ่งจากการศึกษาทบทวนแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2547-2549) พบว่า วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายรวมของแผนแม่บทฯ มีความครบถ้วนสมบูรณ์ สามารถนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินการต่อไปได้ ในส่วนยุทธศาสตร์ได้ดำเนินการปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมในบางยุทธศาสตร์เพื่อให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งปรับกรอบระยะเวลาแผนแม่บทฯ เป็นช่วงระหว่างปี พ.ศ.2550-2551 เพื่อให้สอดคล้องกับแผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548-2551 และช่วงระยะเวลาการพิจารณาจัดสรรงบประมาณ พ.ศ. 2550

3. สาระสำคัญของแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2550-2551

แผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2550-2551 มีเนื้อหาสาระสำคัญที่ปรับปรุงในส่วนยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย 10 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนากระบวนการยุติธรรมด้วยนโยบายบูรณาการ การอำนวยความสะดวกยุติธรรมในระดับชาติ
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการบริหารจัดการในระบบงานกระบวนการยุติธรรม
- ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาบุคลากรและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
- ยุทธศาสตร์ที่ 4 การป้องกันและปราบปรามการทุจริต
- ยุทธศาสตร์ที่ 5 การส่งเสริมการศึกษา วิจัย และพัฒนากระบวนการยุติธรรม และกฎหมาย
- ยุทธศาสตร์ที่ 6 การส่งเสริมการระงับข้อพิพาทและลดปริมาณคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม
- ยุทธศาสตร์ที่ 7 การพัฒนาระบบและวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดและระบบการแก้ไขฟื้นฟู
- ยุทธศาสตร์ที่ 8 การเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน
- ยุทธศาสตร์ที่ 9 การส่งเสริม สนับสนุน และสร้างกลไก เพื่อขยายโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม
- ยุทธศาสตร์ที่ 10 การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และการช่วยเหลือประชาชนด้านกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม

4. สรุปผลการดำเนินงานตามแผนแม่บทฯ ที่ผ่านมา

ผลการดำเนินงานตามแผนแม่บทฯ ที่ผ่านมา สรุปได้ดังนี้

☐ ด้านนโยบายบูรณาการการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในระดับชาติ หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้มีการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและต่างประเทศ รวมถึงดำเนินการสร้างเครือข่ายการทำงานทั้งในองค์กรเอกชน ประชาสังคม และชุมชนเพื่ออำนวยความสะดวกยุติธรรม โดยมีการดำเนินงานในโครงการต่าง ๆ อาทิ การจัดทำบันทึกความเข้าใจเกี่ยวกับความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูลธุรกรรมทางการเงินเพื่อการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โครงการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการพิทักษ์คุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพเด็กและผู้เยาว์ในกระบวนการยุติธรรม เป็นต้น

☐ ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการ มีการพัฒนาประสิทธิภาพในการให้บริการและประเมินผลความพึงพอใจของประชาชนที่รับบริการ ลดขั้นตอนและระยะเวลาในการ

ปฏิบัติงาน และพัฒนาระบบฐานข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงาน เช่น การจัดอบรมหลักสูตร การพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ภายใต้โครงการพัฒนารัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

๔) **ด้านการพัฒนาบุคลากร** มีการวางระบบพัฒนาบุคลากรเชิงกลยุทธ์ การพัฒนาบุคลากรด้วยการจัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรอย่างสม่ำเสมอ การพัฒนาจรรยาบรรณของการปฏิบัติงาน การบริหารองค์ความรู้ของหน่วยงานและการสร้างความรู้ความเข้าใจของผู้เกี่ยวข้องในเรื่องการจัดการองค์ความรู้ (KM) ในด้านต่าง ๆ เช่น การฝึกอบรมหลักสูตรการเสริมสร้างคุณธรรมและพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานสำหรับข้าราชการและพนักงานราชการยุคใหม่หลักสูตรพัฒนานักบริหารระดับต่าง ๆ เป็นต้น

๕) **ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต** ได้วางมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพุดติมิชอบ และเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรายงานข้อมูลการทุจริตประพุดติมิชอบจากช่องทางที่หน่วยงานเปิดไว้ เพื่อต่อต้าน ป้องกันและปราบปรามการทุจริต เช่น การจัดให้มีช่องทางร้องเรียนและแจ้งเบาะแสการทุจริตและประพุดติมิชอบ โครงการประชุมเครือข่ายภาคประชาชนในการเฝ้าระวังการทุจริตและประพุดติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐ เป็นต้น

๖) **ด้านการวิจัยและพัฒนากฎหมาย** หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรมและกฎหมายในประเด็นที่หลากหลายตามภารกิจที่หน่วยงานรับผิดชอบ โดยในระหว่างปี พ.ศ.2544-2548 มีงานวิจัยด้านกฎหมายและระบบงานในกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งสิ้น 1,252 เรื่อง มีการจัดอบรมร่วมกันระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมกับสถาบันการศึกษา รวมทั้งจัดทำโครงการวิจัยต่าง ๆ อาทิ โครงการวิจัยความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เป็นต้น

๗) **ด้านการส่งเสริมและพัฒนาการระงับข้อพิพาท เพื่อลดปริมาณคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม** มีการพัฒนารูปแบบ แนวทางและมาตรการใหม่ ๆ มาใช้เพื่อลดปริมาณคดี โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น การนำวิธีการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนมาใช้เพื่อลดปริมาณคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม การไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อพิพาทของคณะกรรมการหมู่บ้านและในระหว่างขั้นตอนต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรม เป็นต้น

๘) **ด้านการพัฒนาระบบการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด** มีการพัฒนาระบบจำแนกผู้กระทำความผิด พัฒนารูปแบบสถานที่ควบคุม พัฒนารูปแบบการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดให้มีความหลากหลาย พัฒนาอาชีพให้กับผู้ต้องขังอย่างจริงจังเพื่อคืนคนดีสู่สังคม และการสงเคราะห์ผู้กระทำผิดภายหลังปล่อย รวมถึงการพัฒนาระบบการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ด้วยรูปแบบกิจกรรมต่าง ๆ และสร้างสรรค์แนวทางปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดตามความเหมาะสมต่อสภาพของพื้นที่ รวมทั้งการสนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรสู่ความเป็นวิชาชีพ โดยการจัดทำโครงการต่าง ๆ อาทิ การปรับปรุงอาคารสถานที่และติดตั้ง

ระบบเสริมความมั่นคงในเรือนจำ/ทัณฑสถาน โครงการส่งเสริมและพัฒนาเรือนจำมาตรฐานด้านการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง เป็นต้น

๔๖ ด้านการเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน โดยการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทั้งอาชญากรรมพื้นฐานและอาชญากรรมลักษณะพิเศษ การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน การแก้ไขปัญหายาเสพติด และการเสริมสร้างการอำนวยความยุติธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน การดำเนินงานที่สำคัญ เช่น การร่วมมือกับประชาคมโลกในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคอรัปชั่น อาชญากรรมข้ามชาติและการฟอกเงิน โครงการฝึกอบรมทบทวนชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นต้น

๔๗ ด้านการส่งเสริม สนับสนุน และสร้างกลไก เพื่อขยายโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม โดยการจัดหลักสูตรการฝึกอบรมการพัฒนาบุคลากรในองค์กรภาคประชาชน และการจัดทำสื่อในรูปแบบต่างๆ เพื่อสร้างและพัฒนากลไกการมีส่วนร่วมในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม การดูแลแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด เพื่อให้ชุมชน ยอมรับผู้กระทำผิดหลังพ้นโทษ รวมถึงการส่งเสริมและสนับสนุนการปลูกจิตสำนึกรักความยุติธรรม เช่น การจัดตั้งและเสริมสร้างศักยภาพเครือข่ายอาสาสมัครให้เป็นกลไกการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน เช่น ผู้ประสานพลังแผ่นดินซึ่งทำหน้าที่ติดตามความเคลื่อนไหวเรื่องยาเสพติดในระดับหมู่บ้านและชุมชนทั่วประเทศ รวม 3.9 ล้านคน รวมทั้งการก่อตั้งเครือข่ายจำนวน 720,587 แห่ง การส่งเสริมชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการพิทักษ์คุ้มครองเด็กและเยาวชนอย่างยั่งยืน รวมทั้งโครงการเครือข่ายยุติธรรมชุมชน เป็นต้น

๔๘ ด้านการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพประชาชน หน่วยงานรับผิดชอบได้ดำเนินโครงการ และมีมาตรการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องโดยให้บริการดำเนินการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและผลประโยชน์ของประชาชน เช่น การให้ความคุ้มครองสิทธิทางศาลแก่ประชาชน การจัดทำคลินิกยุติธรรม การช่วยเหลือทางอรรถคดีในการจัดหาทนายว่าต่างแก้ต่าง การให้ความช่วยเหลือทำนิติกรรมต่าง ๆ รวมทั้งการเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมแก่ประชาชน และกลุ่มบุคคลต่าง ๆ การสร้างเครือข่ายหุ้นส่วนกับภาคเอกชน และองค์กรเอกชนในการให้บริการช่วยเหลือเด็ก เยาวชนและสตรี การช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากคดีอาญา ซึ่งมีผลการดำเนินงานก้าวหน้าเป็นลำดับ โดยในปีงบประมาณ 2548 หน่วยงานต่าง ๆ ได้ดำเนินการให้ความรู้และให้ความช่วยเหลือด้านกฎหมายแก่ประชาชนไปแล้ว จำนวน 900,243 คน และดำเนินการให้ความคุ้มครองสิทธิประชาชนทั่วไป จำนวน 470,184 ราย

อย่างไรก็ดี จากการติดตามในภาพรวม พบว่า หน่วยงานส่วนใหญ่มีการดำเนินงานสอดคล้องตามแผนแม่บทฯ เนื่องจากเป็นการดำเนินการตามบทบาทภารกิจของหน่วยงานและตาม

เป้าหมายตัวชี้วัดของแต่ละหน่วยงานที่กำหนดไว้อยู่แล้ว สำหรับปัญหาอุปสรรคหลักที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ ได้แก่

- ▶ กลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ของหน่วยงานหลักและหน่วยงานย่อยในระบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญาบางหน่วยงาน ไม่อ้างอิงหรือดำเนินการตามแผนแม่บทฯ แต่กำหนดขึ้นภายใต้สภาวะแวดล้อมของภารกิจหน้าที่ของตนเอง ทำให้ไม่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์หลักในแผนแม่บทฯ การดำเนินงานและการบริหารจัดการจึงไม่สอดคล้องประสาน ต่อเนื่องและเป็นเอกภาพ

- ▶ หน่วยงานบางแห่งยังไม่เห็นความสำคัญของการจัดเก็บและรายงานข้อมูลเพื่อการติดตามผลการดำเนินงาน เนื่องจากยังมีปัญหาเกี่ยวกับระบบการจัดเก็บข้อมูล โดยส่วนใหญ่ไม่ได้เก็บรวบรวมข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่

- ▶ การขาดการประชาสัมพันธ์เชิงรุกในทุกรูปแบบในเนื้อหาสาระของแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ซึ่งต้องทำคู่ขนานไปกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับแผนแม่บทฯ รับรู้ เข้าใจ ยอมรับและนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติ

ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2549 รับทราบผลการติดตามประเมินผลการดำเนินงานแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2547-2549 และเห็นชอบแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. 2550 - 2551 โดยให้ขอความร่วมมือจากองค์กรอิสระในกระบวนการยุติธรรมนำไปใช้ประกอบการพิจารณาจัดทำแผนการดำเนินงานให้มีความสอดคล้องสนับสนุนและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งให้สำนักงบประมาณ พิจารณาจัดสรรงบประมาณแก่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมตามลำดับความสำคัญและความจำเป็นเร่งด่วน ภายใต้กรอบและแนวทางของแผนแม่บทฯ แต่ต่อมา เมื่อพระราชบัญญัติพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2549 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2549 กำหนดให้คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติจัดทำแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติขึ้นใหม่เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับความร่วมมือในการบริหารงานยุติธรรมระหว่างหน่วยงานของรัฐและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานยุติธรรม โดยให้เป็นแผนระยะสี่ปี เพื่อแสดงทิศทางการพัฒนา การบริหารงานยุติธรรมและมีสาระสำคัญในเรื่องดังต่อไปนี้

- (1) การประสานแนวทางการบริหารงานยุติธรรมของหน่วยงานของรัฐและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานยุติธรรมแต่ละแห่งเพื่อให้เกิดบูรณาการในภาพรวมที่สอดคล้องกับสภาพสังคมและการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ

- (2) มาตรการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการบริหารงานยุติธรรมของประเทศ

- (3) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมเพื่อประโยชน์ในการนำมาใช้แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของประเทศ

(4) แนวทางการปฏิบัติงานให้เกิดความร่วมมือในการบริหารงานยุติธรรมเพื่อให้มีประสิทธิภาพและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

(5) ความร่วมมือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรมเพื่อประโยชน์ในการใช้ทรัพยากรร่วมกันที่มีประสิทธิภาพในการบริหารงานยุติธรรม

(6) การดำเนินการอื่นใดเพื่อประโยชน์ในการบริหารงานยุติธรรม

บทที่ 2

สถานการณ์และสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานยุติธรรม

การบริหารงานยุติธรรม ตามมาตรา 3 ของพระราชบัญญัติพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2549 หมายถึง การดำเนินการที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการในการอำนวยความยุติธรรม การป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม การคุ้มครองความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพให้กับประชาชน การบังคับการตามกฎหมายและการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ดังนั้น เพื่อให้การจัดทำแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติมีความถูกต้องชัดเจนและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในอดีต ปัจจุบันและอนาคต จึงจำเป็นต้องรวบรวมข้อมูล ศึกษา วิเคราะห์และประมวลผล ซึ่งจากการดำเนินงานดังกล่าว พบว่ามีสถานการณ์และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและอาจส่งผลกระทบต่อการบริหารงานยุติธรรม ดังนี้

❶ สถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานยุติธรรม

ปัญหาการร้องทุกข์และข้อขัดแย้งต่าง ๆ ในสังคมมีแนวโน้มสูงขึ้น

ปัจจุบัน แม้ว่าจะมีหลายหน่วยงานของรัฐ เช่น สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา และกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เป็นต้น ได้จัดให้มีบริการรับเรื่องราวร้องทุกข์จากผู้ไม่ได้รับความเป็นธรรมในรูปแบบต่าง ๆ แต่การดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนก็ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและทั่วถึง เนื่องจากปัญหาการไม่ได้รับความเป็นธรรมและความขัดแย้งของประชาชนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในขณะที่หลายหน่วยงานมีข้อจำกัดทั้งด้านบุคลากร กระบวนการทำงานและความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

ทั้งนี้ ในภาพรวม มีประชาชนยื่นเรื่องร้องเรียนและร้องทุกข์ต่อหน่วยงานรัฐผ่านช่องทางต่าง ๆ เพิ่มขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548-2550 เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2547 กล่าวคือ ร้อยละ 61 ในปี พ.ศ. 2548 ร้อยละ 17 ในปี พ.ศ. 2549 และเพิ่มขึ้นกว่า 1 เท่า ในปี พ.ศ. 2550 โดยช่องทางเข้ารับบริการที่สะดวกและเป็นที่ยอมรับ ได้แก่ ศูนย์บริการประชาชน สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานคุ้มครองผู้บริโภค กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ และสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ตามลำดับ

ตารางที่ 2.1 ช่องทางการร้องเรียน ร้องทุกข์/ขอความช่วยเหลือ
ระหว่างปี พ.ศ. 2547 - 2551

ปี พ.ศ.	ช่องทางการร้องเรียน ร้องทุกข์/ขอความช่วยเหลือ					
	ศูนย์บริการประชาชน สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (เรื่อง)	ร้องทุกข์ด้านการคุ้มครองผู้บริโภคผ่าน สคบ. (ราย)	ร้องเรียนผ่านสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา (เรื่อง)	ขอความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา (ราย)	ขอรับการคุ้มครองพยาน (ราย)	รวม / ร้อยละ เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2547
2547	58,926	5,904	2,199	1,962	11	69,002
2548	96,087	6,902	3,672	4,410	93	111,164 (61.10%)
2549	63,820	6,894	4,343	5,352	208	80,617 (16.83%)
2550	134,991	5,723	1,886	6,498	164	149,262 (116.32%)
2551	40,970 ณ ต.ค.50- มี.ค.51	-	-	4,135 ณ ต.ค.50- พ.ค.51	76 ณ ต.ค.50- ก.พ.51	-

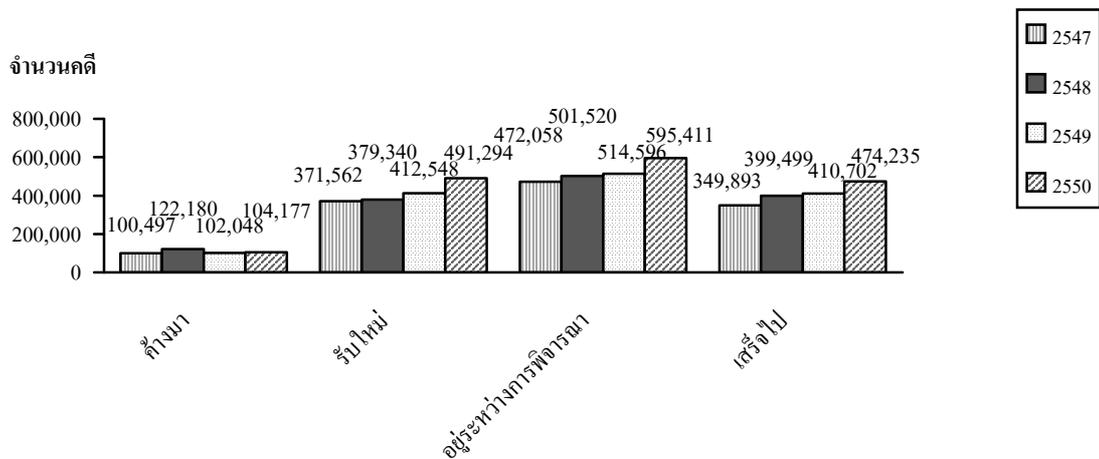
อย่างไรก็ดี แม้ว่าหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องจะดำเนินการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาของประชาชนอย่างเต็มที่ แต่ก็ยังไม่สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียนร้องทุกข์ของประชาชนได้ทั้งหมด เช่น สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สามารถดำเนินการแก้ไขยุติคดีที่ประชาชนยื่นเรื่องร้องเรียน จำนวน 134,991 คดี ในปี พ.ศ. 2550 ได้ 109,843 คดี (ร้อยละ 81.37) ในขณะที่กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ สามารถดำเนินการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญาที่ยื่นคำขอ จำนวน 6,498 ราย ในปี พ.ศ. 2550 ได้ 4,074 ราย (ร้อยละ 62.70) เป็นต้น

☞ ข้อพิพาททางแพ่งและทางปกครองมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น

ความขัดแย้งและข้อพิพาทต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม สามารถสะท้อนได้จากปริมาณคดีที่ขึ้นสู่ศาลแพ่งและศาลปกครอง ซึ่งเพิ่มสูงขึ้นทุกปี โดยคดีแพ่งรับใหม่ที่ขึ้นสู่ศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักรเพิ่มขึ้นจาก 371,562 คดี ในปี พ.ศ.2547 เป็น 379,340 คดี ในปี พ.ศ. 2548 (เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.09) เพิ่มขึ้นเป็น 412,548 คดี ในปี พ.ศ. 2549 (เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.75) และเพิ่มขึ้นเป็น 491,294 คดี ในปี พ.ศ. 2550 (เพิ่มขึ้นร้อยละ 19.09) สำหรับประเภทคดีแพ่งที่เข้าสู่ศาลชั้นต้นในปี พ.ศ. 2550 ส่วนใหญ่

ได้แก่เรื่องยืม ค่าประกัน และขอจัดการมรดก โดยคดีแพ่งที่พิจารณาเสร็จสิ้นไปมีจำนวนเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง จาก 349,893 คดี ในปี พ.ศ. 2547 เป็น 399,499 คดี ในปี พ.ศ. 2548 (เพิ่มขึ้นร้อยละ 14.18) เพิ่มขึ้นเป็น 410,702 คดี ในปี พ.ศ. 2549 (เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.80) และเพิ่มเป็น 474,235 คดี ในปี พ.ศ. 2550 (เพิ่มขึ้นร้อยละ 15.47)

**แผนภูมิที่ 2.1 สถิติคดีแพ่งของศาลชั้นต้น จำแนกรายปี พ.ศ.
ระหว่างปี พ.ศ. 2547 - 2550**

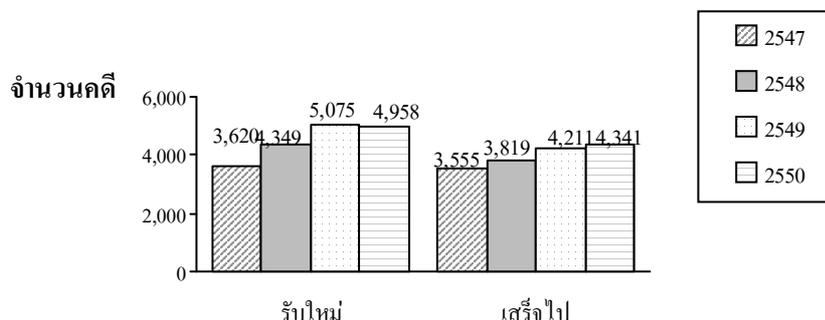

ที่มา : รายงานสถิติคดีศาลทั่วราชอาณาจักร สำนักงานศาลยุติธรรม ประจำปี พ.ศ 2549-2550

สำหรับคดีที่เข้าสู่การพิจารณาของศาลปกครอง จากข้อมูลจำนวนคดีรับใหม่ที่เข้าสู่การดำเนินงานของศาลปกครองชั้นต้นทั่วประเทศตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547-2550 พบว่าคดีที่เข้าสู่ศาลปกครองโดยเฉลี่ยแล้วมีปริมาณเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง โดยในปี พ.ศ.2547 มีคดีที่เข้าสู่ศาลปกครอง 3,620 คดี ในปี พ.ศ. 2548 เพิ่มเป็น 4,349 คดี (เพิ่มขึ้นร้อยละ 20.13) ในปี พ.ศ. 2549 เพิ่มเป็น 5,075 คดี (เพิ่มขึ้นร้อยละ 16.69) แต่ในปี พ.ศ. 2550 ลดลงเป็น 4,958 คดี (ลดลงร้อยละ 2.31)

ทั้งนี้ หากพิจารณาคดีเสร็จไปในรอบปี พบว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี แต่สัดส่วนคดีเสร็จไปมีสัดส่วนที่น้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับคดีรับเข้าโดยในปี พ.ศ.2547 มีคดีเสร็จไป 3,555 คดี (ร้อยละ 98.20 ของคดีรับเข้า) ในปี พ.ศ.2548 เพิ่มเป็น 3,819 คดี (ร้อยละ 87.81 ของคดีรับเข้า) ในปี พ.ศ. 2549 เพิ่มเป็น 4,211 คดี (ร้อยละ 82.98 ของคดีรับเข้า) และในปี พ.ศ. 2550 เพิ่มเป็น 4,341 คดี (ร้อยละ 87.56 ของคดีรับเข้า)

**แผนภูมิที่ 2.2 สถิติคดีปกครองของศาลปกครองชั้นต้น จำแนกรายปี พ.ศ.
ตั้งแต่เปิดทำการ - วันที่ 31 ธันวาคม 2550**

ที่มา : รายงานการปฏิบัติงานของศาลปกครอง และสำนักงานศาลปกครอง ประจำปี 2550 : หน้า 15

คดียาอาชญากรรมประเภทต่างๆ

จากสถิติคดีที่รับแจ้งของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งแบ่งแยกตามประเภทความผิดใน 4 กลุ่มฐานความผิด ได้แก่ คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ คดีชีวิต ร่างกายและเพศ คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน และคดีที่น่าสนใจ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547-2550 พบว่า คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ มีการรับแจ้งจาก 9,010 คดี เป็น 9,586 คดี 8,738 คดี และ 8,047 คดี ตามลำดับ คดีชีวิต ร่างกายและเพศ รับแจ้งจาก 45,494 คดี เป็น 45,840 คดี 43,531 คดี และ 39,461 คดี ตามลำดับ คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน รับแจ้งจาก 68,628 คดี เป็น 76,182 คดี 77,081 คดี และ 77,063 คดี ตามลำดับ สำหรับคดีที่น่าสนใจ มีการรับแจ้งจาก 37,626 คดี เป็น 41,283 คดี 44,037 คดี และ 44,158 คดี ตามลำดับ

ตารางที่ 2.2 จำนวนคดีแยกตามประเภทคดียาอาชญากรรม

ระหว่างปี พ.ศ. 2547 - 2551 (มกราคม - กันยายน)

หน่วย : คดี

ประเภทคดี	2547		2548		2549		2550		2551 (ม.ค.-ก.ย.)	
	รับแจ้ง	จับได้	รับแจ้ง	จับได้	รับแจ้ง	จับได้	รับแจ้ง	จับได้	รับแจ้ง	จับได้
1.คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน	68,628	24,567	76,182 (+11.01%)	25,857	77,081 (+1.18%)	28,692	77,063 (-5.21%)	30,849	50,673	24,168
2.คดีชีวิตร่างกาย และเพศ	45,494	18,501	45,840 (+0.76%)	19,242	43,531 (-5.04%)	19,692	39,461 (-9.35%)	19,217	25,161	13,196
3.คดีที่น่าสนใจ	37,626	6,121	41,283 (+17.62%)	6,254	44,037 (+6.78%)	7,589	44,158 (+0.27%)	8,434	30,881	6,347
4.คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ	9,010	3,820	9,586 (+6.39%)	3,705	8,738 (-8.85%)	3,774	8,047 (-7.90%)	3,697	4,870	2,505

ที่มา : สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

อย่างไรก็ดี เมื่อเปรียบเทียบจำนวนคดีที่จับได้กับจำนวนคดีที่รับแจ้งในปี พ.ศ. 2550 พบว่า ผลการจับกุมยังเป็นเพียงส่วนน้อย เช่น คดีชีวิต ร่างกายและเพศที่รับแจ้ง จำนวน 39,461 คดี จับได้ 19,217 คดี (ร้อยละ 48.70) คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญที่รับแจ้ง จำนวน 8,047 คดี จับได้ 3,697 คดี (ร้อยละ 45.94) คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ที่รับแจ้ง จำนวน 73,063 คดี จับได้ 30,849 คดี (ร้อยละ 42.22) คดีที่น่าสนใจที่ได้รับแจ้ง จำนวน 44,158 คดี จับได้ 8,434 คดี (ร้อยละ 19.10)

นอกจากนี้ จากผลสำรวจข้อมูลอาชญากรรมภาคประชาชน ในรอบปี พ.ศ. 2548 โดย สัมภาษณ์ประชาชนกลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครที่เป็นผู้เสียหายจากเหตุอาชญากรรมพื้นฐาน ประเภทอาชญากรรมต่อชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน อาชญากรรมทางเพศ และการแอบอ้างใช้ข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 1,531 ราย พบว่า มีการแจ้งเหตุอาชญากรรมที่เกิดขึ้นต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ คิดเป็นร้อยละ 35.6 อย่างไรก็ตาม มีผู้เสียหายจำนวนมากถึงร้อยละ 63.3 ที่ไม่แจ้งเหตุอาชญากรรมต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ ส่วนใหญ่เป็นอาชญากรรมทางเพศ และอาชญากรรมต่อทรัพย์สินโดยคิดเป็นร้อยละ 76.9 และ 64.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 2.3 ข้อมูลการรายงานเหตุอาชญากรรมที่เกิดขึ้นต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ

การทราบเหตุที่เกิดขึ้น ของเจ้าหน้าที่ ตำรวจ	รวม		ประเภทอาชญากรรม							
			ต่อทรัพย์สิน		ต่อชีวิตและ ร่างกาย		ทางเพศ		การแอบอ้าง ใช้ข้อมูล	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ทราบ	545	35.6	487	34.2	37	57.8	2	15.4	19	65.5
ไม่ทราบ	969	63.3	924	64.8	25	39.1	10	76.9	10	34.5
ไม่แน่ใจ	17	1.1	14	1.0	2	3.1	1	7.7	-	-
รวม	1,531	100.0	1,425	100.0	64	100.0	13	100.0	29	100.0

ที่มา : สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรมร่วมกับ สำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ.2549

ทั้งนี้ ผู้เสียหายระบุสาเหตุหลัก 3 ประการที่ไม่แจ้งเหตุต่อเจ้าหน้าที่ คือ 1) ไม่มีการแจ้งเพราะคิดว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจจะไม่สามารถทำอะไรได้ เนื่องจากผู้เสียหายไม่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้กระทำความผิด ไม่สามารถระบุทรัพย์สินที่สูญหายได้ชัดเจน หรือทราบเหตุที่เกิดขึ้นช้าเกินไป (ร้อยละ 66.2) 2) ไม่มีการแจ้งเพราะเหตุที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องเล็กน้อย (ร้อยละ 39.4) และ

3) ไม่มีการแจ้งเพราะคิดว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจจะไม่ให้การช่วยเหลือ (ร้อยละ 17.0) ไม่ให้ความสำคัญและบางส่วนเชื่อว่าการแจ้งเหตุต่อเจ้าหน้าที่จะทำให้ยุ่งยากเดือดร้อนมากยิ่งขึ้น

สำหรับผู้เสียหายที่แจ้งเหตุต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้น ส่วนใหญ่ระบุว่า แจ้งเหตุเพราะประสงค์จะให้เจ้าหน้าที่ตำรวจช่วยจับกุมผู้กระทำผิดมากถึง ร้อยละ 75.0 รองลงมาคือ แจ้งเพื่อขอความช่วยเหลือ แจ้งเพื่อให้เจ้าหน้าที่รับทราบและแจ้งเพราะความจำเป็น เช่น เพื่อขอหลักฐานสำหรับประกอบการเรียกค่าชดเชยจากบริษัทประกัน และภายหลังจากที่มีการแจ้งเหตุอาชญากรรมต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจแล้ว ผู้เสียหายระบุว่า เจ้าหน้าที่ไม่ได้มาตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ร้อยละ 31.7 ของจำนวนคดีที่มีการแจ้งเหตุเพราะไม่มีความจำเป็น และกรณีที่เจ้าหน้าที่ตำรวจมาตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ส่วนใหญ่ใช้เวลาการเดินทางหลังจากการรับแจ้ง 30 นาที

นอกจากนี้ การจับกุมผู้กระทำผิดในข้อหาที่เกี่ยวกับอบายมุข ได้แก่ การพนันการค้าประเวณี การมีและเผยแพร่วัสดุลามก ระหว่างปี พ.ศ. 2547-2550 ยังคงมีจำนวนสูงมาก โดยความผิดการพนัน มีสถิติการจับกุมสูงเป็นอันดับ 1 โดยมีการจับกุม 77,940 ราย ในปี พ.ศ. 2547 77,641 ราย ในปี พ.ศ. 2548 (ลดลงร้อยละ 0.38) 83,463 ราย ในปี พ.ศ. 2549 (เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.50) และ 82,081 ราย ในปี พ.ศ. 2550 (ลดลงร้อยละ 1.66) ความผิดการค้าประเวณี มีสถิติการจับกุมเพิ่มขึ้นจาก 26,890 ราย ในปี พ.ศ. 2547 เป็น 28,578 ราย ในปี พ.ศ. 2548 (เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.31) เพิ่มขึ้นเป็น 40,314 รายในปี พ.ศ. 2549 (เพิ่มขึ้นร้อยละ 41.07) แต่ลดลงเป็น 35,936 ราย ในปี พ.ศ. 2550 (ลดลงร้อยละ 10.86) ความผิดมีและเผยแพร่วัสดุลามก มีสถิติการจับกุมเพิ่มขึ้นจาก 2,844 ราย ในปี พ.ศ. 2547 เป็น 3,191 ราย ในปี พ.ศ. 2548 (เพิ่มขึ้นร้อยละ 12.20) แต่ลดลงเป็น 2,060 ราย ในปี พ.ศ. 2549 (ลดลงร้อยละ 35.44) และเพิ่มขึ้นเป็น 2,208 ราย ในปี พ.ศ. 2550 (เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.18) (ข้อมูลจาก สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ)

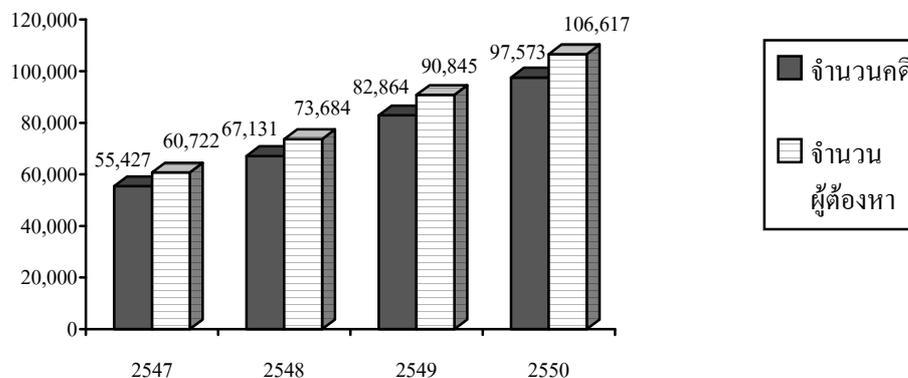
สำหรับการลักลอบค้าหญิงและเด็ก ซึ่งถือเป็นปัญหาที่นานาชาติให้ความสำคัญและร่วมกันแก้ไข ยังคงเป็นปัญหาที่ปรากฏอยู่ในสังคมไทยปัจจุบัน แม้ว่าจะไม่มีข้อมูลที่แท้จริงว่าผู้หญิงและเด็กที่ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์มีมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ จากข้อมูลจำนวนหญิงและเด็กไทยที่ได้รับการช่วยเหลือกลับจากต่างประเทศ ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปรากฏว่ามีจำนวน 143 ราย ในปี พ.ศ. 2547 เพิ่มขึ้นเป็น 207 รายในปี พ.ศ.2548 ลดลงเหลือ 147 ราย ในปี พ.ศ. 2549 และเพิ่มขึ้นเป็น 278 ราย ในปี พ.ศ. 2550

ปัญหาเสพติดเริ่มกลับมารุนแรงยิ่งขึ้น

สถานการณ์ของปัญหาเสพติดในปัจจุบัน ได้เริ่มก่อตัวและทวีความรุนแรงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากข้อมูลสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พบว่า ในปี พ.ศ. 2547-2550 มีจำนวนคดียาเสพติดที่จับกุมได้และจำนวนผู้ต้องหาเพิ่มขึ้น โดย ในปี พ.ศ. 2547 มีการจับกุมคดียาเสพติด

55,427 คดี เพิ่มขึ้นเป็น 67,131 คดี ในปี พ.ศ. 2548 (เพิ่มขึ้นร้อยละ 21.12) เพิ่มเป็น 82,864 คดี ในปี พ.ศ. 2549 (เพิ่มขึ้นร้อยละ 23.44) และเพิ่มเป็น 97,573 คดี ในปี พ.ศ. 2550 (เพิ่มขึ้นร้อยละ 17.75) ตามลำดับ เช่นเดียวกับจำนวนผู้ต้องหาในคดีอาชญากรรมซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในทิศทางเดียวกัน โดยในปี พ.ศ. 2547 มีจำนวน 60,722 ราย เพิ่มขึ้นเป็น 73,684 ราย ในปี พ.ศ. 2548 (เพิ่มขึ้นร้อยละ 21.35) เพิ่มเป็น 90,845 ราย ในปี พ.ศ. 2549 (เพิ่มขึ้นร้อยละ 23.29) และเพิ่มเป็น 106,617 ราย ในปี พ.ศ. 2550 (เพิ่มขึ้นร้อยละ 13.61) ตามลำดับ (แผนภูมิที่ 2.3)

**แผนภูมิที่ 2.3 จำนวนคดีที่จับกุมได้และจำนวนผู้ต้องหาในคดีอาชญากรรม
ระหว่างปี พ.ศ. 2547-2550**

ที่มา : รายงานผลการปราบปรามอาชญากรรมทั่วประเทศ ประจำปี พ.ศ. 2550

สำนักปราบปรามอาชญากรรม สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงยุติธรรม : หน้า 9,14

เด็กและเยาวชนมีแนวโน้มการกระทำความผิดและกระทำผิดซ้ำมากขึ้น

จำนวนเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจทั่วประเทศ มีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2547-2550 กล่าวคือ มีเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด 33,308 คน ในปี พ.ศ. 2547 เพิ่มเป็น 36,080 คน ในปี พ.ศ. 2548 (เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.32) เพิ่มเป็น 48,218 คน ในปี พ.ศ. 2549 (เพิ่มขึ้นร้อยละ 33.64) และเป็น 51,128 คน ในปี พ.ศ. 2550 (เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.03) โดยข้อมูลในปี พ.ศ. 2551 (ถึงเดือน พ.ย.) มีเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดแล้ว 42,766 คน (ตารางที่ 2.4)

ตารางที่ 2.4 จำนวนเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีและจำนวนเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ
ทั่วประเทศแยกตามอายุ ระหว่างปี พ.ศ. 2547 - 2551 (มกราคม-พฤศจิกายน)

ปี พ.ศ.	จำนวนเด็กและเยาวชน					
	ถูกดำเนินคดี			กระทำผิดซ้ำ		
	7 - 14 ปี	15 - 18 ปี	รวม	7 - 14 ปี	15 - 18 ปี	รวม
2547	5,177	28,131	33,308	563	4,044	4,607
2548	5,872	30,208	36,080 (8.32%)	492	3,865	4,357 (-5.42%)
2549	8,078	40,140	48,218 (33.64%)	660	5,052	5,712 (+31.09%)
2550	8,888	42,240	51,128 (6.03%)	953	5,655	6,608 (+15.68%)
2550 (ม.ค.-พ.ย.)	6,627	36,139	42,766	717	5,373	6,090

ที่มา : กลุ่มงานข้อมูลและสารสนเทศ สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน

เมื่อพิจารณาโดยจำแนกตามฐานความผิด พบว่า ฐานความผิดที่มีเด็กและเยาวชนกระทำผิดสูงสุดนั้น ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ความผิดอื่นๆ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ชื่อเสียง และการปกครอง และความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามลำดับ โดยความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ชื่อเสียงและการปกครอง มีอัตราเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 87.57 (เนื่องมาจากได้มีการปรับเปลี่ยนให้ฐานความผิดเกี่ยวกับการพรากผู้เยาว์ ซึ่งเป็นฐานความผิดย่อย ที่เดิมรวมอยู่ในฐานความผิดหลักคือ ฐานความผิดเกี่ยวกับเพศ มารวมอยู่ในฐานความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ชื่อเสียง และการปกครอง) รองลงมาได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ เพิ่มขึ้นร้อยละ 16.77 และความผิดอื่นๆ เพิ่มขึ้นร้อยละ 15.33 (ตารางที่ 2.5)

ตารางที่ 2.5 จำนวนเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีและจำนวนเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ
ทั่วประเทศแยกตามฐานความผิด ระหว่างปี พ.ศ. 2547 – 2551 (มกราคม-พฤศจิกายน)

ฐานความผิด	ปี พ.ศ. / จำนวนเด็กและเยาวชน									
	2547		2548		2549		2550		2551 (ม.ค.-พ.ย.)	
	ถูก ดำเนิน คดี	กระทำ ผิดซ้ำ	ถูก ดำเนิน คดี	กระทำ ผิดซ้ำ	ถูก ดำเนิน คดี	กระทำ ผิดซ้ำ	ถูก ดำเนิน คดี	กระทำ ผิดซ้ำ	ถูก ดำเนิน คดี	กระทำ ผิดซ้ำ
ทรัพย์สิน	10,496	2,006	10,733	1,837	14,314	2,355	14,764	2,882	11,673	2,440
ชีวิตและร่างกาย	5,969	738	6,112	1,081	8,284	1,428	7,784	809	6,038	647
เพศ	2,416	245	2,608	602	3,652	847	2,154	202	1,767	156
ความสงบสุข เสรีภาพ ชื่อเสียง และการปกครอง	1,149	117	1,271	283	1,731	393	3,247	313	2,760	278
ยาเสพติดให้โทษ	5,310	1,004	6,542	258	8,803	309	10,279	1,671	10,208	1,799
อาวุธและ วัตถุระเบิด	2,031	164	2,404	167	3,414	226	3,650	242	2,873	239
อื่น ๆ	5,937	333	6,338	129	8,020	154	9,250	489	7,447	533
รวม	33,308	4,607	36,080	4,357	48,218	5,712	51,128	6,608	42,766	6,090

ที่มา : กลุ่มงานข้อมูลและสารสนเทศ สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน

สำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำทั่วประเทศนั้น พบว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน โดยในปี พ.ศ. 2547 มีเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ 4,607 คน ในปี พ.ศ. 2548 ลดลงเล็กน้อยเป็น 4,357 คน (ลดลงร้อยละ 5.42) ในปี พ.ศ. 2549 เพิ่มขึ้นเป็น 5,712 คน (เพิ่มขึ้นร้อยละ 31.09) และในปี พ.ศ. 2550 เพิ่มขึ้นเป็น 6,608 คน (เพิ่มขึ้นร้อยละ 15.69) ทั้งนี้เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 15-18 ปี (ตารางที่ 2.4) และเมื่อพิจารณาจำแนกตามฐานความผิด พบว่า มีแนวโน้มสูงขึ้นในเกือบทุกฐานความผิด โดยในปี พ.ศ. 2547-2550 เด็กและเยาวชนกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน และความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายสูงสุด แต่ในปี พ.ศ. 2551 (ม.ค.-พ.ย.) พบว่าจำนวนเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำในฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ มีแนวโน้มสูงขึ้นมากจนน่าเป็นห่วง และในภาพรวมเมื่อเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีและที่กระทำผิดซ้ำอาจประมาณได้ว่าอัตราการกระทำผิดซ้ำอยู่ที่ประมาณร้อยละ 12.61 (ตารางที่ 2.5)

ความไม่สงบและความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

นับตั้งแต่เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยในบริเวณพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เมื่อปี พ.ศ. 2547 พบว่า เกิดเหตุความรุนแรงรูปแบบต่างๆ ในพื้นที่ 4 จังหวัดจำนวนมาก และปัจจุบันยังคงมี เหตุการณ์ความรุนแรงเกิดขึ้น ข้อมูลตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2547-2551 มีเหตุการณ์เกิดขึ้นแล้วถึง 8,776 ครั้ง สร้างความสูญเสียทั้งร่างกาย ชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งเศรษฐกิจในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นอย่างมาก

ตารางที่ 2.6 จำนวนเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้

เหตุการณ์	จำนวนที่เกิดขึ้น(ครั้ง)					รวม
	2547	2548	2549	2550	2551	
ยิง	508	905	1,040	1,308	861	4,622
วางระเบิด	75	238	327	492	267	1,399
วางเพลิง	227	308	281	359	88	1,263
ก่อกวน	31	406	216	213	112	978
ปล้น	25	140	10	3	0	178
ทำร้าย	51	52	39	41	28	211
ชุมนุมประท้วง	2	0	14	45	5	66
ฆ่าตัดคอ	0	12	3	13	7	35
ทำลายธงชาติ	0	16	3	1	2	22
จับตัวประกัน	0	1	1	0	0	2
รวม	919	2,078	1,934	2,475	1,370	8,776

ที่มา : ศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้า

ทั้งนี้ จากตารางที่ 2.6 จำนวนเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ระหว่างปี พ.ศ. 2547-2551 มากที่สุด 3 อันดับแรกคือ ยิง จำนวน 4,622 ครั้ง รองลงมาคือวางระเบิด จำนวน 1,399 ครั้ง และวางเพลิง จำนวน 1,263 ครั้ง

📄 คดีอาญาและผู้ต้องขังยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

จากสถานการณ์ของปัญหาอาชญากรรมต่างๆ ดังที่กล่าวมาข้างต้น ได้ส่งผลทำให้มีคดีอาญาขึ้นสู่ศาล ระหว่างปี พ.ศ. 2547-2550 เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มขึ้นจาก 425,557 คดี ในปี พ.ศ.2547 เป็น 433,569 คดี ในปี พ.ศ. 2548 (เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.88) เพิ่มเป็น 467,492 คดี ในปี พ.ศ. 2549 (เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.82) และเพิ่มเป็น 496,368 คดี ในปี พ.ศ. 2550 (เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.18) ตามลำดับ โดยคดีที่พิจารณาเสร็จไปมีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 420,333 คดี ในปี พ.ศ. 2547 เป็น 430,180 คดี ในปี พ.ศ.2548 (เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.34) เพิ่มเป็น 465,967 คดี ในปี พ.ศ. 2549 (เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.32) และเพิ่มเป็น 498,576 คดี ในปี พ.ศ. 2550 (เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.00) ตามลำดับ

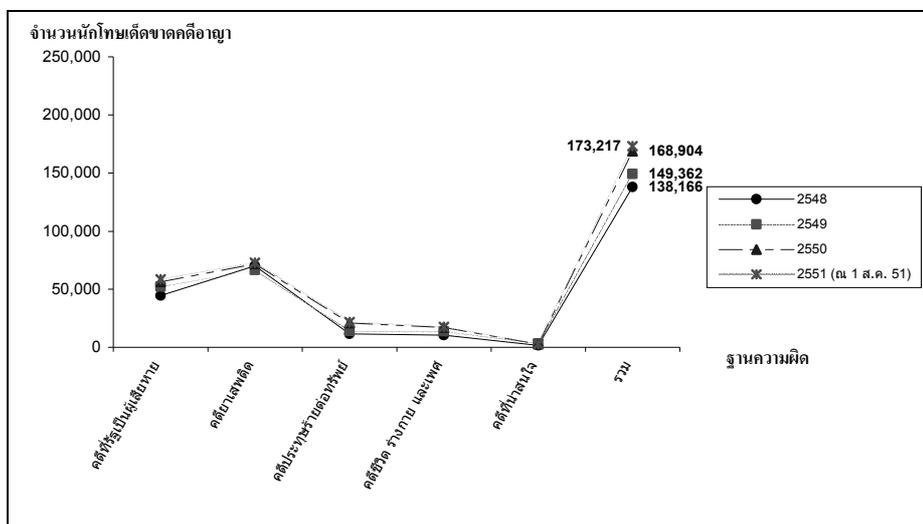
ตารางที่ 2.7 สถิติคดีอาญาของศาลชั้นต้น จำแนกราย ปี พ.ศ. ระหว่างปี พ.ศ. 2547 - 2550

ปี พ.ศ.	ค้างมา	รับใหม่	อยู่ระหว่างการพิจารณา	เสร็จไป
2547	57,073	425,557	482,630	420,333 (87.09%)
2548	62,295	433,569 (+1.88%)	495,864	430,180 (86.75%)
2549	65,649	467,492 (+7.82%)	533,141	465,967 (87.40%)
2550	66,177	496,368 (+6.18%)	562,545	498,576 (88.63%)

ที่มา : รายงานสถิติคดีศาลทั่วราชอาณาจักร สำนักงานศาลยุติธรรม ประจำปี พ.ศ 2549-2550

ส่วนจำนวนผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์ พบว่า มีนักโทษเด็ดขาดคดีอาญาทั่วประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2548-2550 เพิ่มขึ้นจากจำนวน 138,166 คน ในปี พ.ศ. 2548 เป็น 149,362 คน (เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.10) ในปี พ.ศ. 2549 และเพิ่มขึ้นเป็น 168,904 คน ในปี พ.ศ. 2550 (เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.63) โดยมีจำนวนนักโทษเด็ดขาดคดีอาญาที่กระทำความผิดในคดียาเสพติดมากที่สุด รองลงมา คือ คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ และคดีชีวิต ร่างกายและเพศ

แผนภูมิที่ 2.4 สถิตินักโทษเด็ดขาดคดีอาญา จำแนกตามฐานความผิด

ที่มา: เว็บไซต์กรมราชทัณฑ์ www.correct.go.th

อย่างไรก็ดี หากพิจารณาข้อมูลการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหรือนักโทษเด็ดขาดซึ่งกรมราชทัณฑ์ได้ทำการสำรวจ เมื่อเดือนกันยายน 2550 พบว่า นักโทษเด็ดขาดคดีอาญาที่กระทำความผิดและกลับมาต้องโทษซ้ำ 2 ครั้งขึ้นไป มีดังนี้ นักโทษเด็ดขาดที่ต้องโทษครั้งที่ 2 มีจำนวน 11,553 คน (ร้อยละ 9.33) นักโทษเด็ดขาดที่ต้องโทษครั้งที่ 3 จำนวน 3,398 คน (ร้อยละ 2.74) นักโทษเด็ดขาดที่ต้องโทษครั้งที่ 4 จำนวน 1,523 คน (ร้อยละ 1.23) และนักโทษเด็ดขาดที่ต้องโทษครั้งที่ 5 จำนวน 859 คน (ร้อยละ 0.69) ตามลำดับ ทั้งนี้ในภาพรวม อาจกล่าวได้ว่า มีผู้ต้องขังกลับมาก่อทำผิด ร้อยละ 14

ตารางที่ 2.8 จำนวนนักโทษเด็ดขาด แยกตามจำนวนครั้งที่ต้องโทษ

จำนวนครั้งที่ต้องโทษ	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
ต้องโทษครั้งที่ 1	90,681	15,846	106,527	86.01
ต้องโทษครั้งที่ 2	9,780	1,773	11,553	9.33
ต้องโทษครั้งที่ 3	3,155	243	3,398	2.74
ต้องโทษครั้งที่ 4	1,442	81	1,523	1.23
ต้องโทษครั้งที่ 5 ขึ้นไป	830	29	859	0.69

ที่มา : กรมราชทัณฑ์ สำรวจ ณ วันที่ 30 กันยายน 2550

๒ สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง รวมทั้งปัจจัยหรือบริบทอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานยุติธรรม

☞ สภาพทางเศรษฐกิจที่ผันผวน ผลกระทบต่อการจ้างงานและความเป็นอยู่ของประชาชน

การเปลี่ยนแปลงของค่าเงินบาทที่สูงขึ้นตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2548 ได้ส่งผลกระทบต่อโดยตรงกับอุตสาหกรรมการผลิตเพื่อส่งออกภายในประเทศ ซึ่งมีอยู่จำนวนมาก โดยทำให้สินค้ามีราคาสูงขึ้นและเกิดความเสียเปรียบกับคู่แข่งในในตลาดโลก เนื่องจากโครงสร้างการผลิตของอุตสาหกรรมดังกล่าวส่วนใหญ่ใช้แรงงานจำนวนมากและมีค่าจ้างสูง ทั้งนี้ผลของค่าเงินบาทได้ทำให้ยอดขายและรายได้จากการส่งออกลดลง ในขณะที่ต้นทุนการผลิตยังคงเดิมและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่งผลทำให้มีสถานประกอบการกิจการเลิกจ้าง 6,054 แห่ง มีลูกจ้างที่ถูกเลิกจ้าง 48,631 คนประเภทกิจการที่ถูกจ้างถูกเลิกจ้างมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ อุตสาหกรรมการผลิต การก่อสร้างการขายส่งขายปลีก นอกจากนี้ยังมีสถานประกอบการ จำนวน 29,400 ราย ที่มีปัญหาสถานะการเงินภายในจนไม่สามารถจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม อันอาจนำไปสู่การเลิกจ้างในอนาคต (ข้อมูลของสำนักงานประกันสังคม ระหว่างเดือนมกราคม - พฤษภาคม 2550)

นอกจากนี้ ข้อมูลตัวเลขทางเศรษฐกิจของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้บ่งชี้ถึงสภาวะทางเศรษฐกิจของประเทศและแนวโน้มที่น่าจะมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมในเชิงลบทั้งด้านการประกอบอาชีพ รายได้ และการว่างงาน เช่น

▶ **ภาระหนี้สินครัวเรือนที่สูงขึ้น** เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัวลง ส่งผลให้หนี้ภาคครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้น โดยอัตราหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้นจาก 116,585 บาท ในปี พ.ศ. 2549 เป็น 134,190 บาท ในปี พ.ศ. 2550 หนี้สินส่วนใหญ่มาจากการกู้ยืมเพื่อนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน ร้อยละ 54.3 ช้อพหนี้ ร้อยละ 28.2 และซื้อที่อยู่อาศัยร้อยละ 8.0 ขณะที่อัตราการเพิ่มของรายจ่ายเพิ่มสูงขึ้น ทำให้รายได้กับค่าครองชีพไม่สมดุลกัน จึงทำให้จำนวนผู้ที่มีปัญหารายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่ายมีจำนวนสูงถึง ร้อยละ 79 (ข้อมูลจากศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจและธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย)

▶ **การบริโภคภายในประเทศมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง** เนื่องจากความเชื่อมั่นของผู้บริโภคและผู้ประกอบการอยู่ในระดับต่ำสุดในรอบ 5 ปี และยังมีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้นส่งผลให้ผู้บริโภคชะลอการใช้จ่าย และผู้ประกอบการชะลอการลงทุนและการจ้างงานอย่างต่อเนื่อง (ข้อมูลจากศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจและธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย)

▶ **หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non profit loan: NPL) เพิ่มขึ้น** จากจำนวนยอดคงค้างหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้รวมของสถาบันการเงินทั้งระบบ ในปี พ.ศ. 2550 ซึ่งมีจำนวน 240,319 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเป็น 435,869 ล้านบาท ในไตรมาสที่สามของปี พ.ศ. 2551 คิดเป็น ร้อยละ 6.05 ต่อสินเชื่อรวมลดลงจากไตรมาสที่สองของปี 15,772 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 3.5 โดยภาคธุรกิจส่วนใหญ่มีแนวโน้มยอดคงค้างหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ลดลง ยกเว้นภาคการอุปโภค บริโภคส่วนบุคคลอยู่ที่ 59,671 บาท

หรือ ร้อยละ 3.78 เพิ่มขึ้นจากไตรมาสสอง 1,497 ล้านบาท หรือ 2.57% (ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย)

▶ สถานการณ์การว่างงานมากขึ้น โดยข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2551 มีผู้ว่างงาน 4.5 แสนคน หรือคิดเป็นอัตราการว่างงาน ร้อยละ 1.2 ของกำลังแรงงานรวม และพบว่าการว่างงานในกลุ่มเยาวชน (อายุ 15-24 ปี) มีจำนวน 2.5 แสนคน หรือคิดเป็นอัตราการว่างงานร้อยละ 4.8 และเมื่อเปรียบเทียบกับในช่วงเวลาเดียวกัน พบว่า อัตราการว่างงานในกลุ่มเยาวชนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 4.5 เป็นร้อยละ 4.8 (ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ)

ทั้งนี้ จากสถานะทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงดังกล่าว ประกอบกับสถานการณ์เศรษฐกิจโลกที่ตกต่ำ ได้ส่งผลกระทบต่อรายได้ รายจ่ายและความเป็นอยู่ของประชาชนที่ยากลำบาก โดยอาจก่อให้เกิดข้อพิพาท ความขัดแย้งและการกระทำผิดได้มากขึ้น

วิฤตทางสังคม ความขัดแย้งทางการเมืองและความสมานฉันท์ของคนในชาติ

ปัจจุบันคนไทยกำลังประสบปัญหาวิกฤตค่านิยมที่เป็นผลกระทบจากการเลือนไหลของวัฒนธรรมต่างชาติเข้าสู่ประเทศ ทั้งทางสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยขาดการคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมที่ดีงาม ทำให้คุณธรรมและจริยธรรมของคนไทยลดลง โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนเนื่องจากวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไปทำให้สถาบันครอบครัวสถาบันการศึกษาและสถาบันศาสนามีบทบาทในการเลี้ยงดู ให้ความรู้ ปลูกฝังศีลธรรมและจริยธรรมน้อยลง นำไปสู่ค่านิยมและพฤติกรรมที่เน้นวัตถุนิยมและบริโภคนิยมมากขึ้น โดยเฉพาะการสูบบุหรี่และการบริโภคสุราของเยาวชนที่ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี ประกอบกับการละเลยในการอนุญาตให้เปิดและควบคุมแหล่งอบายมุขที่มีอยู่จำนวนมาก ได้ส่งผลให้เกิดปัญหาตามมา เช่น ปัญหาพฤติกรรมทางเพศ ยาเสพติด การทะเลาะวิวาทและการกระทำผิดรวมทั้งปัญหาอุบัติเหตุและอุบัติเหตุต่างๆ นอกจากนี้ สถาบันสื่อก็ยังมมีบทบาทน้อยในการกระตุ้นสังคมในทางสร้างสรรค์ บางกรณีขาดการกลั่นกรองข้อเท็จจริง หรือไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคม สื่อบางประเภทยังชี้นำไปสู่พฤติกรรมและค่านิยมที่ขัดต่อวัฒนธรรมไทย ส่งผลกระทบให้เกิดปัญหาสังคมต่าง ๆ

สำหรับสถานการณ์การเมืองในช่วงระยะเปลี่ยนผ่าน ได้ก่อให้เกิดความวุ่นวายและการขัดแย้งของกลุ่มบุคคลต่างๆ ซึ่งสามารถนำไปสู่การกระทบกระทั่งหรือเหตุการณ์ความรุนแรงและความไม่สมานฉันท์ในสังคมไทย ส่งผลมายังกระบวนการยุติธรรม ทั้งด้านการป้องกันและปราบปราม การรักษาความสงบเรียบร้อย การควบคุมตัวผู้ประท้วงและผู้ก่อความไม่สงบ การจับกุมและดำเนินคดีผู้กระทำผิดกฎหมาย เป็นต้น ดังนั้นกระบวนการยุติธรรมจึงต้องเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ต่างๆ และมีบทบาทสามารถทำหน้าที่แก้ปัญหา เพื่อจะทำให้สถานการณ์ความวุ่นวายขัดแย้งต่างๆ คลี่คลายลง รวมทั้งสร้างความเชื่อมั่นจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

📄 **สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550** **ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม**

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้ระบุถึงสิทธิของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมของไทย และแนวนโยบายด้านกระบวนการยุติธรรมของรัฐไว้ ดังนี้

สิทธิของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมของไทย

1) สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล

มาตรา 32 ส่วนที่ 3 บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย การทรมานทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมจะกระทำมิได้ แต่การลงโทษตามคำพิพากษาของศาลหรือตามที่กฎหมายบัญญัติไม่ถือว่าเป็นการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมตามความในวรรคนี้

การจับและการคุมขังบุคคล จะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

การค้นตัวบุคคลหรือการกระทำใดอันกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพ ตามวรรคหนึ่ง จะกระทำมิได้ เว้นแต่มีเหตุตามที่กฎหมายบัญญัติ

ในกรณีที่มีการกระทำซึ่งกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง ผู้เสียหาย พนักงานอัยการ หรือบุคคลอื่นใดเพื่อประโยชน์ของผู้เสียหาย มีสิทธิร้องต่อศาลเพื่อให้สั่งระงับหรือเพิกถอนการกระทำเช่นนั้น รวมทั้งจะกำหนดวิธีการตามสมควรหรือการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นด้วยก็ได้

2) สิทธิในกระบวนการยุติธรรม

บัญญัติไว้ในมาตรา 40 ส่วนที่ 4 หมวดที่ 3 สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยว่าบุคคลย่อมมีสิทธิในกระบวนการยุติธรรม ดังต่อไปนี้

(1) สิทธิเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว ทั้งถึง

(2) สิทธิพื้นฐานในกระบวนการพิจารณาซึ่งอย่างน้อยต้องมีหลักประกันขั้นพื้นฐานในการได้รับการพิจารณาโดยเปิดเผย การได้รับทราบข้อเท็จจริงและตรวจเอกสารอย่างเพียงพอ การเสนอข้อเท็จจริง ข้อโต้แย้ง และพยานหลักฐานของตน การคัดค้าน ผู้พิพากษาหรือ ตุลาการ การได้รับการพิจารณาโดยผู้พิพากษาหรือตุลาการที่นั่งพิจารณาคดีครบองค์คณะ และการได้รับทราบเหตุผลประกอบคำวินิจฉัย คำพิพากษา หรือคำสั่ง

(3) บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะให้คดีของตนได้รับการพิจารณาอย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม

(4) ผู้เสียหาย โจทก์ คู่กรณี ผู้มีส่วนได้เสีย หรือพยานในคดีมีสิทธิได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมในการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งสิทธิในการได้รับการสอบสวนอย่างถูกต้อง รวดเร็ว เป็นธรรม และการไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์กับตนเอง

(5) ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย และพยานในคดีอาญา มีสิทธิได้รับความคุ้มครองและความช่วยเหลือที่จำเป็นและเหมาะสมจากรัฐ ส่วนค่าตอบแทน ค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายที่จำเป็นให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

(6) เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ ย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอย่างเหมาะสม และย่อมมีสิทธิได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมในคดีที่เกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศ

(7) ในคดีอาญา ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิได้รับการสอบสวนหรือการพิจารณาคดีที่ถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม การต่อสู้คดีอย่างเพียงพอ การตรวจสอบหรือได้รับทราบพยานหลักฐานตามสมควร การได้รับความช่วยเหลือในทางคดีจากทนายความและการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว

(8) ในคดีแพ่ง บุคคลมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายอย่างเหมาะสมจากรัฐ

แนวนโยบายด้านกระบวนการยุติธรรมของรัฐ

บัญญัติไว้ในส่วนที่ 5 แนวนโยบายด้านกฎหมายและการยุติธรรมมาตรา 8 กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านกฎหมายและการยุติธรรม ดังต่อไปนี้

(1) ดูแลให้มีการปฏิบัติและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างถูกต้องรวดเร็วทั่วถึง และเป็นธรรม ส่งเสริมการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน และจัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่นในกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพ โดยให้ประชาชนและองค์กรวิชาชีพมีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมและการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย

(2) คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลให้พ้นจากการล่วงละเมิดทั้งโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐและโดยบุคคลอื่น และต้องอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน

(3) จัดให้มีกฎหมายเพื่อจัดตั้งองค์กรเพื่อการปฏิรูปกฎหมายที่ดำเนินการเป็นอิสระ เพื่อปรับปรุงและพัฒนากฎหมายของประเทศ รวมทั้งการปรับปรุงกฎหมายให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญโดยต้องรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากกฎหมายนั้นประกอบด้วย

(4) จัดให้มีกฎหมายเพื่อจัดตั้งองค์กรเพื่อการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมที่ดำเนินการเป็นอิสระ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

(5) สนับสนุนการดำเนินการขององค์กรภาคเอกชนที่ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย โดยเฉพาะผู้ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงในครอบครัว

นโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

นโยบายของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรีที่แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2551 ได้กำหนดนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ด้านกฎหมาย และการยุติธรรมไว้ ดังนี้

8. นโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

8.2 กฎหมายและการยุติธรรม

8.2.1 ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบที่ล้าสมัยและเปิดช่องทางให้เกิดการทุจริตประพฤติมิชอบหรือทำให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน รวมทั้งออกกฎหมายใหม่ๆ เพื่อป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ ขยายและยกเลิกอายุความในคดีอาญาบางประเภทและคดีทุจริตปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบในทุกระดับอย่างจริงจัง และสนับสนุนให้ประชาชนมีโอกาสตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐมากขึ้น ส่งเสริมคุณธรรมคู่ความรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อปลูกฝังค่านิยม “คนไทยต้องไม่โกง”

8.2.2 พัฒนาระบบการยุติธรรมให้มีระบบการอำนวยความสะดวกความยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเป็นธรรมต่อทุกกลุ่ม โดยส่งเสริมให้มีการนำหลักความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์และการระงับข้อพิพาททางเลือกมาใช้ในการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาท ให้มีการจัดองค์กรประนอมข้อพิพาท มีกระบวนการชะลอฟ้อง สำหรับคดีประมาท คดีลหุโทษ และคดีที่มีอัตราจำคุกไม่เกิน 3 ปีเป็นอย่างน้อย มีระบบหรือกระบวนการให้สามารถพิจารณาคดีได้รวดเร็วและเป็นธรรมมากขึ้น

8.2.3 พัฒนากฎหมายให้เหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจ สังคม และการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล ปรับระบบงานและกระบวนการให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมและสิทธิเสรีภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม ทั้งนี้ จะเร่งดำเนินการจัดตั้งองค์กรเพื่อการปฏิรูปกฎหมาย และองค์กรเพื่อการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการทางกฎหมายของหน่วยงานของรัฐในการให้ความเห็น หรือตรวจสอบการตรากฎหมายของรัฐให้เป็นไปโดยถูกต้องตามหลักนิติธรรม

8.2.4 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในกระบวนการยุติธรรมให้มากขึ้น ภายใต้การใช้อาสาสมัครเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมตั้งแต่ขั้นป้องกันอาชญากรรม การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท การตรวจสอบการใช้อำนาจและการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ส่งเสริมให้ผู้กระทำความผิดที่พ้นโทษสามารถกลับสู่ชุมชนมาใช้ชีวิตร่วมกันอย่างปกติสุข ตลอดจนจัดให้มีบริการด้านทนายและการปรึกษาทางกฎหมายแก่ประชาชนผู้มีรายได้น้อย

8.2.5 พัฒนาระบบและวิธีการปฏิบัติในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กหรือเยาวชนและผู้ใหญ่ให้มีความหลากหลายและเหมาะสมต่อกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ผู้กระทำ

ความผิดได้รับโอกาสในการแก้ไข ฟื้นฟู และสามารถกลับตนเป็นพลเมืองดี ไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก บนพื้นฐานของสิทธิและเสรีภาพที่ผู้กระทำผิดพึงได้รับ

8.2.6 สนับสนุนและพัฒนาตำรวจให้มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส และเป็นตำรวจมืออาชีพที่มีเกียรติและศักดิ์ศรี รวมทั้งดำเนินการให้มีการกระจายอำนาจของตำรวจทั้งในส่วนที่ไม่ใช่ภารกิจหลักและการกระจายอำนาจการบริหารไปยังส่วนภูมิภาค

8.2.7 เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้เกิดความโปร่งใส สามารถตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐได้ รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผลการทำงานของตำรวจ อัยการ และใช้อำนาจรัฐอื่นๆ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ได้กำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศ ในช่วงระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2550-2554) โดยมีแนวคิดพื้นฐานเน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา และยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนำทางในการบริหารและพัฒนาประเทศต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 และมีการขับเคลื่อนให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติ โดยคำนึงถึงประเด็นที่สำคัญ ได้แก่ การดำเนินทางสายกลาง ความสมดุลและความยั่งยืน ความพอประมาณอย่างมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันและรู้เท่าทันโลก และการเสริมสร้างคุณภาพคน โดยมียุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากระบวนการยุติธรรม ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ โดย

- เสริมสร้างกระบวนการยุติธรรมและการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังจับคู่กับการเสริมสร้างจิตสำนึกด้านสิทธิและหน้าที่ของพลเมือง
- ส่งเสริมการใช้กระบวนการยุติธรรมทางเลือกให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม
- ผลักดันให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลความสงบเรียบร้อยภายในชุมชน

2. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ โดย

- ปฏิรูปกฎหมาย กฎระเบียบ และขั้นตอน กระบวนการเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
- เสริมสร้าง และพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลให้เป็นส่วนหนึ่งของวิถีการดำเนินชีวิตในสังคมไทย
- เสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคประชาชนให้สามารถเข้าร่วมในการบริหารจัดการประเทศ

- สร้างภาคราชการที่มีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาล เน้นการบริการแทนการกำกับควบคุม และทำงานร่วมกับหุ้นส่วนการพัฒนา
- กระจายอำนาจการบริหารจัดการประเทศสู่ภูมิภาค ท้องถิ่นและชุมชนเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง

ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต มีเจตนารมณ์หลักเพื่อสร้างเครื่องมือประสานการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในระดับชาติและพัฒนากลไกในการทำงานอย่างบูรณาการระหว่างภาครัฐและประชาชน โดยมียุทธศาสตร์ มาตรการแนวทางการดำเนินงาน สำคัญๆ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ปลุกจิตสำนึก ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และสร้างวินัยแก่ทุกภาคส่วน โดย

- ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และประยุกต์ใช้ให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติ
- ส่งเสริมการเรียนรู้และปฏิบัติตามหลักคุณธรรม จริยธรรม และวินัยโดยส่งเสริมการเรียนรู้ การปฏิบัติ และการกำกับดูแลการประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นไปตามประมวลหลักคุณธรรม จริยธรรม
- ผลักดันให้ค่านิยมเชิดชูความดี ความซื่อสัตย์สุจริต และรังเกียจการทุจริตเป็นค่านิยมร่วมของชาติโดยเสริมสร้างแรงบันดาลใจในการทำความดี และรณรงค์ประชาสัมพันธ์คุณธรรม จริยธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 2 รวมพลังแผ่นดินป้องกันและปราบปรามการทุจริต

- ประชาสัมพันธ์ต่อต้านการทุจริต โดยรวบรวมข้อมูล ข่าวสาร งานวิจัย และงานวิชาการด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต จัดทำแผนแม่บทและเผยแพร่สื่อสร้างสรรค์ในการต่อต้านการทุจริต และ ส่งเสริมให้สื่อมวลชนมีจิตสำนึกสาธารณะและจรรยาบรรณ
- เสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยสร้างกระบวนการเรียนรู้พัฒนาช่องทางในการแจ้งเบาะแสให้ง่าย หลากหลาย และปลอดภัย และกำหนดมาตรการจูงใจ แจ้งข้อมูลเบาะแส
- เสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่าย โดยสนับสนุนระบบการจัดการของเครือข่าย เสริมสร้างขวัญกำลังใจแก่เครือข่ายทุกภาคส่วน และกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของเครือข่าย

ยุทธศาสตร์ที่ 3 เสริมสร้างความแข็งแกร่งแก่หน่วยงานต่อต้านการทุจริต

- เสริมสร้างประสิทธิภาพของกฎหมายต่อต้านการทุจริต โดยส่งเสริมการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวกับการกำหนดอำนาจหน้าที่ของบุคลากรอย่างเคร่งครัด ผลักดันให้มีการปรับปรุงระเบียบ

ให้สอดคล้องกับกฎหมายที่ใช้เป็นมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

- เสริมสร้างความเข้มแข็งในการต่อต้านการรับสินบนและส่งเสริมความซื่อสัตย์ในภาคธุรกิจเอกชน โดยดำเนินมาตรการที่มีผลต่อการปราบปรามการรับสินบน สร้างความเข้มแข็งให้แก่กระบวนการสอบสวนและฟ้องคดี และส่งเสริมให้มีระบบความรับผิดชอบของปรัษัษฐกิจ

- ส่งเสริมความร่วมมือกับองค์กรต่างประเทศ โดยส่งเสริมผลักดันให้หน่วยงานต่อต้านการทุจริตภายในประเทศเข้าร่วมพันธกรณี สมาชิกองค์กรต่อต้านการทุจริตระดับนานาชาติ ส่งเสริมความร่วมมือในการนำสินทรัพย์กลับคืนประเทศ และส่งเสริมความร่วมมือในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างบุคลากรมืออาชีพป้องกันและปราบปรามการทุจริต

- ส่งเสริมการประพฤติตามมาตรฐานจรรยาบรรณวิชาชีพของบุคลากรในหน่วยงานต่อต้านการทุจริตอย่างเคร่งครัด โดยสร้างมาตรฐานจรรยาบรรณวิชาชีพ ส่งเสริมผลักดันให้หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายทุกหน่วยงาน และมีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานจรรยาบรรณวิชาชีพ

- ส่งเสริมการสร้างมาตรฐานเส้นทางวิชาชีพของบุคลากรและมาตรฐานค่าตอบแทนพิเศษ โดยส่งเสริมให้หน่วยงานต่อต้านการทุจริตและหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนการบริหารงานบุคคล ให้การบริการงานบุคคลมีความเป็นอิสระอย่างแท้จริง และผลักดันให้มีบรรทัดฐานในการกำหนดค่าตอบแทนพิเศษแก่บุคลากร

มาตรการ แนวทางและการดำเนินงาน แก้ไขปัญหายาเสพติด ตามกรอบยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี พ.ศ. 2552

ได้กำหนดมาตรการและการปฏิบัติในการแก้ไขปัญหายาตามกรอบยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี พ.ศ.2552 ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน 8 มาตรการสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. การสกัดกั้นการนำเข้าตามแนวชายแดน โดย

จัดทำแผนบูรณาการสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดนใน พื้นที่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง เพิ่มประสิทธิภาพด่านถาวรที่ระบุเป็นเป้าหมาย จุดตรวจชายแดน จุดตรวจเส้นทางที่สำคัญ ให้มีการเฝ้าระวังและเกาะติดปัญหาที่ดำรงอยู่ตามแนวชายแดนที่มีผลต่อประสิทธิภาพการสกัดกั้นในแต่ละพื้นที่เช่น ปัญหาการลักลอบเข้าเมืองของแรงงานต่างชาติดังผิดกฎหมาย ปัญหาของเถื่อน/หนีภาษี ฯลฯ พร้อมกับเสนอมาตรการในการแก้ไขปัญหายา และพัฒนาความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดร่วมกัน

2. การแก้ไขปัญหายาในด้านปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย โดย

จัดระบบการปราบปรามกลุ่มการค้า/ข่ายงานยาเสพติดรายสำคัญในระดับประเทศ และระดับภาคทุกภาค สืบสวนทางการเงินต่อผู้ค้าและกลุ่มการค้าเพื่อประสิทธิผลต่อการดำเนินการ

มาตรการทางทรัพย์สิน สืบสวน ปราบปรามผู้ค้ากลุ่มผู้ต้องขังในเรือนจำ ควบคุมพื้นที่แพร่ระบาด และพื้นที่เสี่ยง ให้ความสำคัญกับการปราบปรามผู้กระทำความผิดซ้ำจากการปล่อยตัวชั่วคราว ให้ความสำคัญกับการปราบปราม กลุ่มนักค้าชาวต่างชาติ ผู้หลบหนีหมายจับ รวมถึงเจ้าหน้าที่รัฐ พัฒนาการประสานงานในกระบวนการยุติธรรมให้มากยิ่งขึ้น นำแนวทางกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ในการแก้ไขปัญหา ยาเสพติด และนำหลักความรู้ทางนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการสืบสวนคดียาเสพติด

3. การแก้ไขปัญหาในด้านบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด โดย

ใช้ค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เพื่อคัดกรองผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด เข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาในทุกจังหวัด ปรับปรุงมาตรการบังคับบำบัดอย่างจริงจัง เพื่อให้เหมาะสมกับภาวะการเสพของผู้เสพ ส่งเสริมพัฒนากระบวนการบำบัดรักษาทั้ง 3 ระบบ ได้แก่ ระบบสมัครใจ ระบบบังคับบำบัด และระบบต้องโทษ ให้ได้มาตรฐาน จัดให้มีระบบช่วยเหลือ ฟื้นฟู ดูแล ผู้ผ่านการบำบัดรักษาทั้ง 3 ระบบ มิให้กลับไปมีพฤติกรรมซ้ำอีก พัฒนาระบบข้อมูลบำบัดรักษา ให้มีประสิทธิภาพทันสมัย พัฒนามาตรการทางเลือกในการจัดการกับผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด ที่ยังไม่พร้อมจะเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา

4. การป้องกันการใช้ยาเสพติด โดย

ในกลุ่มทั่วไป ให้มีการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดให้กับเยาวชน และประชาชนทั่วไป สร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม องค์กรเยาวชนในระดับต่าง ๆ ส่งเสริมและสนับสนุนบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคธุรกิจ เอกชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด สำหรับการป้องกันในกลุ่มที่มีความเสี่ยง ให้มีการสร้างระบบเฝ้าระวังปัญหาพฤติกรรมเสี่ยง ควบคุมสถานที่เสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติดของเยาวชน เช่น สถานบริการ ที่พักอาศัยเชิงพาณิชย์ที่ให้เยาวชน เช้าอยู่อาศัย ร้านเกม และสถานที่สาธารณะที่เป็นแหล่งมั่วสุม โดยใช้มาตรการจัดระเบียบสังคม และเน้นการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรภาคประชาชน ระดมความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เป็นต้น

5. การแก้ไขปัญหาในพื้นที่ปัญหาเฉพาะ โดย

กำหนดพื้นที่เฉพาะที่ต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน ได้แก่ พื้นที่กรุงเทพมหานคร กำหนดให้เป็นพื้นที่สำคัญมากที่สุด พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ กำหนดให้มีความสำคัญเร่งด่วนเท่ากับพื้นที่กรุงเทพมหานคร และกำหนดพื้นที่ปัญหายาเสพติดต่อเนื่อง ช้ำซาก

6. การบูรณาการภาคท้องถิ่นและภาคประชาชน โดย

ส่งเสริม พัฒนา การบูรณาการกลไกภาคประชาชนในพื้นที่ให้เป็นเอกภาพ ทบทวน พัฒนาประสิทธิภาพของการจัดตั้งกำลังประชาชนแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน ให้มีโครงสร้างอย่างชัดเจน จัดทำแผนการพัฒนาการดำเนินงานภาคประชาชนทั้งระบบ และบูรณาการงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับภาคประชาชน เสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินให้มีความเข้มแข็งในแนวความคิดพึ่งตนเอง-พึ่งพากันเอง

7. การบูรณาการงานบริหารจัดการ โดย

เสริมความเข้มแข็งให้กับ กลไก ศตส.กระทรวง ศตส.จ. ให้มีความพร้อมของการอำนวยความสะดวกและปฏิบัติงานในระดับจังหวัด กำหนดให้อำเภอ /ศตส.อ. เป็นกลไกบูรณาการการปฏิบัติในระดับพื้นที่ และมอบหมายสำนักงาน ป.ป.ส. จัดการอบรม พัฒนาบุคลากรของจังหวัด/อำเภอเป็นประจำ

8. การบูรณาการแผนงาน งบประมาณและการแปลงแผนสู่การปฏิบัติ โดย

จัดงบประมาณแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ และมุ่งสู่การแก้ไขปัญหาอย่างจริงจังและเร่งด่วน ให้จัดงบประมาณอย่างเต็มที่ จนสามารถลดระดับปัญหาได้ และให้นำงบประมาณจากทุกแหล่งมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ข้อตกลง อนุสัญญาฯ และความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

ประเทศไทยได้มีข้อตกลง เข้าเป็นภาคีในอนุสัญญาและให้ความร่วมมือกับนานาประเทศ ทั้งในระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศ นำมาซึ่งความร่วมมือซึ่งกันและกันในรูปแบบของการออกกฎหมาย ข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำ (Standard Minimum Rules) ข้อแนะนำ (Guidelines) เพื่อให้ประเทศสมาชิกนำไปปฏิบัติ และส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนางานด้านความยุติธรรม ที่ผ่านมาประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีในอนุสัญญาต่าง ๆ เช่น การต่อต้านการก่อการร้ายและฟิสิกส์ในระดับสหประชาชาติรวม 8 ฉบับ ภาคีในอนุสัญญาขององค์การสหประชาชาติเพื่อต่อต้านองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ ภาคีอนุสัญญาขององค์การสหประชาชาติเพื่อต่อต้านการทุจริต ให้สัตยาบันอนุสัญญาขององค์การสหประชาชาติเพื่อต่อต้านยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท รวมทั้งได้เข้าเป็นภาคีในอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961 แก้ไขโดยพิธีสาร ค.ศ. 1972 เป็นภาคีในพิธีสารเพื่อป้องกันปราบปรามและลงโทษการค้ามนุษย์โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก ลงนามในสนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในทางอาญาของภูมิภาคอาเซียน และในระดับทวิภาคีประเทศต่าง ๆ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา แคนาดา สหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส นอร์เวย์ อินเดีย จีน สาธารณรัฐเกาหลี และเปรูรวมทั้งดำเนินโครงการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในกรอบเอเชีย - ยุโรป (ASEM Anti-Money Laundering) เป็นต้น

สำหรับความร่วมมือระหว่างประเทศของไทยด้านกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งและพาณิชย์ ได้แก่ ความร่วมมือกับคณะกรรมการกฎหมายการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติ ในด้านการส่งเสริมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทและการอนุญาโตตุลาการ ความร่วมมือกับสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันของกฎหมายเอกชน (The International Institute for the Unification of Private Law-UNIDROIT) ซึ่งขณะนี้ประเทศไทยอยู่ในระหว่างกระบวนการสมัครเข้าเป็นสมาชิกเพื่อประสานความร่วมมือในด้านการพัฒนากฎหมายการค้าและการพาณิชย์ระหว่างประเทศ ความตกลงระหว่างประเทศทางการศาลในคดีแพ่งและพาณิชย์เกี่ยวกับการส่งเอกสารและสำนวน และการ

ส่งประเด็นไปสืบพยานระหว่างราชอาณาจักรไทย ประเทศออสเตรเลียและประเทศจีน ความตกลงว่าด้วยความช่วยเหลือกันทางการศาลในคดีแพ่งและพาณิชย์ระหว่างราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรสเปน เป็นต้น

๓ การประเมินสถานการณ์และสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนผลการดำเนินงานตามแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2547-2549 และแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมฯ พ.ศ. 2550-2551 สถานการณ์และสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานยุติธรรม สามารถประเมินสถานการณ์และสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นปัจจัยที่เอื้อหรือเป็นอุปสรรคต่อการบริหารงานยุติธรรมของประเทศ ได้ดังนี้

ปัจจัยภายนอกที่เอื้อหรือเป็นอุปสรรคต่อการบริหารงานยุติธรรม

- พระราชบัญญัติการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2549 ที่บัญญัติให้มีการจัดทำแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติขึ้นเพื่อเป็นกรอบแนวทางสำหรับความร่วมมือในการบริหารงานยุติธรรมระหว่างหน่วยงานของรัฐและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การกำกับดูแลและติดตามผลงานของคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และผู้บริหารของหน่วยที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมเป็นกรรมการ

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ที่ได้ระบุถึงสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล และสิทธิในกระบวนการยุติธรรมของประชาชน และแนวนโยบายด้านกระบวนการยุติธรรมของรัฐไว้ในหลายมาตรา เช่น ในมาตรา 40 ส่วนที่ 4 หมวดที่ 3 ว่าบุคคลย่อมมีสิทธิเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว ทัวถึง สิทธิพื้นฐานในกระบวนการพิจารณา ซึ่งอย่างน้อยต้องมีหลักประกันขั้นพื้นฐานในการได้รับการพิจารณาโดยเปิดเผย และสิทธิที่จะให้คดีของตนได้รับการพิจารณาอย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม เป็นต้น

- นโยบายรัฐบาล เจตจำนงผู้นำทางการเมืองที่เน้นให้ความสำคัญกับการพัฒนาส่งเสริมประชาธิปไตย โดยการใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความเสมอภาคของบุคคล ส่งผลต่อการพัฒนากระบวนการยุติธรรมไปในทิศทางเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

- ภาพลักษณ์ที่ดีและความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมของประชาชน จะเป็นโอกาสช่วยสนับสนุนให้กระบวนการทำงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม มีประสิทธิภาพ โปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ รวมทั้งพัฒนาบุคลากรให้มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ สุจริต และมีคุณธรรม สอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

- ข้อตกลง อนุสัญญาและความร่วมมือกับนานาประเทศในด้านต่างๆ เช่น อนุสัญญาของสหประชาชาติเพื่อต่อต้านองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ อนุสัญญาของสหประชาชาติเพื่อต่อต้านสารเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท เป็นต้น จะมีส่วนช่วยทำให้กระบวนการยุติธรรมพัฒนาและปรับปรุงดีขึ้น ทั้งด้านกฎหมายและมาตรฐานการปฏิบัติงานเทียบเท่าสากล รวมทั้งมีโอกาสเรียนรู้ประสบการณ์ หรือได้รับความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาต่างๆ

- นวัตกรรมใหม่ ๆ โดยเฉพาะความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีสารสนเทศสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม ซึ่งจะทำให้ ระบบงานยุติธรรมมีประสิทธิภาพ ประหยัด โปร่งใสและตรวจสอบได้ง่าย ในขณะที่ประชาชนจะได้รับบริการที่สะดวก รวดเร็ว พึงพอใจและมีความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมมากขึ้น

- สภาวะทางสภาพเศรษฐกิจที่ผันผวน วิกฤตสังคมและข้อขัดแย้งทางการเมือง จะทำให้เกิดผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน ตั้งแต่ปัญหาการว่างงาน ปัญหาข้อร้องเรียน ข้อขัดแย้ง ปัญหาสังคม ยาเสพติด การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน อาชญากรรมต่างๆ รวมทั้งปัญหาความไม่สงบเรียบร้อยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่งผลทำให้จำนวนคดีแพ่ง คดีอาญาและคดีปกครองที่ขึ้นสู่ศาลตามมา

- วัฒนธรรมอุปถัมภ์ของสังคมไทย ที่ยังฝังรากลึกและเป็นอุปสรรคขัดขวางต่อการเสริมสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย ประกอบกับการขาดคุณภาพและจิตสำนึกสาธารณะ จึงทำให้ไม่สามารถแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตัวออกจากผลประโยชน์สาธารณะ ก่อให้เกิดปัญหาความไม่เป็นธรรมและการทุจริตประพดติมิชอบที่ซับซ้อนมากขึ้น

- การเคลื่อนย้ายทางวัฒนธรรมต่างชาติ วิกฤติค่านิยมที่เป็นผลกระทบจากการเคลื่อนไหลของวัฒนธรรมต่างชาติเข้าสู่ประเทศทั้งทางสื่อสารมวลชนและทางเทคโนโลยีสารสนเทศโดยขาดการคัดกรองและการเลือกรับวัฒนธรรมที่ดีงาม ทำให้คุณธรรมและจริยธรรมของคนไทยลดลง โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน เนื่องจากวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และสถาบันศาสนามีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดู ให้ความรู้ปลูกฝังศีลธรรมให้มีคุณธรรมและจริยธรรมลดน้อยลงนำไปสู่ค่านิยมและพฤติกรรมที่เน้นวัตถุนิยมและบริโภคนิยมเพิ่มมากขึ้น ค่านิยมที่ฟุ้งเฟ้อ ขาดความยับยั้งชั่งใจ ส่งผลให้เกิดปัญหาอาชญากรรมตามมา

- ประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในกฎหมายต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิต รวมทั้งกระบวนการยุติธรรมในขั้นตอนต่างๆ นอกจากนี้ยังขาดกระบวนการมีส่วนร่วมและบทบาทในการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานกระบวนการยุติธรรม เช่น การป้องกันและเฝ้าระวังอาชญากรรม การให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจผู้กระทำผิดที่พ้นโทษแล้ว เป็นต้น

ปัจจัยภายในที่เอื้อหรือเป็นอุปสรรคต่อการบริหารงานยุติธรรม

- บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมส่วนใหญ่ มีความรู้ ความเข้าใจ ความเชี่ยวชาญ ทักษะ และประสบการณ์ในการทำงานในบทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบ สามารถที่จะปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมายขององค์กรและสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างถูกต้อง

- ผู้บริหารของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมให้ความสำคัญและตระหนักถึงปัญหาของการที่มีคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งคดีแพ่ง อาญาและปกครอง จึงมีนโยบายและให้ความสำคัญกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ปัญหา โดยพยายามนำกระบวนการยุติธรรมทางเลือกมาใช้ในรูปแบบต่างๆอย่างจริงจัง

- ระบบงานยุติธรรมทางอาญา มีขั้นตอนการดำเนินงานที่ล่าช้าและเสียค่าใช้จ่ายสูง โดยเฉพาะในชั้นการพิจารณาคดีของศาล เนื่องจากมีกระบวนการที่สลับซับซ้อนและการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย ยังขาดประสิทธิภาพและไม่เพียงพอ เนื่องจากความช่วยเหลือในคดีอาญาส่วนใหญ่จะเป็นในรูปทนายขอแรงที่ศาลตั้ง และหน่วยงานบางหน่วยงานที่มีบทบาทภารกิจในเรื่องนี้ ยังไม่ได้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุม

- ระบบงานยุติธรรมทางแพ่งและพาณิชย์ ยังมีปัญหาขาดมาตรฐานการดำเนินงานที่ชัดเจน รวมทั้งความล่าช้าในการบังคับคดีที่ไม่เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาล เช่น การประเมินราคาทรัพย์สิน การประเมินราคาเวนคืนที่ดินก่อนการขายทอดตลาด นอกจากนี้ ด้วบทกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ไม่ครอบคลุมรูปแบบการก่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจรูปแบบใหม่ๆ และมีการแยกกันอย่างกระจัดกระจายไม่เป็นหมวดหมู่ การพัฒนาไม่ทันกับลักษณะความผิดที่มีลักษณะซับซ้อนมากขึ้น รวมทั้งไม่เอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินธุรกรรมการค้า การพาณิชย์ในปัจจุบัน เช่น กฎหมายรองรับการขายหนี้เสีย เพื่อให้เกิดสภาพคล่องทางการเงินมากขึ้น

- ระบบงานยุติธรรมทางด้านปกครอง คดีทางปกครองถือเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นใหม่ในกระบวนการยุติธรรมไทย ทำให้ประชาชนทั่วไปรวมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจจะยังไม่เข้าใจในบทบาทอำนาจหน้าที่ของศาลปกครอง และวิธีการที่จะฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ทำให้มีคดีจำนวนมากที่ศาลปกครอง มีคำสั่งไม่รับฟ้อง เนื่องจากไม่ใช่คดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง รวมทั้งยังมีปัญหาด้านการจัดสรรบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานด้านกฎหมายมหาชน ซึ่งมีจำนวนน้อยและไม่เพียงพอ

- หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมขาดวัฒนธรรมองค์กรร่วมกัน การปฏิบัติงานยังมีลักษณะต่างคนต่างทำ ส่งผลให้ขาดการประสานการทำงานที่เชื่อมโยงกันทั้งระบบ โครงสร้างหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมที่มีรูปแบบเป็นทางการมากเกินไป ขาดองค์กรกลางและองค์กรอิสระในการ

ประสานงาน การตรวจสอบถ่วงดุลระหว่างหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมยังไม่เหมาะสม ส่งผลต่อประสิทธิภาพการอำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชน

- กลไกการประสานงานที่มีอยู่ยังไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขาดเอกภาพในการบริหารจัดการ เนื่องจากยังมีปัญหาเกี่ยวกับระบบการจัดเก็บข้อมูล หน่วยงานส่วนใหญ่เน้นการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของแต่ละหน่วยงานเป็นหลัก โดยกำหนดขึ้นภายใต้ภารกิจหน้าที่ของตนเอง

- บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมบางส่วน ขาดจิตสำนึกและทัศนคติที่ดีในการให้บริการแก่ประชาชน นอกจากนี้ยังคงมีปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติโดยไม่ชอบธรรม จากบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม อันเป็นการล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชนเช่น การคุกคามสิทธิของผู้ถูกกล่าวหา การละเลยไม่คุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายและพยานเท่าที่ควร การเลือกปฏิบัติ การใช้ดุลพินิจที่ไม่เที่ยงธรรม การฉ้อราษฎร์บังหลวง และการทุจริตคอร์รัปชันทั้งทางตรงและทางอ้อม

- กฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย ไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของปัญหา และมีความล่าช้าในการดำเนินการ รวมทั้งพัฒนาไม่ทันกับลักษณะความผิดที่มีลักษณะซับซ้อนมากขึ้นเรื่อยๆ ถือเป็นข้อจำกัดสำคัญของการพัฒนาประสิทธิภาพการอำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชน เนื่องจากเจ้าหน้าที่ขาดอำนาจในการปฏิบัติ ทำให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐขาดประสิทธิภาพ ไม่สามารถอำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชนได้อย่างแท้จริง

- หน่วยงานในระบบงานยุติธรรม ยังมีศักยภาพความพร้อมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ไม่เท่าเทียมกัน และมีปัญหาการจัดเก็บข้อมูลที่แยกส่วน ไม่เชื่อมโยงระหว่างกัน ทำให้การขอข้อมูล และแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานมีความล่าช้า และขาดฐานข้อมูลกลางในกระบวนการยุติธรรม นอกจากนี้ยังมีปัญหาขาดแคลนบุคลากร เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์สนับสนุนล้ำสมัย ไม่เพียงพอกับความต้องการ ขาดระบบโปรแกรมการจัดเก็บข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ ขาดงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงาน เป็นต้น

บทที่ 3

มุมมอง ข้อคิดเห็นและความต้องการของภาคประชาชน และผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อการบริหารงานยุติธรรม

เพื่อให้การจัดทำแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง รวมทั้งสอดคล้องตามพระราชบัญญัติพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ.2549 มาตรา 19 วรรค 3 ที่กำหนดให้ในการจัดทำแผนแม่บทฯ ให้มีการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วยนั้น ในการประมวลข้อมูลเพื่อการจัดทำแผนแม่บทฯ จึงได้ดำเนินการรับฟังข้อคิดเห็นและความต้องการจากภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ 1) การสำรวจรับฟังความคิดเห็นและประเมินความต้องการของประชาชนที่เข้ารับบริการจากหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมโดยตรง 2) การจัดเวทีระดมความคิดเห็นจากภาคประชาชนและภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในทุกจังหวัดทั่วประเทศ และ 3) การรวบรวมข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมของประเทศ

๓.๑ ผลการสำรวจรับฟังความคิดเห็นและประเมินความต้องการของประชาชน ที่มีต่อหน่วยงานกระบวนการยุติธรรม

การสำรวจรับฟังความคิดเห็นและประเมินความต้องการของประชาชนที่มีต่อหน่วยงานกระบวนการยุติธรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการด้านความยุติธรรมของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งดำเนินการโดยศูนย์วิจัยเศรษฐศาสตร์ประยุกต์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชาชนทั่วไปที่ติดต่อขอรับบริการจากหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมต่างๆ เช่น ศาลปกครอง ศาลยุติธรรม สถานีตำรวจ สำนักงานคุมประพฤติ สำนักงานบังคับคดีราชทัณฑ์ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กทั่วประเทศ 9 ภูมิภาคและในเขตกรุงเทพฯ รวม 28 จังหวัด โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่าง 27 สิงหาคม - 5 ตุลาคม 2550 ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายทั้งสิ้น 6,028 ตัวอย่าง

สำหรับประเด็นการสำรวจรับฟังความคิดเห็นและประเมินความต้องการของประชาชนที่มีต่อหน่วยงานกระบวนการยุติธรรม ประกอบด้วย (1) ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม (2) การใช้บริการหน่วยงานกระบวนการยุติธรรม (3) ความคิดเห็นและภาพลักษณ์ที่มีต่อหน่วยงานกระบวนการยุติธรรม และ (4) ความพึงพอใจและความเชื่อมั่นที่มีต่อหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมหลังใช้บริการ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างประชาชนทั่วไปที่เข้ารับบริการจากหน่วยงานกระบวนการยุติธรรม จำนวน 6,028 ตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย สมรสแล้ว มีอายุระหว่าง 21 - 40 ปี มีระดับการศึกษาต่ำกว่า ประถมศึกษาปีที่ 6 จนถึงมัธยมศึกษาตอนปลายหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประกอบอาชีพรับจ้างและอาชีพอิสระหรือค้าขาย มีรายได้น้อยกว่า 20,000 บาท ต่อเดือน

การใช้บริการหน่วยงานกระบวนการยุติธรรม

หน่วยงานกระบวนการยุติธรรมที่กลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์เคยเข้ามาใช้บริการมากที่สุด ได้แก่ สถานีตำรวจ ศาลยุติธรรมต่างๆ สำนักงานอัยการ กรมราชทัณฑ์หรือเรือนจำและกรมคุมประพฤติ หรือสำนักงานคุมประพฤติจังหวัด ตามลำดับ

สำหรับหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมที่กลุ่มตัวอย่างเคยเข้ามาใช้บริการในจำนวนที่น้อยมาก ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เนติบัณฑิตยสภา กรมสอบสวนคดีพิเศษ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักงานกิจการยุติธรรม (กองทุนยุติธรรม) และสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

การรับรู้และความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานกระบวนการยุติธรรม

1) การรับรู้หรือการรู้จักหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม พบว่า

หน่วยงานที่กลุ่มตัวอย่างรับรู้หรือรู้จักมากที่สุด คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ รองลงมาได้แก่ ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลชั้นอุทธรณ์ กรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน สภานายความ สำนักงานอัยการสูงสุดและกรมคุมประพฤติ

สำหรับหน่วยงานที่รับรู้หรือรู้จักน้อยที่สุดคือ สถาบันอนุญาโตตุลาการ เนติบัณฑิตยสภา สำนักงานกิจการยุติธรรม(กองทุนยุติธรรม) สถาบันนิติวิทยาศาสตร์และกรมสอบสวนคดีพิเศษ

2) ช่องทางการรับทราบข้อมูลข่าวสาร ที่หน่วยงานกระบวนการยุติธรรมสามารถเข้าถึงประชาชนทั่วไปมากที่สุด ได้แก่ โทรทัศน์ รองลงมา คือหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร การติดต่อโดยตรงกับหน่วยงาน วิทยุ และคนรู้จักหรือคนในครอบครัว ตามลำดับ

3) ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานกระบวนการยุติธรรม พิจารณาเฉพาะหน่วยงานหลักคือ ตำรวจ อัยการ ศาล เรือนจำและทัณฑสถาน พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เข้าใจบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานดังกล่าวในระดับปานกลาง โดยยังมีความเข้าใจไม่ครบถ้วน สับสนและคลาดเคลื่อนอยู่บ้าง ดังนี้

3.1) สถานีตำรวจ พบว่า ส่วนมากค่อนข้างเข้าใจว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจมีหน้าที่รับแจ้งความ สืบสวน สอบสวนและจับตัวผู้กระทำผิด แต่เข้าใจว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจมีหน้าที่ตรวจพิสูจน์หาสารเสพติดหรือทำหน้าที่ใกล้เคียง ประนีประนอมยอมความ ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ในปัจจุบันมีการนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ จึงทำให้ประชาชนทั่วไปเข้าใจว่าตำรวจต้องทำหน้าที่ใกล้เคียงประนีประนอมยอมความด้วย

3.2) สำนักงานอัยการ พบว่า ส่วนมากค่อนข้างไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของอัยการ เนื่องจากไม่สามารถระบุถึงบทบาทหน้าที่ของอัยการได้ หรือเข้าใจผิดว่าอัยการมีบทบาทหน้าที่ตั้งแต่สั่งฟ้องหรือไม่ฟ้อง พิจารณาคดีพิพากษาคดี ยึดทรัพย์ आयัดทรัพย์ ขายทอดทรัพย์ หรือรับวางทรัพย์

3.3) ศาลยุติธรรม พบว่า ส่วนมากเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของศาลยุติธรรมหรือผู้พิพากษาในระดับปานกลาง เนื่องจากมีความสับสนว่าผู้พิพากษาทำหน้าที่ในการสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้อง รวมทั้งยึดทรัพย์ आयัดทรัพย์ ขายทอดทรัพย์ หรือการรับวางทรัพย์ นอกเหนือจากการพิจารณาคดีหรือพิพากษาคดี

3.4) เรือนจำและทัณฑสถาน พบว่า ส่วนมากค่อนข้างไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์ เนื่องจากมีความสับสนกับบทบาทหน้าที่ในการทำหน้าที่ควบคุม ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน หรือการสืบเสาะและคุมประพฤติจำเลย ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่ของกรม/สำนักงานคุมประพฤติ

ภาพลักษณ์ของหน่วยงานกระบวนการยุติธรรม

กลุ่มตัวอย่างประชาชนทั่วไป มีความเห็นต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1) สภาพแวดล้อม สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า หน่วยงานกระบวนการยุติธรรมมีสถานที่ตั้งซึ่งสามารถเข้าถึงได้ง่ายและสะดวก มีการจัดสถานที่ให้บริการที่เหมาะสม มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครันและมีการให้บริการข้อมูลข่าวสารอย่างถูกต้องครบถ้วน

2) กระบวนการให้บริการ พบว่า หน่วยงานกระบวนการยุติธรรมมีการทำงานหรือให้บริการและประสานงานอย่างเป็นระบบ และมีบางส่วนที่เห็นว่าหน่วยงานยังขาดความทันสมัยในการให้บริการ เช่น ให้บริการผ่านระบบ Internet ไม่มีขั้นตอนหรือระยะเวลาในการให้บริการที่ชัดเจน รวมทั้งยังขาดการให้บริการแบบเสร็จสิ้นภายในทีเดียว (One Stop Service)

3) บุคลากร พบว่า เจ้าหน้าที่มีทัศนคติที่ดีและเต็มใจให้บริการ มีมนุษยสัมพันธ์ ไม่ถือตัวและมีความยิ้มแย้มแจ่มใส ให้บริการและช่วยเหลือจนกระทั่งเสร็จสิ้น แต่ก็มีเจ้าหน้าที่บางหน่วยงานที่ขาดความซื่อสัตย์ สุจริต และความกระตือรือร้นในการให้บริการ

4) ค่าธรรมเนียมในการบริการ พบว่า ปัจจุบันหน่วยงานกระบวนการยุติธรรม เก็บค่าบริการอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม แต่มีบางส่วนเห็นว่า ต้องมีการให้รางวัลตอบแทนจิตใจเพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้บริการ

5) ด้านความเชื่อมั่นในการใช้บริการ พบว่า ส่วนมากมีความเชื่อมั่นในหน่วยงานกระบวนการยุติธรรม โดยมั่นใจว่าเป็นหน่วยงานที่มีความน่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับมากที่สุด รองลงมา คือ เป็นหน่วยงานที่ให้บริการกับประชาชนทุกระดับหรือไม่เลือกปฏิบัติให้บริการอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้และสามารถให้ความช่วยเหลือได้ในทุกเรื่อง แต่ก็เห็นว่ามีกรอำนวยความสะดวกที่ล่าช้า

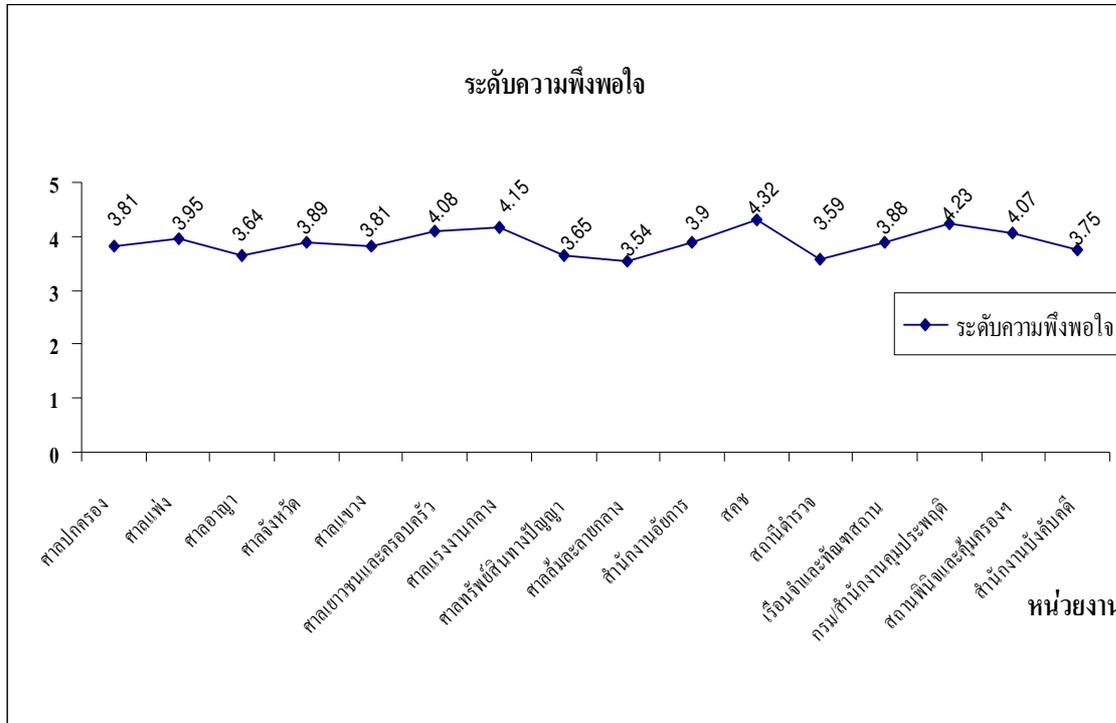
ความพึงพอใจและความเชื่อมั่นของหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมหลังใช้บริการ

อย่างไรก็ดี จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างประชาชนทั่วไปที่เข้าไปใช้บริการของแต่ละหน่วยงาน พบว่า มีความแตกต่างจากภาพลักษณ์ของหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมที่คาดหวังอยู่บ้าง ดังนี้

1) ความพึงพอใจต่อการให้บริการ

ในภาพรวมของความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่เข้าใช้บริการหน่วยงานกระบวนการยุติธรรม ซึ่งจำแนกออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสถานที่ และด้านคุณภาพการให้บริการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีความพึงพอใจต่อการให้บริการของหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมในระดับค่อนข้างพอใจในทุกด้าน (ค่าเฉลี่ย 3.92) (แผนภูมิที่ 3.1)

แผนภูมิที่ 3.1 ระดับความพึงพอใจต่อการให้บริการของหน่วยงานกระบวนการยุติธรรม¹

ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างต้องการให้หน่วยงานกระบวนการยุติธรรมดำเนินการพัฒนาปรับปรุงในเรื่องต่างๆ ได้แก่ ขั้นตอนการดำเนินงานที่สะดวก รวดเร็ว มีกรอบระยะเวลาการให้บริการอย่างชัดเจน มีอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น ที่จอดรถ ห้องน้ำ อย่างเพียงพอ สถานที่ตั้งของหน่วยงานสามารถเดินทางไปรับบริการได้อย่างสะดวกไม่ไกลจากตัวเมืองและเจ้าหน้าที่มีความเป็นกันเอง สุภาพ ยิ้มแย้ม ปฏิบัติงานด้วยความเที่ยงธรรมและสุจริตไม่รับอามิสสินจ้าง

¹ ระดับความพึงพอใจ ค่าระหว่าง
 1.00 – 1.80 หมายถึง ไม่พอใจ
 1.81 – 2.60 หมายถึง ค่อนข้างไม่พอใจ
 2.61 – 3.40 หมายถึง พอใจปานกลาง
 3.41 – 4.20 หมายถึง ค่อนข้างพอใจ
 4.21 – 5.00 หมายถึง พอใจมาก

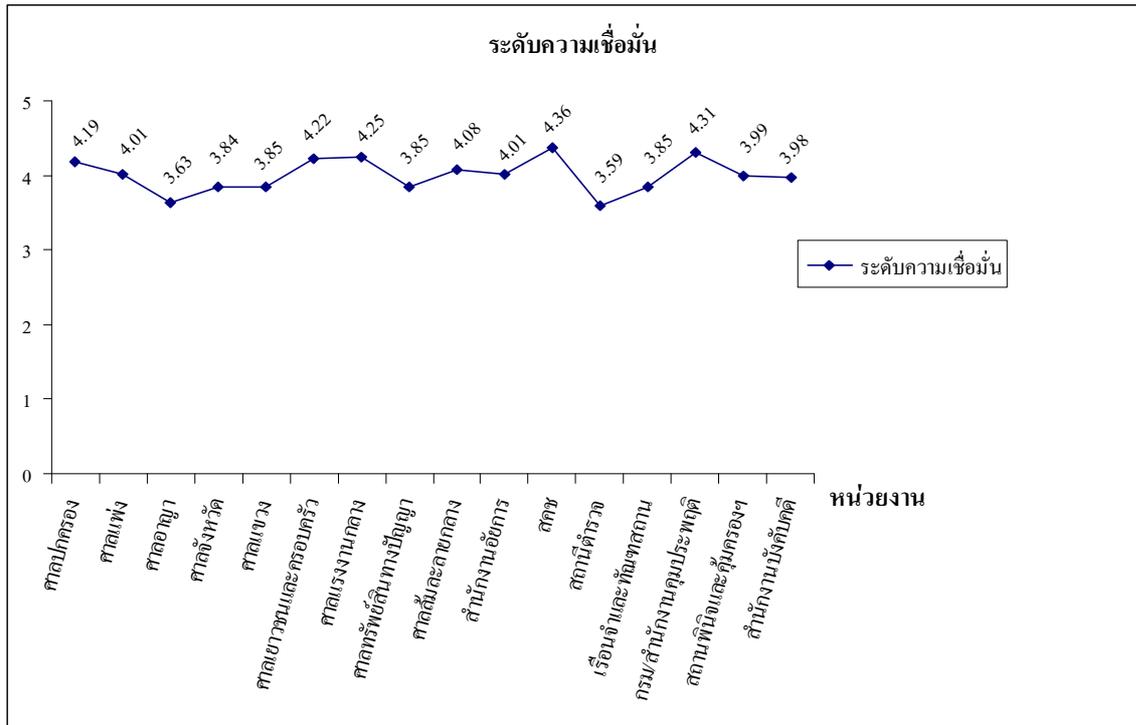
2) ความเชื่อมั่นที่มีต่อหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมที่ใช้บริการ
(ณ หน่วยงาน และวันที่สัมภาษณ์)

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เข้าใช้บริการของหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมในประเด็นต่างๆ ได้แก่ 1) การให้บริการอย่างรวดเร็ว 2) การให้บริการกับประชาชนทุกระดับ/ไม่เลือกปฏิบัติ 3) สามารถให้ความช่วยเหลือได้ในทุกเรื่อง 4) การให้บริการอย่างโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ และ 5) มีความน่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับ พบว่า หน่วยงานกระบวนการยุติธรรมส่วนมากได้รับความเชื่อมั่นในระดับค่อนข้างมีความเชื่อมั่นในทุกประเด็น โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากค่อนข้างมีความเชื่อมั่นในหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมที่เข้าใช้บริการ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98

หากพิจารณาจำแนกตามหน่วยงานกระบวนการยุติธรรม พบว่า หน่วยงานที่กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่น โดยมีระดับความเชื่อมั่นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน (สคช.) ซึ่งอาจเนื่องมาจากหน่วยงานดังกล่าว เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ในการให้บริการ โดยการให้ความช่วยเหลือด้านคุ้มครองสิทธิ และให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน รองลงมาได้แก่ กรมคุมประพฤติ/สำนักงานคุมประพฤติ ศาลแรงงานกลาง/ศาลแรงงานภาค ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง/ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด โดยมีค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่น เท่ากับ 4.36, 4.31, 4.25 และ 4.22 ตามลำดับ

สำหรับ หน่วยงานที่กลุ่มตัวอย่าง ค่อนข้างเชื่อมั่น โดยมีระดับความเชื่อมั่นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ กรมราชทัณฑ์/เรือนจำ ศาลแขวง ศาลจังหวัด ศาลอาญา/ศาลอาญากรุงเทพใต้/ศาลอาญารธนบุรี และสถานีตำรวจนครบาล/สถานีตำรวจภูธร โดยที่มีค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นเท่ากับ 3.85, 3.85, 3.84, 3.63, และ 3.59 ตามลำดับ (แผนภูมิที่ 3.2)

แผนภูมิที่ 3.2 ระดับความเชื่อมั่นต่อหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมที่มาใช้บริการ²

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา

จากการสำรวจรับฟังความคิดเห็นและประเมินความต้องการของประชาชนที่มีต่อหน่วยงานกระบวนการยุติธรรม มีข้อเสนอแนะเพื่อให้หน่วยงานกระบวนการยุติธรรมต่าง ๆ พิจารณาดำเนินการ ดังต่อไปนี้

- 1) ผู้บริหารของแต่ละหน่วยงานกระบวนการยุติธรรม ควรมีการกำหนดเป้าประสงค์ในการบริหารงานอย่างชัดเจน โดยการอัญเชิญหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์และปรับใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานของหน่วยงาน
- 2) หน่วยงานกระบวนการยุติธรรมต่าง ๆ ควรเข้มงวดในการบังคับใช้กฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ และควรมีระบบตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่ และควรเพิ่มบทลงโทษเจ้าหน้าที่ที่ละเมิดและฝ่าฝืนเพื่อเป็นตัวอย่างอย่างจริงจัง รวมทั้งควรมีการสร้างจิตสำนึกและทัศนคติที่ดีแก่เจ้าหน้าที่ในการให้บริการประชาชน เช่น สถานีตำรวจ เนื่องจากประชาชนยังเห็นว่าเป็นหน่วยงานที่ยังคงต้องมีการให้รางวัลตอบแทนจูงใจเพื่ออำนวยความสะดวกอยู่

² ระดับความเชื่อมั่น ค่าระหว่าง 1.00 – 1.80 หมายถึง ไม่มีความเชื่อมั่น
 1.81 – 2.60 หมายถึง ค่อนข้างไม่มีความเชื่อมั่น
 2.61 – 3.40 หมายถึง มีความเชื่อมั่นปานกลาง
 3.41 – 4.20 หมายถึง ค่อนข้างมีความเชื่อมั่น
 4.21 – 5.00 หมายถึง มีความเชื่อมั่น

3) หน่วยงานกระบวนการยุติธรรมต่าง ๆ ควรมีการจัดฝึกอบรมบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานกระบวนการยุติธรรม เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีต่อการให้บริการ มีความซื่อสัตย์สุจริตในการให้บริการ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีกริยามารยาทที่เหมาะสม รวมทั้งเพื่อให้เกิดความกระตือรือร้นในการให้บริการ

4) หน่วยงานกระบวนการยุติธรรมหลายแห่ง มีปัญหาทางด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวกโดยเฉพาะที่จอดรถซึ่งไม่เพียงพอต่อการให้บริการ รวมทั้งห้องน้ำที่ไม่เพียงพอและไม่สะอาดหรืออุปกรณ์ภายในห้องน้ำชำรุด ดังนั้นหน่วยงานจึงควรจัดสรรงบประมาณประจำปี สำหรับการปรับปรุงซ่อมแซมหรือดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมให้อยู่ในสภาพดี

5) หน่วยงานกระบวนการยุติธรรมต่าง ๆ ควรมีการประเมินผลภายในองค์กร หรือประเมินความคิดเห็นของประชาชนที่ใช้บริการอย่างต่อเนื่อง

6) หน่วยงานกระบวนการยุติธรรมต่าง ๆ ควรมีการนำระบบการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานในการปฏิบัติงานมาใช้ภายในหน่วยงานกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้เจ้าหน้าที่หรือบุคลากรในหน่วยงานกระบวนการยุติธรรม เกิดความกระตือรือร้นในการให้บริการประชาชน

7) หน่วยงานกระบวนการยุติธรรมต่าง ๆ ควรมีการปรับปรุงระบบการให้บริการให้มีความทันสมัย โดยมีการให้บริการผ่านระบบ Internet ไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนการยื่นคำร้อง/คำฟ้อง/คำให้การ หรือการแจ้งความร้องทุกข์ต่าง ๆ หรือการให้คำปรึกษาผ่านทางระบบ Internet หรือทางโทรศัพท์ และควรมีการปรับปรุงระบบการทำงานให้เป็นระบบ Online ผ่าน Internet เพื่อให้เกิดระบบการอำนวยความสะดวกยุติธรรมแบบเสร็จสิ้นภายในทีเดียว (One Stop Service)

8) หน่วยงานกระบวนการยุติธรรมต่าง ๆ ควรทำแผนผังแสดงขั้นตอนการให้บริการของแต่ละหน่วยงาน พร้อมทั้งระยะเวลาในการให้บริการอย่างชัดเจน เพื่อให้ประชาชนที่เข้ามาใช้บริการรับทราบ

9) หน่วยงานกระบวนการยุติธรรมต่าง ๆ ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมและความรู้ต่าง ๆ ผ่านสื่ออย่างต่อเนื่อง อาทิ สื่อโทรทัศน์ วิทยุ เพื่อให้ประชาชนทั่วไปรับทราบข้อมูลอย่างถูกต้องและชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมหลักที่ประชาชนทั่วไปยังคงทราบบทบาทหน้าที่ไม่ถูกต้องหรือคลาดเคลื่อนเช่น บทบาทหน้าที่ของอัยการศาลยุติธรรม และราชทัณฑ์ ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนในบทบาทหน้าที่ระหว่างหน่วยงานกระบวนการยุติธรรม

ผลการจัดเวทีระดมความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์เพื่อเปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้เสีย ทั้งจาก ภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สื่อมวลชน นักวิชาการและประชาชนทั่วไป ทุกจังหวัดทั่วประเทศ รวมทั้งสิ้น 1,440 คน ได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นให้ข้อเสนอแนะและความคาดหวังที่มีต่อกระบวนการยุติธรรมในอนาคต ในประเด็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคของกระบวนการยุติธรรม ความคาดหวังต่อกระบวนการยุติธรรมและแนวทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมในด้านต่างๆ ซึ่งสามารถสรุปผลได้ ดังนี้

ปัญหาอุปสรรคในกระบวนการยุติธรรม

- ระบบงานยุติธรรมมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ล่าช้าและต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง โดยเฉพาะในชั้นการพิจารณาคดีของศาล เนื่องจากมีกระบวนการที่สลับซับซ้อน
- หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการปฏิบัติงานที่ซ้ำซ้อนกัน ทำให้ประชาชนเกิดความสับสนในการติดต่อเพื่อขอรับบริการ
- หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมยังไม่มีระบบการจัดเก็บข้อมูลที่ถูกต้องและทันสมัย ทำให้ไม่สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานและให้บริการข้อมูลแก่ประชาชนที่เป็นผู้มีส่วนได้เสียอย่างสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ
- บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมไม่มีคุณธรรม จริยธรรม และความเที่ยงตรงในการปฏิบัติงาน ทุจริต คอร์รัปชัน และไม่มีจิตสำนึกในการให้บริการประชาชน
- กฎหมายขาดการบังคับใช้อย่างจริงจัง เนื่องจากเจ้าหน้าที่ไม่ดำเนินการอย่างเข้มงวดและมีการเลือกปฏิบัติ
- ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย สิทธิหน้าที่ และบทบาทของตนเอง ทำให้ถูกเอารัดเอาเปรียบ หรือกระทำความผิดโดยไม่รู้ตัวกฎหมายบัญญัติไว้ว่าเป็นความผิด

ความคาดหวังต่อกระบวนการยุติธรรม

- ระบบงานยุติธรรมมีการดำเนินงานที่รวดเร็ว กระชับ สะดวกในการเข้าถึงบริการ โปร่งใส เป็นกลาง และตรวจสอบได้ โดยไม่ถูกแทรกแซงทางการเมือง
- บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมมีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณและมีจิตสำนึกในการให้บริการ รวมทั้งหมั่นพัฒนาความรู้ความสามารถอย่างต่อเนื่อง
- กฎหมายทันสมัย สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก และมีการบังคับใช้อย่างจริงจัง

- ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมายและสิทธิต่าง ๆ รวมทั้งเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมทุกขั้นตอน
- หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีฐานข้อมูลกลางที่เชื่อมโยงกันอย่างทั่วถึงและเป็นระบบทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และสามารถเปิดเผยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ด้วยตนเอง
- มีกระบวนการยุติธรรมทางเลือกทั้งในทางแพ่งและทางอาญาที่หลากหลายเพื่อลดปริมาณคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมกระแสหลักและสร้างความสมานฉันท์ในสังคม
- หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ควรมีกลไกการประสานงานที่มีประสิทธิภาพและเอื้อต่อการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง

แนวทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรม

ด้านระบบงานยุติธรรม

- ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ประชาชน และสร้างกลไกการควบคุมกำกับดูแลการทุจริตคอร์รัปชัน
- ปรับปรุงระบบงานยุติธรรมในขั้นตอนของศาลให้มีประสิทธิภาพ โดยการลดขั้นตอนในการดำเนินงาน
- นำนิติวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อประกอบการพิจารณาคดีให้มีความถูกต้อง แม่นยำ
- นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การดำเนินงานมีความสะดวก รวดเร็วและโปร่งใสมากยิ่งขึ้น

ด้านบุคลากร

- จัดทำมาตรฐานวิชาชีพและพัฒนาปรับปรุงระบบสวัสดิการของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมให้มีความเป็นธรรมและเท่าเทียมกัน
- สร้างแรงจูงใจด้วยการจัดสรรค่าตอบแทนที่เหมาะสม โดยพิจารณาจากผลการดำเนินงานที่เป็นที่ยอมรับ
- กำหนดมาตรการลงโทษบุคลากรที่กระทำผิดอย่างชัดเจนและดำเนินการอย่างเข้มงวดจริงจัง

ด้านกฎหมาย

- ศึกษาและวิจัยเพื่อปรับปรุงและพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องกับสภาพการณ์เปลี่ยนแปลงของโลก
- สร้างความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย กระบวนการยุติธรรม และสิทธิของประชาชนอย่างทั่วถึง รวมทั้งปลูกฝังจิตสำนึกเรื่องการยอมรับและบังคับใช้กฎหมายโดยผ่านการเรียนการสอน

- เผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรมให้แก่ประชาชน โดยพัฒนารูปแบบการให้ความรู้ให้ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าใจได้ง่าย โดยปรับเปลี่ยนวิธีการนำเสนอให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมในท้องถิ่นและประชาชน

ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจและการคุ้มครองสิทธิแก่ประชาชน

- ปลุกฝังความรู้ด้านจริยธรรม คุณธรรม และค่านิยมที่ดีผ่านหลักสูตรการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชน

- พัฒนารูปแบบและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้แก่ประชาชนผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงเนื้อหาที่เข้าใจง่ายและสอดคล้องกับวัฒนธรรมของท้องถิ่น

- สร้างกลไกระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการแลกเปลี่ยนข้อมูลและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหากระบวนการยุติธรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

ด้านการจัดการระบบข้อมูลกระบวนการยุติธรรม

- พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคให้สามารถทำงานร่วมกันได้ เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการติดต่อสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูล เพื่อให้สามารถอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้แก่ประชาชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- ประชาชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม สามารถติดตามสถานะคดีหรือเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตนเองได้ เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวใช้ในการต่อสู้คดีต่อไป เช่น ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาของศาล เป็นต้น

ด้านการส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมทางเลือก

- ศึกษาและพัฒนารูปแบบแนวทางของกระบวนการยุติธรรมทางเลือกให้มีความสอดคล้องกับวัฒนธรรม ประเพณี และความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่น เช่น กฎหมายอิสลาม การฟื้นฟูเด็กและเยาวชน เป็นต้น

- ออกกฎหมายรองรับและสนับสนุนการดำเนินงานยุติธรรมทางเลือกที่มีการดำเนินงานเป็นที่ยอมรับของประชาชนให้ถูกต้องตามกฎหมาย เช่น การขยายฐานความผิดที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางเลือก เป็นต้น

ด้านการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม

- จัดประชุมเพื่อประสานความร่วมมือและสร้างความเข้าใจร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง

- มีการพบปะกันเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการประสานการทำงานระหว่างหน่วยงาน

☰ มุมมองและข้อคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางการพัฒนาระบบการบริหารงานยุติธรรมของประเทศ ได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั้งในส่วนปัญหาอุปสรรคและแนวทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมไว้ดังนี้

ปัญหาอุปสรรคในกระบวนการยุติธรรม

- หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมขาดกลไกการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ
- ระบบข้อมูลของกระบวนการยุติธรรมแยกส่วน ไม่เชื่อมโยง ไม่มีการส่งต่อข้อมูลระหว่างกัน
- บุคลากรในหน่วยงานกระบวนการยุติธรรม ขาดจิตสำนึกการให้บริการประชาชนที่แท้จริง โดยยังยึดติดในระบบเจ้าขุนมูลนาย ขาดการสร้างทัศนคติ ค่านิยมในการทำงานร่วมกัน
- กระบวนการยุติธรรมให้ความสนใจเหี้ยมน้อยกว่าที่ควร เนื่องจากมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับสิทธิและเสรีภาพของผู้กระทำผิด จนละเลยสิทธิและเสรีภาพของเหยื่อ ผู้เสียหายรวมถึงผู้ได้รับผลกระทบ
- ประชาชนขาดความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรมโดยเฉพาะความโปร่งใสในการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม เนื่องจากขาดกลไกการตรวจสอบจากภาคประชาชน

แนวทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรม

การประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน

- หน่วยงานต่างๆ ควรประสานเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกันโดยมีมาตรฐานและแนวทางการใช้ประโยชน์ร่วมกัน เพื่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของกระบวนการยุติธรรม

การพัฒนาศักยภาพบุคลากร

- สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เป็นเอกภาพร่วมกันด้วยการปรับทัศนคติทางด้านการพัฒนาบุคลากรให้ดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน
- พัฒนาบุคลากรในเชิง “สหวิทยาการ” เพื่อให้ได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ด้านกฎหมายและการจัดการงานด้านกระบวนการยุติธรรมอย่างถูกต้อง ควบคู่กับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและศักยภาพในการทำงาน

การพัฒนาระบบการดำเนินงาน

- เน้นการทำงานเชิงป้องกันด้วยการสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัวและพัฒนาาระบบการศึกษาโดยบรรจุเรื่องความยุติธรรมไว้ในหลักสูตรอย่างเป็นทางการ

- เน้นการระงับข้อพิพาทตั้งแต่ก่อนคดีขึ้นสู่ศาล เช่น การเจรจาไกล่เกลี่ยระบบอนุญาโตตุลาการ รวมทั้งผลักดันกระบวนการยุติธรรมทางเลือกต่างๆ อย่างเป็นรูปธรรมในทุกระดับ
- ควรแยกพนักงานสอบสวนออกจากเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ทำหน้าที่จับกุม โดยมีกฎหมายที่กำหนดแนวทางการสืบสวนสอบสวนที่ชัดเจน
- กำหนดกรอบระยะเวลาการพิพากษาคดีที่ชัดเจนและจัดระบบแจ้งความคืบหน้าของการสอบสวนคดีอาญาให้ผู้ร้องทุกข์หรือกล่าวโทษทราบเป็นระยะ
- พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและวิทยาการสมัยใหม่ เพื่อสนับสนุนการอำนวยความสะดวก เช่น นำระบบงานนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการสืบสวนสอบสวน และการยื่นฟ้องคดีทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

การมีส่วนร่วมในภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

- สร้างช่องทางและเปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมทุกขั้นตอน เพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบการทำงาน เช่น การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่เกิดขึ้นในชุมชน และการดูแลผู้ที่พ้นโทษเพื่อไม่ให้กระทำผิดซ้ำ
- ควรสนับสนุนบทบาทภาคเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมจัดระบบการให้ความช่วยเหลือประชาชน

การพัฒนากฎหมายและการวิจัย

- บังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด และควรลงโทษผู้บังคับใช้กฎหมายที่ประพฤติมิชอบหรือละเมิดกฎหมายอย่างรุนแรง รวดเร็ว และเผยแพร่ให้ประชาชนทราบ
- ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่ยังมีข้อบกพร่อง ล้าสมัยไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม
- ส่งเสริมงานวิจัยที่สามารถนำมาพัฒนาต่อยอดในการพัฒนากฎหมาย เพื่อให้เหมาะสมกับปัญหาและสถานการณ์ทางสังคม
- จัดระบบการเก็บรวบรวม เผยแพร่ งานวิจัยในกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงและนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้
- ควรปรับปรุงประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกฎหมายปกครอง ให้เข้าใจได้ง่าย พัฒนาระบบการบังคับใช้ แก้ไขเรื่องระยะเวลาในการพิจารณาคดี และอายุความให้เหมาะสม
- ควรปรับปรุงกฎหมายล้มละลาย เพื่อเอื้อให้บุคคลที่ถูกฟ้องล้มละลาย สามารถมีโอกาสดำเนินธุรกิจอีกครั้ง

บทที่ 4

เป้าประสงค์ของแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2552-2555

กรอบแนวคิด

แผนแม่บท ฯ ฉบับนี้ มีกรอบแนวคิดพื้นฐานในการดำเนินงาน 4 ประการ ได้แก่

❶ อัญเชิญพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว¹ที่ว่า “กฎหมายนั้นไม่ใช่ตัวความยุติธรรม เป็นแต่เพียงเครื่องมืออย่างหนึ่งสำหรับใช้ในการรักษาและอำนวยความยุติธรรมเท่านั้น การใช้กฎหมายจึงต้องมุ่งหมายใช้เพื่อรักษาความยุติธรรม ไม่ใช่เพื่อรักษาตัวบทของกฎหมายเอง และการรักษาความยุติธรรมในแผ่นดินก็มิได้มีวงแคบอยู่เพียงแค่ขอบเขตของกฎหมาย หากต้องขยายออกไปให้ถึงศีลธรรมจรรยา ตลอดจนเหตุและผลตามเป็นจริงด้วย...” เป็นหลักปรัชญานำทาง

❷ เปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมสะท้อนความต้องการสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการดำเนินงานและการให้บริการของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพ เสมอภาคและเท่าเทียมแก่ประชาชน

❸ ให้ความสำคัญกับการเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพในการดำเนินงานและการอำนวยความยุติธรรม รวมทั้งการประสานความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้ประชาชนสามารถได้รับบริการที่สะดวก รวดเร็ว สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างทั่วถึงโปร่งใส เป็นธรรม และมีประสิทธิภาพ

❹ เน้นการพัฒนากระบวนการยุติธรรมให้ครอบคลุมในด้านต่าง ๆ ทั้งกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทางแพ่ง และทางปกครอง

¹ พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตรแก่ผู้สอบไล่ได้ตามหลักสูตรของสำนักศึกษาอบรมกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา สมัยที่ 33 ปีการศึกษา 2523 เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2524

วิสัยทัศน์ ซึ่งได้แก่ สิ่งที่คาดหวังหรือภาพที่อยากเห็นในช่วงระยะเวลา 10-15 ปี คือ

“ระบบการอำนวยความยุติธรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทันสมัย ถูกต้องโปร่งใส เป็นธรรมและมีความเป็นสากล ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการงานยุติธรรมได้อย่างสะดวกรวดเร็ว เสียค่าใช้จ่ายน้อยและเสมอภาค ก่อให้เกิดสังคมที่มีความปลอดภัยสงบเรียบร้อยและสมานฉันท์” หรือสิ่งที่ต้องดำเนินการเพื่อให้การพัฒนาระบบงานยุติธรรมของประเทศในช่วงแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2552-2555 บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พันธกิจ โดยมีพันธกิจของการพัฒนาระบบงานยุติธรรม ดังนี้

- ▶ **บูรณาการและประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และภาคีการพัฒนาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง** เพื่อพัฒนาระบบการอำนวยความยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพ ทันสมัย ถูกต้อง โปร่งใส เป็นธรรมและมีความเป็นสากล โดยส่งเสริมการประสานความร่วมมือระหว่างภาคีการพัฒนาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติงานได้อย่างสอดคล้องและสนับสนุนกัน รวมทั้งส่งเสริมการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศโดยพัฒนาความสัมพันธ์การแลกเปลี่ยนความร่วมมือทั้งระหว่างประเทศและระดับภูมิภาคในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในด้านการวิจัยพัฒนากฎหมาย ความร่วมมือทางวิชาการ การพัฒนาบุคลากร ตลอดจนสนับสนุนการมีส่วนร่วมและบทบาทของภาคประชาชนในทุกขั้นตอน และให้ผู้ด้อยโอกาสสามารถมีส่วนร่วมและเข้าถึงความยุติธรรมได้อย่างเสมอภาค
- ▶ **สนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการงานยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็ว เสียค่าใช้จ่ายน้อยและเสมอภาค** โดยลดขั้นตอนการปฏิบัติงานให้กระชับ สะดวก รวดเร็ว กำหนดมาตรฐานและแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน เน้นการดำเนินงานเชิงรุกทั้งด้านการป้องกันปัญหา การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และการแก้ไขฟื้นฟู รวมทั้งการส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมทางเลือก ส่งเสริมพัฒนาทักษะ ความรู้ความสามารถของบุคลากรควบคู่กับการพัฒนาจริยธรรม คุณธรรม การพัฒนากฎหมายและการบังคับใช้ ปรับแก้ไขกฎหมายให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ตลอดจนพัฒนาระบบฐานข้อมูลและศักยภาพทางเทคโนโลยีกระบวนการยุติธรรม ที่สามารถตอบสนองการให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อแสดงทิศทางการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมของประเทศที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนและสอดคล้องกับสถานการณ์และสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป
- 2) เพื่อเป็นกรอบแนวทางการร่วมมือในการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปโดยสอดคล้องกันและมีประสิทธิภาพในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมแก่ประชาชนตลอดจนใช้ทรัพยากรให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด

เป้าหมายหลัก

เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์และบริบทการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อการพัฒนากระบวนการยุติธรรมของประเทศในระยะ 4 ปีข้างหน้า รวมทั้งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติฉบับนี้ จึงได้กำหนดเป้าหมายหลักไว้ คือ

- เป้าหมายที่ 1 ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการของหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมได้อย่าง สะดวก รวดเร็วและมีความพึงพอใจ
- เป้าหมายที่ 2 อาชญากรรม ข้อพิพาท ข้อร้องเรียนต่างๆ ที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ลดลง
- เป้าหมายที่ 3 กฎหมายมีการบังคับใช้อย่างเสมอภาคและเป็นธรรม
- เป้าหมายที่ 4 ประชาชนมีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย ศรัทธาและเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม

ยุทธศาสตร์และแนวทางการดำเนินงาน

เพื่อให้การพัฒนาระบบงานยุติธรรมของประเทศในอนาคตข้างหน้า บรรลุเป้าหมายหลัก สอดคล้องกับพันธกิจ และผลักดันให้บังเกิดผลตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ จึงเห็นควรกำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานไว้ตามลำดับความสำคัญรวม 5 ยุทธศาสตร์ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานที่สอดคล้อง สนับสนุนและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังนี้

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมการป้องกันอาชญากรรมและลดการเกิดข้อพิพาท
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมการประนอมข้อพิพาทและกระบวนการยุติธรรมทางเลือก
- ยุทธศาสตร์ที่ 3 เสริมสร้างการมีส่วนร่วมและบทบาทของภาคีการพัฒนาต่าง ๆ
- ยุทธศาสตร์ที่ 4 ประสานความร่วมมือและพัฒนาระบบงานยุติธรรม
- ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการและการส่งเสริมคุณธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมการป้องกันอาชญากรรมและลดการเกิดข้อพิพาท

วัตถุประสงค์

เพื่อเสริมสร้างให้คนในสังคมมีความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักถึงเรื่องความยุติธรรม ความเป็นธรรม ความถูกต้องและสมานฉันท์ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รู้จักการป้องกัน ฝ้าระวังและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด มีทักษะพื้นฐานในการยุติข้อพิพาทและความขัดแย้งต่าง ๆ ได้โดยสันติวิธี เพื่อให้เกิดความเอื้ออาทรและความปรองดองในสังคม

แนวทางการดำเนินงาน

1. พัฒนาและเสริมสร้างจิตสำนึกรักความยุติธรรม ความสมานฉันท์และความปลอดภัย โดย

- สอดแทรกสาระเรื่องความยุติธรรม ความเอื้ออาทร ความสมานฉันท์ และการป้องกันภัยอันตรายต่าง ๆ ในเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนของเด็กและเยาวชนทั้งในระดับประถม มัธยมและอุดมศึกษา โดยเน้นให้เด็กและเยาวชนร่วมคิดและร่วมทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องด้วยตนเอง ตามความสนใจและความต้องการของแต่ละพื้นที่

- ปลุกฝังเด็กและเยาวชนให้รับรู้ในเรื่องหน้าที่พลเมืองที่ดี สิทธิของบุคคล และไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น อันจะนำไปสู่การเกิดข้อพิพาท รวมทั้งเสริมสร้างจิตสำนึกคุณธรรมในด้านต่าง ๆ โดยมีครอบครัว สถาบันการศึกษา และสถาบันศาสนาเป็นสถาบันหลัก

- สร้างจิตสำนึกและการตระหนักถึงหลักนิติธรรมให้แก่ทุกภาคส่วนทุกระดับในสังคม เพื่อป้องกันการใช้อำนาจโดยมิชอบด้วยกฎหมาย และเป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ให้เป็นไปโดยเสมอภาคกันตามกฎหมาย อันจะเป็นพื้นฐานที่ดีในการปกครองประเทศด้วยกฎหมาย

- เสริมสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขการกระทำผิดในเด็กและเยาวชน ตลอดจนให้มีส่วนร่วมในการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ไม่ให้กลับไปกระทำผิดซ้ำอีก และอยู่ในสังคมได้อย่างปกติ

- รณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องกฎหมาย ขั้นตอนกระบวนการยุติธรรมพื้นฐาน รวมทั้งการเคารพกฎหมายและสิทธิเสรีภาพต่าง ๆ แก่ประชาชนทั่วไปอย่างต่อเนื่องโดยผ่านสื่อต่าง ๆ ได้แก่ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสารและวารสารต่าง ๆ

- สนับสนุน ยกย่อง เชิดชูเกียรติและให้รางวัลแก่บุคคลที่กระทำความดี เช่น ต่อสู้เพื่อความยุติธรรม ใกล้เคียงข้อพิพาทและข้อขัดแย้ง ร่วมกันป้องกันอาชญากรรม หรือกระทำความผิดที่เป็นประโยชน์แก่สังคมและส่วนรวม เป็นต้น

2. พัฒนาการดำเนินงานป้องกันในเชิงรุก

- ศึกษา รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอาชญากรรมทั้งจากภาคประชาชนและหน่วยงานของรัฐ เพื่อวางแผนการดำเนินงาน กำหนดรูปแบบและแนวทางปฏิบัติในการป้องกันอาชญากรรม ยาเสพติด และการกระทำผิดต่าง ๆ

- กำหนดจุดตรวจค้น จุดสกัดและมียุทธวิธีสายตรวจที่มีประสิทธิภาพต่อเนื่องและสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ เพื่อลดช่องว่างในการกระทำผิด ป้องปรามการประกอบอาชญากรรมและส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินแก่ประชาชน

- สนับสนุนให้มีมาตรการการจัดระเบียบสังคม การควบคุมและขจัดแหล่งมั่วสุม แหล่งอบายมุขต่าง ๆ ที่มีแนวโน้มก่อให้เกิดอาชญากรรม การกระทำความผิดอย่างเป็นระบบและมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องจริงจัง

- รณรงค์ประชาสัมพันธ์เชิงรุก เพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนและสังคม ถึงสถานการณ์ความรุนแรงและผลเสียหายที่เกิดขึ้น จากปัญหาอาชญากรรมในลักษณะต่าง ๆ ข้อขัดแย้งและข้อพิพาทในสังคม รวมทั้งผลดีของการป้องกัน ยุติการกระทำหรือระงับข้อพิพาทก่อนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

- เปิดช่องทางให้ประชาชนเข้าถึงและสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเพื่อเรียนรู้ข้อเท็จจริงและประสบการณ์ที่เกิดในสังคมที่เกี่ยวข้องกับความยุติธรรม ความเป็นธรรม ความถูกต้องสมานฉันท์และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งวิธีการป้องกัน ฝ่าละอองธุลีพระบาทและแก้ไข ปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด หรือการยุติข้อพิพาทและความขัดแย้งต่าง ๆ โดยสันติวิธี

3. สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

- จัดตั้งทีมงานลงพื้นที่เพื่อเผยแพร่ความรู้และทำความเข้าใจแก่ประชาชนและชุมชนให้ตระหนักถึงปัญหาอาชญากรรมในลักษณะต่าง ๆ ข้อขัดแย้งและข้อพิพาทในสังคมความรุนแรง และผลเสียหายที่เกิดขึ้น รวมทั้งผลดีของการป้องกัน การยุติการกระทำหรือระงับข้อพิพาทก่อนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

- นำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนมาใช้เพื่อคัดเลือกกลุ่มผู้นำชุมชนที่มีศักยภาพในการพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็ง นำไปสู่กระบวนการร่วมคิด ร่วมทำและร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาชุมชนทุกด้าน ซึ่งรวมถึงด้านการป้องกัน ฝ่าละอองธุลีพระบาทและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม หรือการยุติข้อพิพาทและความขัดแย้งต่าง ๆ

- ให้คำปรึกษา แนะนำและช่วยเหลือชุมชนในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และยั่งยืน รวมทั้งการสนับสนุนให้มีการมอบหมายผู้นำหรือบุคคลในชุมชน ทำหน้าที่ดูแล ประสานงาน ภายในและกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

- ออกกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับรองรับกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อเป็นหลักเกณฑ์การดำเนินงานและเพื่อให้เกิดความมั่นใจในการทำงาน และกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้สนับสนุนงบประมาณการป้องกันอาชญากรรม และดำเนินโครงการต่าง ๆ ภายในชุมชน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมการระงับข้อพิพาทและกระบวนการยุติธรรมทางเลือก

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและได้รับความยุติธรรมจากหลายช่องทางอย่างเหมาะสม เป็นการลดปริมาณคดีที่เข้าสู่ศาลหรือกระบวนการยุติธรรม ลดระยะเวลาและภาระค่าใช้จ่ายทั้งของภาครัฐและประชาชน ยุติความขัดแย้งและสร้างความสมานฉันท์ปรองดองให้เกิดขึ้นในสังคม

แนวทางการดำเนินงาน

1. สร้างการยอมรับผลดีของการสร้างความสมานฉันท์ การประนีประนอมข้อพิพาทและกระบวนการยุติธรรมทางเลือก

- เผยแพร่ความรู้และประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจแก่ประชาชนและสังคม ถึงสถานการณ์ความรุนแรง และผลเสียหายที่เกิดจากปัญหาการกระทำความผิด ข้อขัดแย้งและข้อพิพาทในสังคม รวมทั้งแนวทางการแก้ไขปัญหาและตัวอย่างความสำเร็จในการดำเนินงาน

- ส่งเสริมการจัดหลักสูตรด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนและการแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธี โดยวิธีการประนีประนอมข้อพิพาทหรือใช้กระบวนการยุติธรรมทางเลือกอื่น ๆ ในทุกระดับชั้นของการศึกษา รวมทั้งในกลุ่มผู้นำชุมชนและประชาชนทั่วไป

2. สนับสนุนและผลักดันให้มีการดำเนินงานจากระดับนโยบาย โดยมีกฎหมายรองรับ

- ประสานหน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมเพื่อให้เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของการประนีประนอมข้อพิพาทหรือกระบวนการยุติธรรมทางเลือก โดยผ่านการประชุมสัมมนา ฝึกอบรมและให้ความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้อย่างต่อเนื่องและจริงจัง

- กำหนดเป็นนโยบายร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมที่สนับสนุนให้นำวิธีประนีประนอมข้อพิพาทหรือกระบวนการยุติธรรมทางเลือกมาใช้เพื่อลดปริมาณคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ลดระยะเวลาและภาระค่าใช้จ่ายในการบริหารงานรวมทั้ง ยุติความขัดแย้งและสร้างความสมานฉันท์ปรองดองให้เกิดขึ้นในสังคม

- พัฒนาหรือปรับปรุงแก้ไขกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการประนีประนอมข้อพิพาทและยุติธรรมทางเลือกให้รวมอยู่ภายใต้ฉบับเดียวกัน รวมทั้งออกระเบียบข้อบังคับ รวมทั้งแรงจูงใจและข้อปฏิบัติต่างๆ ให้เอื้ออำนวยต่อการนำมาตรการทางเลือกต่างๆ มาใช้

- ผลักดันให้มีการกำหนดคุณสมบัติของผู้ไกล่เกลี่ยและกระบวนการ วิธีการไกล่เกลี่ยที่เหมาะสมอย่างชัดเจน รวมทั้งความลับของข้อเท็จจริงตามการไกล่เกลี่ย ผลกระทบทางคดีและกระบวนการยอมรับการไกล่เกลี่ย ภายใต้กฎหมายเรื่อง UNCITRAL Conciliation Rules

- ศึกษาวิจัยและติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ในเรื่องการประนีประนอมข้อพิพาทหรือกระบวนการยุติธรรมทางเลือกต่างๆ อย่างจริงจัง เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ ปรับปรุงนโยบายและแผนการดำเนินงานของหน่วยงานและภาคส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสม มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3. เร่งรัดดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม ต่อเนื่องและจริงจัง

- ฝึกอบรม คัดสรร และพัฒนาเจ้าหน้าที่ ผู้นำชุมชน หรือบุคคลที่ชุมชนให้ความเคารพนับถือ และประชาชน ให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีศักยภาพ และทักษะในการลดข้อขัดแย้งข้อพิพาท โดยมีแรงจูงใจและค่าตอบแทนที่เหมาะสมในการทำงาน
- ส่งเสริมและนำระบบไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาทในระดับพื้นที่ มาใช้ในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม ตั้งแต่ระดับชุมชนผ่านคณะกรรมการหมู่บ้าน ชั้นพนักงานสอบสวน ชั้นพนักงานอัยการ ชั้นก่อน ระหว่างการพิจารณา และหลังการพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม เช่น ในขั้นตอนบังคับคดี เป็นต้น
- นำมาตรการทางเลือกที่มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ มาใช้ในการดำเนินงานให้มากขึ้น ได้แก่ มาตรการไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาท มาตรการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด และการประชุมกลุ่มครอบครัวในการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชน
- สร้างหมู่บ้านและชุมชนให้เข้มแข็ง รวมทั้งให้ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเครือข่ายยุติธรรมชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมหรือมีบทบาทในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในชุมชน และการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมทางเลือกอื่น ๆ อย่างจริงจังและต่อเนื่อง
- ส่งเสริมและพัฒนากลไกการติดตามประเมินผลการดำเนินการไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาทอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง โดยให้ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเครือข่ายยุติธรรมชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมหรือมีบทบาทในการดำเนินงาน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 เสริมสร้างการมีส่วนร่วมและบทบาทของภาคีการพัฒนาต่าง ๆ

วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคีการพัฒนาต่าง ๆ ได้แก่ ภาคประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน องค์กรเอกชน สถาบันการศึกษาและสื่อมวลชน ได้ เข้ามามีส่วนร่วมหรือมีบทบาทที่เหมาะสมในกระบวนการยุติธรรมและการอำนวยความยุติธรรมทุกระดับ

แนวทางการดำเนินงาน

1. กำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนจากรัฐบาลและหน่วยงานของรัฐ

- จัดทำรายละเอียดประเภทงาน หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่รัฐบาลและหน่วยงานของรัฐ จะสนับสนุนหรือเปิดโอกาสให้ภาคีการพัฒนาต่าง ๆ เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ซึ่งรวมถึงเงินอุดหนุนหรือการสนับสนุนต่าง ๆ

- ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งนโยบาย แนวทางการดำเนินงานและกิจกรรมที่สนับสนุนให้ภาคีการพัฒนาต่างๆ ได้รับทราบ และกระตุ้นให้ภาคีการพัฒนาดังกล่าว เข้ามามีส่วนร่วมหรือมีบทบาทอย่างจริงจัง

2. ส่งเสริมการจัดตั้งและขยายพลังเครือข่ายยุติธรรมชุมชน

- ฝึกอบรมประชาชน ผู้นำชุมชนและผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สนใจให้เข้ามาเป็นเครือข่ายยุติธรรมชุมชน รวมทั้งเปิดช่องทางให้ผู้ที่มีศักยภาพมีบทบาทมากขึ้น ในกระบวนการยุติธรรม เช่น ปฏิบัติงานอาสาสมัครคุมประพฤติ อาสาสมัครป้องกันอาชญากรรม เป็นต้น

- จัดให้มีกลไกหรือหน่วยงานรับผิดชอบในการบริหารและดำเนินงานสร้างเครือข่ายยุติธรรมชุมชน รวมทั้งสนับสนุนทรัพยากรในด้านต่างๆ อย่างเหมาะสม เพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ต่อเนื่องและจริงจัง

- สนับสนุน และวางระเบียบ กฎเกณฑ์เกี่ยวกับการดำเนินงานยุติธรรมชุมชน อย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน เพื่อให้มีความเข้มแข็งในการดำเนินงาน และเป็นฐานของการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในด้านอื่นๆ ต่อไป

3. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในงานกระบวนการยุติธรรม

- ประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น เพื่อชี้แจงและให้ความรู้ความเข้าใจ ตระหนักและเห็นความสำคัญของงานกระบวนการยุติธรรมที่มีต่อชุมชน สังคมและประเทศชาติ

- ขอความร่วมมือหรือกระตุ้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ มีบทบาทมากขึ้นในงานกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม การลดข้อพิพาท ข้อขัดแย้งในชุมชน การบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิดและการช่วยเหลือผู้กระทำผิดภายหลังพ้นโทษ

- พิจารณาออกกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เอื้ออำนวยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ มีอำนาจหน้าที่และภารกิจที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งจัดสรรทรัพยากร เพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน

4. เปิดโอกาสให้ภาคเอกชน องค์กรภาคเอกชนและสื่อมวลชนมีบทบาทมากขึ้น

- ส่งเสริมให้ภาคเอกชนและองค์กรภาคเอกชน ดำเนินการในงานบางประเภทที่เกิดผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชน และภาพลักษณ์ของประเทศในสายตาของนานาชาติโดยเฉพาะการละเมิดสิทธิมนุษยชน การค้ามนุษย์ การล่องละเมิดทางเพศ และการกระทำความรุนแรงต่อเด็กและสตรี เป็นต้น

- ส่งเสริมบทบาทของสื่อมวลชนในการอำนวยความสะดวกยุติธรรม สร้างความเป็นธรรม ความสมานฉันท์และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่ถูกต้องและเป็นกลางสู่สาธารณชน รวมทั้งร่วมกันปกป้องเชิดชูคนดีและนำผู้กระทำผิดมาลงโทษ

- ส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ประชาชนและภาคีการพัฒนาต่างๆ เข้ามา มีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากรและหน่วยงานในกระบวนการ ยุติธรรมได้ในทุกขั้นตอนการดำเนินงาน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ประสานความร่วมมือและพัฒนาระบบงานยุติธรรม

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งระบบการบริหารงานและจัดการองค์กรที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย สามารถตอบสนอง ต่อการให้บริการและความต้องการของประชาชนได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพโปร่งใส ทัวถึงและเป็นธรรม

แนวทางการดำเนินงาน

1. ส่งเสริมการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและระหว่างประเทศ โดย

- จัดให้มีกลไกการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคประชาสังคมในทุกระดับทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค จังหวัดและระดับพื้นที่ โดยคำนึงถึงความแตกต่างของสภาพปัญหา วัฒนธรรม ประเพณีของแต่ละท้องถิ่น เพื่อให้สามารถกำหนด ทิศทางการดำเนินงานที่สอดคล้องเหมาะสมตามความจำเป็นและความต้องการของแต่ละพื้นที่

- ดำเนินการให้ความรู้และความเข้าใจแก่บุคลากรของหน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องทุกระดับอย่างต่อเนื่องและจริงจัง เพื่อสร้างจิตสำนึก ความตระหนักและเห็นประโยชน์ในการทำงานร่วมกัน

- พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมระหว่างหน่วยงานหรือสนับสนุนให้มีการเชิญ บุคลากรจากหน่วยงานอื่น เข้าร่วมฝึกอบรมในหลักสูตรหลักของแต่ละหน่วยงาน เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาทางวิชาการสำหรับการทำงานและสร้างความคุ้นเคยระหว่างกัน

- จัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ ทั้งที่เป็นทางการและ ไม่เป็นทางการเพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์และสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

- จัดประชุมสัมมนาแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นในการทำงานระหว่างหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งติดตามประเมินผลการสร้างเสริมความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

- ผลักดันให้กำหนดเรื่องการประสานงานและดำเนินงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง เช่น การให้ความช่วยเหลือผู้กระทำผิดทั้งเด็กและผู้ใหญ่ที่พ้นโทษ เป็นตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นต้น

2. ปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพระบบงานยุติธรรมทางอาญา ทางแพ่งและพาณิชย์และทางปกครอง โดย

- สนับสนุนและส่งเสริมการนำวิธีการบริหารจัดการคดีมาใช้ เพื่อช่วยให้การพิจารณาคดีเป็นไปด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เช่น พิจารณาคดีแบบต่อเนื่อง แยกประเภทคดี จัดลำดับความสำคัญและกำหนดวันแล้วเสร็จของแต่ละคดี จัดตั้งศูนย์นัดความและตรวจสอบความพร้อมก่อนสืบพยาน รวมทั้งศูนย์ประสานงานพยาน เป็นต้น

- ส่งเสริมและพัฒนาระบบการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล เช่น จัดแบ่งปริมาณสำนวนคดีไปยังผู้พิพากษาให้เท่าเทียมกัน จัดทำตารางชี้สองสถานให้กับผู้พิพากษาจัดประชุมคดีก่อนทำการสืบพยาน ตรวจสอบพิจารณาพยานหลักฐานเพื่อดูว่าหลักฐานใดเกี่ยวข้องกับการพิจารณาคดี เป็นต้น

- ส่งเสริมและสนับสนุนการพิจารณาคดีผ่านระบบ VDO conference และการบันทึกภาพและเสียงแบบดิจิทัลมาใช้ในกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล เพื่อให้สามารถรวบรวมข้อมูลและพยานหลักฐานต่างๆ ได้ง่าย สะดวก รวดเร็วและถูกต้อง

- พัฒนาระบบการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ระบบการสืบสวนสอบสวน และการดำเนินคดี โดยเฉพาะอาชญากรรมรูปแบบใหม่ๆ เช่น อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ อาชญากรรมข้ามชาติ และการส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดน เป็นต้น

- พัฒนาระบบงานนิติวิทยาศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพ ทันสมัยและมีการประสานความร่วมมือในการดำเนินงาน เพื่อสนับสนุนการอำนวยความยุติธรรมในทุกขั้นตอนได้อย่างทั่วถึง ถูกต้อง แม่นยำ สามารถตอบสนองความต้องการและสร้างความเชื่อมั่นให้ทุกภาคส่วนในสังคม

- ยกกระดับมาตรฐานการกำกับติดตามงานคดี และการบังคับคดีให้มีความชัดเจน เหมาะสม มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ เช่น ในระบบงานยุติธรรมทางแพ่งและพาณิชย์ อาจตั้งหน่วยงานพิเศษขึ้นมาโดยมีภารกิจในการนำสืบทรัพย์สินของลูกหนี้ ปรับปรุงการประเมินราคาทรัพย์สินให้มีมาตรฐานเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่คู่ความทั้งสองฝ่าย เป็นต้น

- พิจารณาปรับปรุงแยกกระบวนการพิจารณาคดีพาณิชย์ออกจากคดีแพ่ง เพื่อสนับสนุนให้การพิจารณาคดีสินปัญหาข้อพิพาททางการค้าทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ มีความรวดเร็ว ถูกต้อง ชัดเจน แม่นยำและมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม

- พัฒนาและยกระดับมาตรฐานการจัดการองค์ความรู้และให้บริการทางวิชาการด้านกฎหมายมหาชน รวมทั้งเผยแพร่แนวปฏิบัติราชการที่ดีแก่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและสามารถปฏิบัติราชการให้เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย

3. พัฒนาศักยภาพการดำเนินงานของหน่วยงานกระบวนการยุติธรรม โดย

- พิจารณาปรับปรุงบทบาทภารกิจของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม โดยเน้นการดำเนินงานในภารกิจหลัก และเปิดโอกาสให้ภาคเอกชน องค์กรท้องถิ่น และชุมชน เข้ามามีบทบาทในการดำเนินการในภารกิจสนับสนุนที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหาย

- กระจายอำนาจการบริหารงานสู่พื้นที่ โดยเน้นเพิ่มศักยภาพและปรับปรุงการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมให้สอดคล้องกับจำนวนประชากรภูมิประเทศ และสภาพปัญหาความต้องการที่เกิดขึ้นของแต่ละพื้นที่

- ส่งเสริมบทบาทของภาคเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือเครือข่ายยุติธรรมชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหา รวมทั้งการติดตามประเมินผลการดำเนินงานและให้ข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะในการบริหารงาน

- ปรับปรุงระบบการบริหารงานบุคคลให้มีความโปร่งใส ถูกต้อง และเป็นธรรม ทั้งเรื่องการให้สวัสดิการ ความชอบ การโยกย้าย และเลื่อนตำแหน่ง โดยคำนึงถึงผลงานที่ผ่านมา การยอมรับและความพึงพอใจของประชาชน

4. พัฒนาและนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในกระบวนการยุติธรรม

- ปรับปรุงกระบวนการทำงานให้ทันสมัย โดยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่มีประสิทธิภาพ ทั้งการให้บริการ การจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมและข้อมูลภายในหน่วยงาน

- บูรณาการข้อมูลสารสนเทศในกระบวนการยุติธรรม จัดทำมาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูลโดยยึดมาตรฐานของรัฐบาล รวมทั้งจัดทำข้อตกลงในการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม

- กำหนดมาตรฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และพัฒนาระบบเครือข่ายเฉพาะของกระบวนการยุติธรรมที่มีความมั่นคง ปลอดภัย และได้มาตรฐานตามนโยบายรัฐบาลและสามารถขยายเครือข่ายเชื่อมโยงกับหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ

- วางมาตรฐานและขั้นตอนรักษาความปลอดภัยการใช้ข้อมูลสารสนเทศ รวมทั้งมาตรการรักษาความปลอดภัยของศูนย์ข้อมูลของแต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ตามแนวทางของพระราชกำหนดว่าด้วยการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ พ.ศ.2549

- พัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีศักยภาพ ทักษะและจำนวนเพียงพอในการปฏิบัติงาน รวมทั้งสร้างสิ่งจูงใจที่เหมาะสมทั้งด้านผลตอบแทนและความก้าวหน้าในวิชาชีพ

- แก้ไข กฎ ระเบียบข้อบังคับและกฎหมายให้เอื้อต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในกระบวนการยุติธรรม

5. การพัฒนางานวิจัย กฎหมายและระบบงานในกระบวนการยุติธรรม และส่งเสริมการบังคับใช้

1) พัฒนางานวิจัย กฎหมายและระบบงานในกระบวนการยุติธรรม

- จัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษา เพื่อสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่และจัดทำทำเนียบนักวิจัย เพื่อส่งเสริมบทบาทและพัฒนานักวิจัยที่มีคุณภาพ

- พิจารณากำหนดประเด็นหัวข้อการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาและเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานยุติธรรม เพื่อเป็นกรอบทิศทางการดำเนินงานการศึกษาวิจัยอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

- บูรณาการฐานข้อมูลงานวิจัยระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน และเผยแพร่ผลงานให้ประชาชนรับรู้ รวมทั้งมีกลไกผลักดันการนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม

- ส่งเสริมการประสานบูรณาการความร่วมมือทางการวิจัยและพัฒนาร่วมกันระหว่างประเทศ รวมทั้งพิจารณาตั้งกองทุนสนับสนุนงานวิจัย โดยหาทุนสนับสนุนจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และต่างประเทศ หรือค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่กฎหมายรองรับไว้

2) พัฒนากฎหมาย และส่งเสริมการบังคับใช้

- ให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีบทบาทในการรับรู้ ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการแก้ไข ปรับปรุงหรือออกกฎหมายใหม่ โดยผ่านช่องทางต่าง ๆ รวมทั้งมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ เพื่อป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ และเพื่อความโปร่งใสในการบังคับใช้กฎหมาย

- พิจารณาความพร้อมและความเป็นไปได้ในการบังคับใช้กฎหมาย นอกเหนือจากเจตนารมณ์ของกฎหมายที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนและสังคม เพื่อให้กฎหมายสามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เสมอภาคและเป็นที่ยอมรับของสังคมโดยรวม

- มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียมและดำเนินการลงโทษผู้ฝ่าฝืนกฎหมายอย่างจริงจัง โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย ต้องได้รับบทลงโทษเป็นสองเท่าของบทลงโทษที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย

- ติดตามประเมินผลการดำเนินงานบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ เพื่อปรับปรุง แก้ไข รวมทั้งพิจารณาออกกฎหมายให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยมีเนื้อหาที่กระชับ ชัดเจน และเข้าใจง่าย

ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการและการส่งเสริมคุณธรรม

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการความยุติธรรมที่สะดวก รวดเร็ว เสียค่าใช้จ่ายน้อย มีความพึงพอใจในบริการที่ได้รับ รวมทั้งเพื่อส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมให้มีจริยธรรม คุณธรรม และมีจิตสำนึกที่ดีในการให้บริการ ควบคู่กับการพัฒนาทักษะ ความเชี่ยวชาญความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานที่กำหนด

แนวทางการดำเนินงาน

1. เพิ่มและพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการของหน่วยงาน

- กำหนดมาตรฐานการทำงานให้ชัดเจน ตั้งแต่แนวทางปฏิบัติ วิธีการ และขั้นตอนการดำเนินงาน ระยะเวลาแล้วเสร็จ โดยลดขั้นตอนการปฏิบัติงานให้กระชับ สะดวก รวดเร็ว และมีค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม

- พัฒนาระบบการประสาน การให้บริการระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ โดยมีระบบส่งต่อการให้บริการความช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ และประชาชนสามารถติดตามสถานะคดีหรือความคืบหน้าของคดีได้อย่างสะดวกจากแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรร่วมกันในการปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยเฉพาะการบูรณาการอาคารของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ให้อยู่ในอาคารหรือบริเวณพื้นที่เดียวกันเพื่อความประหยัดและความสะดวกในการให้บริการประชาชน

- ให้ความสำคัญในการลงทุนและการจัดสรรทรัพยากรสนับสนุนทั้งด้านงบประมาณ บุคลากร เครื่องมือเครื่องใช้ และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถของหน่วยงานหรือระบบงานยุติธรรมที่สามารถรองรับสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนที่สูงขึ้น

2. ส่งเสริมการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพประชาชน

- สร้างระบบกลไกการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพประชาชน โดยเปิดช่องทางการร้องทุกข์ในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานของเครือข่ายภาคประชาสังคม เพื่อการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน

- ให้ความช่วยเหลือผู้ยากจน ผู้ด้อยโอกาส ผู้เสียเปรียบในสังคม ผู้เสียหายเหยื่อ ผู้ต้องหาหรือจำเลย รวมถึงพยาน ตลอดจนถึง เด็ก เยาวชน สตรี และผู้พิการ โดยให้มี ที่ปรึกษาทางกฎหมายในการดำเนินคดี จัดหาทนายให้คำแนะนำ และสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี

- ส่งเสริม สนับสนุนและสร้างเครือข่ายการดำเนินงาน จัดระบบส่งต่อและถ่ายโอนงานบริการให้กับภาคเอกชนหรือองค์กรภาคเอกชน โดยเฉพาะการช่วยเหลือเหยื่อ ผู้ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงต่างๆ หรือจำเลยที่พ้นข้อกล่าวหา ให้กลับไปอยู่ในสังคมอย่างปกติสุข

- ให้การสงเคราะห์กลุ่มผู้ด้อยโอกาส ขาดผู้อุปการะไร้ที่พึ่งและแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดหลังพ้นโทษอย่างเป็นรูปธรรม โดยการติดตามดูแลหลังการปล่อยอย่างต่อเนื่อง เพื่อคืนคนดีสู่สังคม

- จัดให้มีนักสังคมสงเคราะห์และนักจิตวิทยา เข้ามามีบทบาทในการดูแลผู้เสียหาย เหยื่อ ผู้ต้องหาหรือจำเลย รวมถึงพยานที่เป็นเด็ก เยาวชน สตรี และผู้พิการ รวมทั้งผู้ได้รับผลกระทบจากคดีอาญาอย่างเพียงพอ

- สร้างทัศนคติที่ดีแก่สังคมเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้กระทำผิดได้มีโอกาสกลับตัว โดยเปิดโอกาสให้ผู้กระทำผิดที่อยู่ในวัยศึกษามีสิทธิกลับเข้ารับการศึกษา และทำงานภายหลังพ้นโทษได้

- พัฒนากลไก เครือข่าย และระบบงานคุ้มครองพยานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรอย่างเพียงพอเพื่อรองรับการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้อง

- ให้มีกลไกหรือกฎหมายรองรับ และคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ เสียสละทุ่มเทที่ชัดเจนและมีมาตรฐาน เนื่องจากปัจจุบันเจ้าหน้าที่มักถูกร้องเรียน ฟ้องร้อง เพราะขัดผลประโยชน์หรือถูกกลั่นแกล้ง

3. พัฒนาศักยภาพให้มีความสามารถ คุณธรรมและจิตสำนึกให้บริการ

- พัฒนาระบบการคัดเลือก สรรหา ผลิตและพัฒนาศักยภาพให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะในการทำงาน มีจิตสำนึกให้บริการ มีคุณธรรม จริยธรรม การตระหนักถึงหลักนิติธรรม เพื่อป้องกันการใช้อำนาจโดยมิชอบด้วยกฎหมาย และมีความเป็นมืออาชีพ เช่น มาตรฐานของนิติกรภาครัฐ ทนายความ เป็นต้น

- ส่งเสริมการผลิตและการพัฒนาศักยภาพของหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมอย่างเพียงพอทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อให้สามารถรองรับการปฏิบัติภารกิจของหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

- ฝึกอบรมบุคลากรให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ทันสมัย มีทัศนคติ และค่านิยมที่ดี เพื่อหล่อหลอมให้มีวัฒนธรรมองค์กรที่สอดคล้องกับลักษณะงาน สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ร่วมกันอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

- จัดทำจรรยาบรรณและจริยธรรมในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เพื่อเป็นแนวทางหรือต้นแบบหล่อหลอมให้บุคลากรมีค่านิยม ทักษะ ทักษะ และวัฒนธรรมองค์กรที่ สอดคล้อง ส่งเสริมสนับสนุนต่อการปฏิบัติงานและการพัฒนาระบบงานยุติธรรมของประเทศ

- พัฒนาระบบ กลไกติดตามประเมินผลจริยธรรมของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทั้งภายในองค์กร และติดตามประเมินผลโดยองค์กรภายนอก รวมทั้งคัดเลือกและยกย่องผู้บริหารระดับสูงที่มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดี

- เปิดช่องทางให้หน่วยงานภายนอก หรือภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบ หรือให้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับจรรยาบรรณ จริยธรรมและคุณธรรม ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ไปยังองค์กรอิสระที่มีอำนาจรับผิดชอบหรือสื่อมวลชน

- ปรับปรุงระบบเงินเดือน ค่าตอบแทนและสวัสดิการของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมให้เท่าเทียมตามหลักเกณฑ์ที่มาตรฐานสากลปฏิบัติ รวมทั้งส่งเสริมความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน โดยประกาศเชิดชูผู้ที่ทำประโยชน์แก่ประชาชน และนำไปใช้เป็นหลักเกณฑ์การพิจารณาความดีความชอบและเลื่อนตำแหน่ง

บทที่ 5

แนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล

การขับเคลื่อนการดำเนินงานให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ของแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2552 - 2555 นับเป็นกลไกที่มีความสำคัญยิ่งที่จะส่งผลทำให้แผนแม่บทฯ เป็นที่รับรู้ เข้าใจ ยอมรับและมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ก่อให้เกิดการประสานความร่วมมือและการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ตามบทบาทภารกิจ และความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน ควบคู่กับการจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสม รวมทั้งปรับปรุงกฎระเบียบต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวย นำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย พันธกิจและวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้

แนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ

แนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ มีขั้นตอนที่สำคัญ ๆ ดังนี้

► **ประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้และความเข้าใจร่วมกันในเนื้อหาของของแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ**

โดยผ่านกลไกในรูปแบบต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ การประชุมสัมมนา รวมทั้งการบรรจุสาระไว้ในหลักสูตรการฝึกอบรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและการเรียนการสอนของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เพื่อให้ทุกภาคส่วนได้รับรู้ เข้าใจ ยอมรับ สนับสนุนและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามบทบาทภารกิจและความรับผิดชอบ ก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ปรับวิธีคิด ทัศนคติ ค่านิยม ควบคู่กับการประสานความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานตามกรอบแนวคิดและยุทธศาสตร์ของแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2552-2555

► **พัฒนากลไกการประสานความร่วมมือในการดำเนินงาน**

โดยจัดให้มีองค์กรประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมและภาคีการพัฒนาต่าง ๆ ทุกระดับ ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ระดับจังหวัดและระดับพื้นที่ ทำหน้าที่ประสานความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสะท้อนปัญหาและความต้องการที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม ทั้งนี้ควรมีหน่วยปฏิบัติการร่วม (Operation Unit) หรือสำนักงานเลขานุการที่มีศักยภาพในการประสานและบริหารจัดการ เพื่อขับเคลื่อนนโยบาย สู่การปฏิบัติ วางแผน อำนวยการ และติดตามประเมินผลการดำเนินงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

▶ บูรณาการแผนงานและโครงการต่าง ๆ ที่สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ของแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2552-2555

โดยประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมและภาคีการพัฒนาต่าง ๆ ทุกระดับ ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ระดับจังหวัดและระดับพื้นที่ จัดทำแผนงานและโครงการรองรับตามยุทธศาสตร์ของแผนแม่บทฯ ซึ่งสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของแต่ละพื้นที่ เพื่อให้การดำเนินงานภายใต้บทบาทภารกิจของแต่ละหน่วยงาน ส่งเสริม สนับสนุน และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ลดความซ้ำซ้อนสิ้นเปลือง และเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์การดำเนินงานในแผนแม่บทฯ ที่ควรเน้นการประสานและบูรณาการ ได้แก่ การป้องกันอาชญากรรมและลดการเกิดข้อพิพาท การประนอม ข้อพิพาทและกระบวนการยุติธรรมทางเลือก พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรมและการพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม เป็นต้น

▶ ดำเนินการสำรวจรับฟังความคิดเห็นและประเมินความต้องการของประชาชนที่มีต่อหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมประจำปี

โดยหน่วยงานที่เป็นกลาง เพื่อสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทั้งในด้านความพึงพอใจ และความเชื่อมั่นในภาพรวมของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ ทั้งนี้ ผลที่ได้จากการสำรวจรับฟังความคิดเห็นของประชาชนจะเป็นภาพสะท้อนถึงความก้าวหน้าการดำเนินงานตามแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2552-2555 นอกเหนือจากผลการดำเนินงานที่ได้รับจากหน่วยงาน

▶ ผลักดันให้มีการบรรจุสาระสำคัญของแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2552-2555 ไว้ในนโยบายรัฐบาล

โดยกำหนดประเด็นสำคัญของแผนแม่บทฯ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับยุทธศาสตร์และแนวทางการดำเนินงานต่าง ๆ ไว้ในแผนบริหารราชการแผ่นดิน ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นกรอบการจัดทำแผนปฏิบัติงาน รวมทั้งจัดทำคำของบประมาณสนับสนุนตามการดำเนินงานที่สอดคล้องทั้งกับยุทธศาสตร์ของแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ และนโยบายของรัฐบาลตามแผนบริหารราชการแผ่นดิน

☞ การกำหนดดัชนีชี้วัดและการติดตามประเมินผล

เพื่อเป็นการติดตามความคืบหน้าในการดำเนินงานตามแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ทั้งปัญหาอุปสรรค ข้อจำกัดและความสำเร็จที่เกิดขึ้น เห็นควรกำหนดดัชนีชี้วัดผลการดำเนินงานและแนวทางการติดตามประเมินผล ดังนี้

การกำหนดดัชนีชี้วัด โดย

- สนับสนุน พัฒนาและจัดทำดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงานและการพัฒนาระบบงานยุติธรรมตามแผนแม่บทฯ โดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมจากภาคีการพัฒนาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งตัวชี้วัดในระดับเป้าหมายและระดับยุทธศาสตร์ เพื่อสร้างการยอมรับร่วมกัน

- ทั้งนี้ ควรกำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนาระบบงานยุติธรรมในระยะ 4 ปี ข้างหน้าที่สอดคล้องกับเป้าหมายหลักที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทฯ ดังนี้

เป้าหมายที่ 1 ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการของหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และมีความพึงพอใจ

ตัวชี้วัด ได้แก่ ประชาชนมีความพึงพอใจที่สามารถเข้าถึงบริการของหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ในระดับมากหรือระดับ 4 ตามเกณฑ์การให้คะแนนของคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการที่กำหนดระดับความพึงพอใจตั้งแต่ระดับ 1- 5

เป้าหมายที่ 2 อาชญากรรม ข้อพิพาท ข้อร้องเรียนต่างๆ ที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมลดลง

ตัวชี้วัด ได้แก่ อาชญากรรม ข้อพิพาท ข้อร้องเรียนต่างๆ ที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมมีอัตราการลดลง โดยเปรียบเทียบกับช่วงแผนแม่บทฯ ที่ผ่านมา (เปรียบเทียบต่อประชากรแสนคน)

เป้าหมายที่ 3 กฎหมายมีการบังคับใช้อย่างเสมอภาคและเป็นธรรม

ตัวชี้วัด การรับรู้และเข้าใจกฎหมาย กติกา ขั้นตอนของกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม การเข้าถึงและได้รับบริการที่รวดเร็วและเท่าเทียมตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

เป้าหมายที่ 4 ประชาชนมีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย และศรัทธาเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม

ตัวชี้วัด ผลสำรวจประชาชนมีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย และศรัทธาเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม ในระดับเชื่อมั่นหรือระดับ 4 ตามเกณฑ์การให้คะแนนของคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ที่กำหนดระดับความเชื่อมั่นตั้งแต่ระดับ 1- 5

- สำหรับดัชนีชี้วัดความสำเร็จในระดับยุทธศาสตร์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน ควรพิจารณาร่วมกันว่าจะใช้ตัวชี้วัดเรื่องอะไรที่มีความถูกต้อง ชัดเจนและมีความเป็นไปได้ในการจัดเก็บและรายงานอย่างต่อเนื่อง

การติดตามและประเมินผล โดย

- สร้างความรู้ ความเข้าใจ สร้างทักษะ กระบวนการเรียนรู้และองค์ความรู้ด้านการติดตามประเมินผล และการจัดทำดัชนีชี้วัดการพัฒนาแก่บุคลากรของหน่วยงานและภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้องในทุกระดับ

- พัฒนาระบบติดตามและประเมินผลการทำงานโดยยึดกรอบการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของการทำงาน ให้ความสำคัญและความโปร่งใสและตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของประชาชน โดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วม ควบคู่กับการสร้างองค์ความรู้ด้านการติดตามประเมินผลและการเผยแพร่ผลการดำเนินงานสู่สาธารณชนอย่างต่อเนื่อง

- ให้มีกลไกประสาน ติดตามและประเมินผลการทำงานตามแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ภายใต้คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ทำหน้าที่สำรวจ รวบรวมและวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข

- สนับสนุนและเปิดโอกาสให้องค์กรหรือสถาบันการศึกษาที่เป็นกลางเข้ามามีส่วนร่วมหรือมีบทบาทในการติดตามประเมินผล โดยการกำกับดูแลของคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ และให้มีการรายงานผลต่อคณะรัฐมนตรีและสาธารณชนทุกปี

- พัฒนาระบบฐานข้อมูลในทุกระดับและเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูลข่าวสารระหว่างหน่วยงานกลางระดับนโยบายและระดับพื้นที่ เพื่อการติดตามผล การเฝ้าระวัง การประเมินผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ เป็นต้น

อย่างไรก็ดี เพื่อให้การดำเนินงานตามแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2552-2555 เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ สมควรให้สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรมในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และติดตามประเมินผลตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังกล่าวต่อไป

ภาคผนวก

ปทานุกรมศัพท์

1. กระบวนการยุติธรรม

หมายถึง การดำเนินการเพื่ออำนวยความยุติธรรมให้แก่คู่กรณี ทั้งก่อนและหลังเมื่อมีข้อขัดแย้ง และข้อพิพาท หรือเมื่อมีการกระทำความผิด คู่กรณีอาจจะเป็นทั้งระหว่างรัฐกับรัฐ รัฐกับประชาชน และประชาชนกับประชาชนเอง โดยมีขอบข่ายงานครอบคลุมทั้งเรื่องแพ่ง อาญา และปกครอง ในภารกิจกระบวนการยุติธรรมจะครอบคลุมตั้งแต่เรื่องการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน เรื่องการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเมื่อมีอาชญากรรมเกิดขึ้น เข้าไปสู่เรื่องการพิจารณาคดีและพิพากษา และขั้นตอนสุดท้าย เรื่องการลงโทษและบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิด ซึ่งภารกิจต่าง ๆ เหล่านี้มีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศทั้งเรื่องเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการต่างประเทศ

2. ระบบงานยุติธรรม

ในความหมายของแผนแม่บทฯ หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานเพื่ออำนวยความยุติธรรมให้กับประชาชนและหรือคู่กรณี ทั้งก่อนและหลังมีข้อขัดแย้งหรือมีการกระทำความผิด โดยหน่วยงานในระบบงานยุติธรรมทำงานอย่างต่อเนื่องเชื่อมโยงกันอย่างมีระบบ เพื่อขจัดความทุกข์เดือดร้อน และรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม

3. ระบบงานยุติธรรมทางอาญา

หมายถึง ระบบการอำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชนเมื่อเกิดการกระทำความผิดทางอาญา ด้วยการนำตัวผู้กระทำความผิดมาเข้าสู่กระบวนการตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อให้ประชาชนได้รับความเป็นธรรมและก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในสังคม

4. ระบบงานยุติธรรมทางแพ่ง และพาณิชย์

หมายถึง การอำนวยความยุติธรรมในคดีที่มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เช่น การฟ้องให้ผู้กู้ชำระเงินตามสัญญา หรือการฟ้องเรียกให้ผู้ละเมิดชดเชยค่าเสียหาย เป็นต้น

5. ระบบยุติธรรมทางปกครอง

หมายถึง ระบบการระงับคดีพิพาทระหว่างเอกชนกับหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือคดีพิพาทระหว่างหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยกันเอง และจะต้องเป็น

คดีพิพาทเกี่ยวกับการใช้อำนาจทางปกครอง การละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ หรือความรับผิดชอบอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

6. หน่วยงานในระบบงานยุติธรรม

หมายถึง หน่วยงานที่มีภารกิจหลักในการบริหารและหรือดำเนินการในระบบความยุติธรรมทางอาญา ทางแพ่งและพาณิชย์ และทางปกครอง

7. หน่วยงานสนับสนุนหรือเกี่ยวข้อง

หมายถึง หน่วยงานที่มีได้มีภารกิจหลักต้องดำเนินการตามขอบข่ายการดำเนินงานตามแผนงาน แต่เป็นหน่วยงานที่มีกลไกหรือสนับสนุนให้หน่วยงานในระบบยุติธรรมสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เช่น สถาบันการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมศุลกากร กรมที่ดิน กระทรวงสาธารณสุข องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ สถาบันนิติบัญญัติ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) เป็นต้น

8. เป้าประสงค์

หมายถึง สภาพการณ์ของกระบวนการยุติธรรมที่ต้องการในอนาคต ซึ่งเป็นผลลัพธ์ของการดำเนินงานตามภารกิจหลักขององค์กร และสอดคล้องกับพันธกิจที่กำหนดไว้

9. วิสัยทัศน์

หมายถึง ความมุ่งหมายถึงผลสำเร็จ รวมถึงภาพลักษณ์ของกระบวนการยุติธรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต

10. พันธกิจ

หมายถึง ขอบเขตและบทบาทการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้

11. วัตถุประสงค์

หมายถึง สิ่งที่กำหนดถึงผลสำเร็จในการดำเนินงานและเป็นข้อความที่สามารถตรวจวัดผลสำเร็จที่เกิดขึ้นได้

12. เป้าหมายรวม

หมายถึง ผลจากการดำเนินงานตามพันธกิจที่กำหนดไว้ หรือจุดหมายปลายทางของสิ่งที่คาดหวังในการปฏิบัติงานของกระบวนการยุติธรรม ซึ่งสามารถระบุได้ทั้งเป้าหมายในเชิงปริมาณและคุณภาพ

13. ตัวชี้วัดการปฏิบัติงาน

หมายถึง การกำหนดเกณฑ์ที่เป็นสิ่งบ่งชี้ว่ากระบวนการยุติธรรมสามารถปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

14. กระบวนการยุติธรรมทางเลือก

หมายถึง กระบวนการในการอำนวยความสะดวกยุติธรรม ที่มีกระบวนการและรูปแบบการปฏิบัติ นอกเหนือจากกระบวนการยุติธรรมกระแสหลัก ใช้แนวความคิดการหันเหคดีออกจากศาล การใช้ชุมชนเป็นฐาน และการไกล่เกลี่ย เพื่อลดข้อพิพาทที่เกิดขึ้นและลดการพึ่งพาองค์กรยุติธรรมของภาครัฐ

15. ภาศึการพัฒนา

หมายถึง ส่วนหนึ่งของพลังร่วมที่จะก่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลของการพัฒนา และเป็นผู้ร่วมรับผลกระทบหรือผลประโยชน์ หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการพัฒนา ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ซึ่งประกอบด้วย องค์กรพัฒนาเอกชน ชุมชนและประชาชน สถาบันอื่นๆ เช่น สถาบันวิชาการ และสื่อมวลชน เป็นต้น

16. บูรณาการ

ในความหมายของแผนแม่บทฯ หมายถึง การประสานการทำงานหรือประสานทรัพยากรของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อให้เกิดการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินงาน

17. สังคมแห่งความเป็นธรรม

หมายถึง การที่คนในสังคมได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม ไม่มีความเหลื่อมล้ำทางสังคมและเศรษฐกิจ ทุกคนได้รับโอกาสทางสังคมอย่างทั่วถึงและได้รับความคุ้มครองอย่างเป็นธรรม

31 ส.ค. 2552

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๕/๕๑๗๖

กระทรวงยุติธรรม
เลขรับ... 0404
วันที่... 25 ส.ค. 2552
เวลา.....

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล
เลขรับ... ๑๐๓๐๐
วันที่... 1288
วันที่... 2-5 ส.ค. 2552
เวลา... 13.50

๒๕ มีนาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ขออนุมัติร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๕๕ และร่างแผนยุทธศาสตร์
การพัฒนากระบวนการยุติธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๕๗)

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

อ้างถึง หนังสือกระทรวงยุติธรรม ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๙๐๕/๐๐๘๙๗ ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๒

สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
รับที่... 04354
วันที่... 31 ส.ค. 2552
เวลา... 18.00

- ๑. สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ด่วนที่สุด ที่ นร ๑๑๑๑/๑๑๕๘ ลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๒
- ๒. สำเนาหนังสือสำนักงบประมาณ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๗๐๗/๒๕๔ ลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๒

สำนักงานกิจการยุติธรรม
เลขรับ... 1236/2552
วันที่... 31 ส.ค. 2552
เวลา... 13.00

ตามที่ได้อธิบายเรื่อง ขออนุมัติร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๕๕ และร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากระบวนการยุติธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๕๗) ไปเพื่อดำเนินการ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงบประมาณ ได้เสนอความเห็นมาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๒ ลงมติอนุมัติตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ และให้กระทรวงยุติธรรมรับความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีที่เห็นว่าควรนำหลักเกณฑ์ของกระบวนการยุติธรรมตามกฎหมายอิสลามมาบรรจุเพิ่มเติมไว้ในแผนดังกล่าว เพื่อให้แผนฯ มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ไปประกอบการพิจารณาดำเนินการด้วย

จึงเรียนยืนยันมา ทั้งนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องตามบัญชีแนบท้าย

ที่ ยธ ๐1๐๐/๒๕๕๒
ซึ่ง สป. ส่งแล้ว สกค. ออ.น.น.ร.

[Signature]

ขอแสดงความนับถือ

[Signature]

สำนักงานผู้บริหาร
เลขรับ... 1153/๑5๕๒
วันที่... 31 ส.ค. 2552
เวลา... 1A.09

(นายพีระพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

[Signature]

สำนักพัฒนายุทธศาสตร์และติดตามนโยบายพิเศษ
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๑๔๔๕ โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๗๑๙๓

(นายธวัชชัย (ลาสุดีสาลี))
รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักนโยบายและประสานแผน
รับที่... 406/๑55๒
วันที่... 2 ส.ค. 2552
เวลา... 9-42

[Handwritten notes]

บัญชีรายชื่อผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งได้แจ้งเรื่อง ขออนุมัติร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๕๕ และร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการยุติธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๕๗) ให้ทราบ ดังนี้

๑. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
๒. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๓. อัยการสูงสุด
๔. เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๕. ผู้อำนวยการสำนักงานประสาน
๖. เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา
๗. ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ
๘. ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้

เรียน ผอ.สนป.
 เพื่อทราบ
 เพื่อพิจารณา
 เพื่อพิจารณาสั่งการ
 เพื่อทราบทั่วกัน

DME

- 2 ส.ค. 2552

เรียน ผอ.สทท.
 เพื่อโปรดทราบ และให้ทราบทั่วกัน
 เพื่อโปรดพิจารณา เห็นควรมอบ
 สท. กจร. สทท.
 สวท. คปก. สนป.
 ก.พ.ร. ตม. BJS

OK
 31 ส.ค. 52

ทราบ
 ให้ทราบทั่วกัน
 ส่ง สท. กจร. สวท. คปก.
 สนป. ก.พ.ร. ตม. BJS
 มอบ.....ดำเนินการ
ผอ./สทท.

(นายชาติริ ใจไชย)

ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม

31 ส.ค. 2552

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๑๑๑๑/ 1158

สำนักงานคณะกรรมการ

พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๙๖๒ ถนนกรุงเกษม กทม. ๑๐๑๐๐

17 มีนาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ขออนุมัติร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ. ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๕๕ และร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการยุติธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๗)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕ /๔๔๖๕ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๒

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้ส่งเรื่องขออนุมัติร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ. ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๕๕ และร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการยุติธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๗) ของกระทรวงยุติธรรม ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ความละเอียดตามแจ้ง แล้วนั้น

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้พิจารณาแล้ว มีความเห็นดังนี้

๑. เห็นชอบกับร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ. ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๕๕ และร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการยุติธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๗) ที่ครอบคลุมยุทธศาสตร์การบริหารงานยุติธรรมอย่างเป็นระบบและบูรณาการ อีกทั้งยังตอบสนองการแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้วยการใช้กระบวนการยุติธรรมทั้งต่อประชาชน ผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ ข้าราชการและผู้ปฏิบัติงานของหน่วยงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่คำนึงถึงหลักศาสนา วัฒนธรรม หลักสิทธิมนุษยชนและหลักสมานฉันท์บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของชุมชน

๒. เห็นควรให้กระทรวงยุติธรรมเป็นแกนในการประสานผลักดันขับเคลื่อนการพัฒนาตามร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการยุติธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๗) โดยให้ความสำคัญกับการเร่งสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีศรัทธา มีความปลอดภัยและดำรงชีวิตได้อย่างสงบสุข

จึงเรียนมาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอำพน กิตติอำพน)

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวราตรี คุระสุข)

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ระดับชำนาญการ

สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาทางสังคม

โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๒๐๐๖

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๒๕๒๗

ด่วนที่สุด

ที่ นร 0707/ 244

สำนักงานประมาณ

ถนนพระรามที่ 6 กรุงเทพฯ 10400

17 มีนาคม 2552

เรื่อง ขออนุมัติร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2552 - 2555 และร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการยุติธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ. 2553 - 2557)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร 0505/4466

ลงวันที่ 16 มีนาคม 2552

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขอให้สำนักงานประมาณเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี กรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเสนอเรื่อง ขออนุมัติร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2552 - 2555 และร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการยุติธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ. 2553 - 2557) ดังนี้

1. ขออนุมัติร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2552 - 2555 และร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการยุติธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ. 2553 - 2557) โดยขอให้องค์กรที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นกรอบทิศทางและแนวทางดำเนินงานที่สอดคล้อง สนับสนุน และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2. ให้กระทรวงยุติธรรม โดยสำนักงานกิจการยุติธรรมในฐานะเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และติดตามประเมินผลตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2552 - 2555

3. ให้สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม ในฐานะเลขานุการคณะกรรมการนโยบายและประสานงานระบบการยุติธรรมจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และติดตามประเมินผลตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการยุติธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ. 2553 - 2557)

/4. ให้สำนักงานประมาณ...

4. ให้สำนักงานประมาณพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้เป็นไปตามร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2552 - 2555 และร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการยุติธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ. 2553 - 2557) รวมทั้งสนับสนุนแผนปฏิบัติการและแผนงบประมาณบูรณาการประจำปีที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของแผนทั้งสองอย่างเหมาะสมความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงานประมาณพิจารณาแล้วขอเรียนว่า ร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2552 - 2555 และร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการยุติธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ. 2553 - 2557) ที่คณะกรรมการพัฒนาระบบการยุติธรรมแห่งชาติได้มีมติเห็นชอบแล้ว ได้กำหนดกรอบแนวทางและขั้นตอนในการดำเนินงาน เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีการกำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัดการดำเนินงานที่ชัดเจน และกระบวนการจัดทำแผนได้ผ่านขั้นตอนการมีส่วนร่วม และการระดมความคิดเห็นของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งมีความสอดคล้องกับสถานการณ์และแนวนโยบายของรัฐบาลชุดปัจจุบัน ดังนั้น จึงเห็นเป็นการสมควรที่คณะรัฐมนตรีจะพิจารณาให้ความเห็นชอบในหลักการของร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2552 - 2555 และร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการยุติธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ. 2553 - 2557) ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ โดยมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการรายปีให้มีความชัดเจนและสอดคล้องกับทิศทางและแนวทางการดำเนินงานของแผนแม่บทและแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าว สำหรับการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการตามแผนแม่บทฯ และแผนยุทธศาสตร์ฯ ดังกล่าวนั้น สำนักงานประมาณจักได้พิจารณาจัดสรรงบประมาณให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องตามความจำเป็นและเหมาะสมตามขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายบัณฑูร สุภักควณิช)

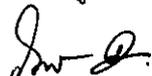
ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ

สำนักจัดทำงบประมาณด้านความมั่นคง 2

โทร. 0 2273 9424

โทรสาร 0 2273 9239

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวราตรี คุระสุข)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ระดับชำนาญการ

คำสั่งคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ
ที่ ๑ /๒๕๕๒

เรื่อง ปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการ
ในคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

เนื่องด้วยมติที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๒ ได้เห็นชอบให้ปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการด้านต่าง ๆ ในคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ เพื่อให้ระบบบริหารงานยุติธรรมมีความต่อเนื่อง รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ อันจะเป็นประโยชน์ในการสร้างเสริมและอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้กับประชาชนและสังคมโดยรวม จึงให้ยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติที่ ๑/๒๕๔๕, ๒/๒๕๔๕, ๓/๒๕๔๕, ๑/๒๕๕๐, ๒/๒๕๕๐, ๓/๒๕๕๐, ๔/๒๕๕๐, ๖/๒๕๕๐ และ ๗/๒๕๕๐ และให้ใช้คำสั่งนี้แทน โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑. คณะกรรมการด้านจัดทำ ประสาน ติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

องค์ประกอบ

๑. ปลัดกระทรวงยุติธรรม	ประธานอนุกรรมการ
๒. ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม	อนุกรรมการ
๓. ผู้แทนสำนักงานศาลปกครอง	อนุกรรมการ
๔. ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด	อนุกรรมการ
๕. ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๖. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๗. ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ	อนุกรรมการ
๘. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	อนุกรรมการ
๙. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน	อนุกรรมการ
๑๐. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ	อนุกรรมการ
๑๑. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	อนุกรรมการ

/๑๒. ผู้แทนสำนักงาน...

๑๒.	ผู้แทนสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน	อนุกรรมการ
๑๓.	ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม
ยาเสพติด	อนุกรรมการ
๑๔.	ผู้แทนเนติบัณฑิตยสภา	อนุกรรมการ
๑๕.	ผู้แทนสภาพนายความ	อนุกรรมการ
๑๖.	นายวิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ	อนุกรรมการ
๑๗.	ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม	อนุกรรมการ
๑๘.	รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม
ที่ได้รับมอบหมาย	อนุกรรมการและ
เลขานุการ
๑๙.	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและประสานแผน
กระบวนการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม	อนุกรรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการ
๒๐.	เจ้าหน้าที่สำนักงานกิจการยุติธรรม
ที่ได้รับมอบหมาย จำนวน ๑ คน	ผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. ศึกษาและจัดทำแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ
๒. ประสาน ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป
๓. แต่งตั้งคณะทำงานหรือคัดเลือกบุคคลหรือหน่วยงานให้เป็นผู้รับผิดชอบเพื่อดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการฯ เห็นสมควร และนำเสนอต่อคณะกรรมการฯ ต่อไป
๔. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติมอบหมาย

๒. คณะอนุกรรมการด้านพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรม

องค์ประกอบ

๑.	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม	ประธานอนุกรรมการ
๒.	ปลัดกระทรวงยุติธรรม	รองประธานอนุกรรมการ
๓.	ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม	อนุกรรมการ
๔.	ผู้แทนสำนักงานศาลปกครอง	อนุกรรมการ
๕.	ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด	อนุกรรมการ
๖.	ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๗.	ผู้แทนสำนักงานประมาณ	อนุกรรมการ
๘.	ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ	อนุกรรมการ

/๘. ผู้แทนกระทรวง...

๕.	ผู้แทนกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและ
การสื่อสาร	อนุกรรมการ
๑๐.	ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย	อนุกรรมการ
๑๑.	ผู้แทนกระทรวงแรงงาน	อนุกรรมการ
๑๒.	ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ	อนุกรรมการ
๑๓.	ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข	อนุกรรมการ
๑๔.	ผู้แทนสำนักงานป้องกันและปราบปราม
การฟอกเงิน	อนุกรรมการ
๑๕.	ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและ
ปราบปรามยาเสพติด	อนุกรรมการ
๑๖.	ผู้แทนศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และ
คอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC)	อนุกรรมการ
๑๗.	ผู้แทนสภาพนายความ	อนุกรรมการ
๑๘.	นายวิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ	อนุกรรมการ
๑๙.	ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม	อนุกรรมการ
๒๐.	รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม
ที่ได้รับมอบหมาย	อนุกรรมการและ
เลขานุการ
๒๑.	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและประสานแผน
กระบวนการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม	อนุกรรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการ
๒๒.	เจ้าหน้าที่สำนักงานกิจการยุติธรรม
ที่ได้รับมอบหมาย จำนวน ๑ คน	ผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. ศึกษาและจัดทำแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรม
๒. ส่งเสริม สนับสนุน และกำหนดมาตรฐานเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม
๓. จัดทำ ประสาน ติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรม
๔. แต่งตั้งคณะทำงานหรือคัดเลือกบุคคลหรือหน่วยงานให้เป็นผู้รับผิดชอบเพื่อดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะอนุกรรมการฯ เห็นสมควร และนำเสนอต่อคณะกรรมการฯ ต่อไป
๕. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติมอบหมาย

/๑. คณะอนุกรรมการด้านศึกษา...

๓. คณะอนุกรรมการด้านศึกษา วิจัยและพัฒนากฎหมายและระบบงานในกระบวนการ

ยุติธรรม

องค์ประกอบ

๑. ปลัดกระทรวงยุติธรรม	ประธานอนุกรรมการ
๒. ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม	อนุกรรมการ
๓. ผู้แทนสำนักงานศาลปกครอง	อนุกรรมการ
๔. ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด	อนุกรรมการ
๕. ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๖. ผู้แทนสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี	อนุกรรมการ
๗. ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ	อนุกรรมการ
๘. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	อนุกรรมการ
๙. ผู้แทนกระทรวงการคลัง	อนุกรรมการ
๑๐. ผู้แทนสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย	อนุกรรมการ
๑๑. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๑๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิตติศักดิ์ ประกิต	อนุกรรมการ
๑๓. รองศาสตราจารย์จตุพร บานชื่น	อนุกรรมการ
๑๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จันทรัตน์ เอื้ออำนวย	อนุกรรมการ
๑๕. รองศาสตราจารย์ประธาน วัฒนวาณิชย์	อนุกรรมการ
๑๖. นายวิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ	อนุกรรมการ
๑๗. ศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโยภาส	อนุกรรมการ
๑๘. ศาสตราจารย์สุनीย์ มัลลิกะมาส	อนุกรรมการ
๑๙. ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม	อนุกรรมการ
๒๐. รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม
ที่ได้รับมอบหมาย	อนุกรรมการ และ
เลขานุการ
๒๑. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรม
สำนักงานกิจการยุติธรรม	อนุกรรมการ และ
ผู้ช่วยเลขานุการ
๒๒. เจ้าหน้าที่สำนักงานกิจการยุติธรรมที่ได้รับมอบหมาย
จำนวน ๑ คน	ผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

- ศึกษา วิจัยและพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานยุติธรรม
- วิเคราะห์ภาพรวมการดำเนินงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เพื่อนำไปสู่การพัฒนากระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ

๓. แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคัดเลือกบุคคลหรือหน่วยงานให้เป็นผู้รับผิดชอบเพื่อดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการฯ เห็นสมควร และนำเสนอต่อคณะกรรมการฯ ต่อไป

๔. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมฯ มอบหมาย

๔. คณะกรรมการด้านพัฒนาบุคลากรกระบวนงานยุติธรรม

องค์ประกอบ

๑.	นายกิตติพงษ์ กิตยารักษ์	ประธานอนุกรรมการ
๒.	เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา	อนุกรรมการ
๓.	ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม	อนุกรรมการ
๔.	ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด	อนุกรรมการ
๕.	ผู้แทนสภาทนายความ	อนุกรรมการ
๖.	รองศาสตราจารย์กำชัย จงจักรพันธ์	อนุกรรมการ
๗.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย	อนุกรรมการ
๘.	รองศาสตราจารย์ชลัษฎพร อมรวัฒนา	อนุกรรมการ
๙.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธิดิพันธ์ เชื้อบุญชัย	อนุกรรมการ
๑๐.	นายมนตรี จิตสว่าง	อนุกรรมการ
๑๑.	นายมานิต วิทยาเต็ม	อนุกรรมการ
๑๒.	นายวิชัย ตันติกุลานันท์	อนุกรรมการ
๑๓.	นายวิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ	อนุกรรมการ
๑๔.	พลตำรวจตรีสุพจน์ ณ บางช้าง	อนุกรรมการ
๑๕.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุไรพรรณ เจนวาณิชยานนท์	อนุกรรมการ
๑๖.	ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม	อนุกรรมการ
๑๗.	รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม ที่ได้รับมอบหมาย	อนุกรรมการและ เลขานุการ
๑๘.	ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาบุคลากรในกระบวนงาน ยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม	อนุกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ
๑๙.	เจ้าหน้าที่สำนักงานกิจการยุติธรรมที่ได้รับมอบหมาย จำนวน ๑ คน	ผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. กำหนดนโยบายและแนวทางในการพัฒนาบุคลากรในกระบวนงานยุติธรรม
๒. ประสานงานและเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลในกระบวนงานยุติธรรม

๓. แต่งตั้งคณะทำงานหรือคัดเลือกบุคคลหรือหน่วยงานให้เป็นผู้รับผิดชอบเพื่อดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะอนุกรรมการฯ เห็นสมควร และนำเสนอต่อคณะกรรมการฯ ต่อไป

๔. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

มอบหมาย

๕. คณะอนุกรรมการด้านประสานงานและบริหารจัดการกระบวนการยุติธรรม

องค์ประกอบ

๑. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม	ประธานอนุกรรมการ
๒. ปลัดกระทรวงยุติธรรม	รองประธานอนุกรรมการ
๓. เลขานุการสำนักงานศาลยุติธรรม	อนุกรรมการ
๔. เลขานุการสำนักงานศาลปกครอง	อนุกรรมการ
๕. อัยการสูงสุด	อนุกรรมการ
๖. ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๗. เลขานุการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๘. ผู้อำนวยการสำนักงานปรมาน	อนุกรรมการ
๙. เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกา	อนุกรรมการ
๑๐. เลขานุการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน	อนุกรรมการ
๑๑. ปลัดกระทรวงมหาดไทย	อนุกรรมการ
๑๒. เลขานุการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด	อนุกรรมการ
๑๓. เลขานุการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน	อนุกรรมการ
๑๔. เจ้ากรมพระธรรมนูญ	อนุกรรมการ
๑๕. เลขานุการเนติบัณฑิตยสภา	อนุกรรมการ
๑๖. นายกฤษฎาพนายความ	อนุกรรมการ
๑๗. นายวิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ	อนุกรรมการ
๑๘. ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม	อนุกรรมการ
๑๙. รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรมที่ได้รับมอบหมาย	อนุกรรมการและเลขานุการ

/๒๐. ผู้อำนวยการ...

๒๐. ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและประสานแผน
กระบวนการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม	อนุกรรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการ
๒๑. ผู้อำนวยการกองงานคณะกรรมการการยุติธรรมแห่งชาติ
สำนักงานกิจการยุติธรรม	อนุกรรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. ศึกษาปัญหาข้อขัดข้องในการปฏิบัติงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน
๒. รวบรวมข้อมูล ศึกษา วิเคราะห์และประสานงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เพื่อยกระดับกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบให้สามารถดำเนินไปอย่างถูกต้องเป็นไปตามกฎหมาย
๓. บูรณาการและประสานความร่วมมือหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและคณะอนุกรรมการต่าง ๆ
๔. แต่งตั้งคณะทำงาน หรือคัดเลือกบุคคล หรือหน่วยงานให้เป็นผู้รับผิดชอบเพื่อดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะอนุกรรมการฯ เห็นสมควร และนำเสนอต่อคณะกรรมการฯ ต่อไป
๕. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติมอบหมาย

๖. คณะอนุกรรมการด้านส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและประชาสัมพันธ

องค์ประกอบ

๑. พลตำรวจเอกชาญชิต เพียรเลิศ	ประธานอนุกรรมการ
๒. นายกิตติพงษ์ กิตยารักษ์	รองประธานอนุกรรมการ
๓. รองศาสตราจารย์กมลทิพย์ คติการ	อนุกรรมการ
๔. นายชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ	อนุกรรมการ
๕. รองศาสตราจารย์ไชยา ยิ้มวิไล	อนุกรรมการ
๖. นายธงชัย ฌ นคร	อนุกรรมการ
๗. รองศาสตราจารย์ประธาน วัฒนวานิชย์	อนุกรรมการ
๘. รองศาสตราจารย์พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ	อนุกรรมการ
๙. นายพิเชียร อำนวยวรประเสริฐ	อนุกรรมการ
๑๐. นายเรืองชัย ทรัพย์นิรันดร์	อนุกรรมการ

๑๑. พลตำรวจเอกวันชัย ศรีนวลนัด	อนุกรรมการ
๑๒. ศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโญภาส	อนุกรรมการ
๑๓. นางศรีธยา ไชยสุด	อนุกรรมการ
๑๔. นายศิริศักดิ์ ดิยะพรรณ	อนุกรรมการ
๑๕. ศาสตราจารย์สุภชัย ยาวะประภาส	อนุกรรมการ
๑๖. พลตำรวจตรีอนันต์ ศรีหิรัญ	อนุกรรมการ
๑๗. ผู้แทนสภาพนายควม	อนุกรรมการ
๑๘. ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม	อนุกรรมการ
๑๙. รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม
ที่ได้รับมอบหมาย	อนุกรรมการและ
เลขานุการ
๒๐. ผู้อำนวยการกองงานคณะกรรมการการยุติธรรมแห่งชาติ	อนุกรรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการ
๒๑. เจ้าหน้าที่สำนักงานกิจการยุติธรรมที่ได้รับมอบหมาย
จำนวน ๑ คน	ผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. ดำเนินการ และส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนากระบวนการยุติธรรม
๒. พิจารณาและกำหนดแนวทางการดำเนินการ ประสานงาน ส่งเสริมและสนับสนุนการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานยุติธรรมแก่ประชาชนและหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานยุติธรรม
๓. ส่งเสริม ให้กำลังใจและเชิดชูเกียรติแก่บุคคลและหน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่อันเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรม
๔. แต่งตั้งคณะทำงานหรือคัดเลือกบุคคลหรือหน่วยงานให้เป็นผู้รับผิดชอบเพื่อดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะอนุกรรมการฯ เห็นสมควร และนำเสนอต่อคณะกรรมการฯ ต่อไป
๕. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติมอบหมาย

๘. คณะอนุกรรมการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ
องค์ประกอบ

๑. ศาสตราจารย์ (พิเศษ) เรวัต ฉ่ำเฉลิม	ประธานอนุกรรมการ
๒. อธิบดีอัยการฝ่ายต่างประเทศ สำนักงานอัยการสูงสุด	อนุกรรมการ
๓. ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม	อนุกรรมการ
๔. ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๕. ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม	อนุกรรมการ
๖. ผู้แทนกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย
กระทรวงการต่างประเทศ	อนุกรรมการ
๗. ผู้แทนกรมราชทัณฑ์	อนุกรรมการ
๘. ผู้แทนกรมสอบสวนคดีพิเศษ	อนุกรรมการ
๙. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม
ยาเสพติด	อนุกรรมการ
๑๐. ผู้แทนสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน	อนุกรรมการ
๑๑. นายตระกูล วินิจฉัยภาค	อนุกรรมการ
๑๒. นายวิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ	อนุกรรมการ
๑๓. ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม	อนุกรรมการ
๑๔. รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม
ที่ได้รับมอบหมาย	อนุกรรมการและ
เลขานุการ
๑๕. นายฤทธิไกร ทองมาลา	ผู้ช่วยเลขานุการ
๑๖. เจ้าหน้าที่สำนักงานกิจการยุติธรรม
ที่ได้รับมอบหมายจำนวน ๑ คน	ผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. พิจารณาภาพรวมนโยบายของกระบวนการยุติธรรมในด้านการให้ความร่วมมือตามหลักการของสหประชาชาติและข้อตกลงระหว่างประเทศ
๒. พิจารณาภาพรวมของนโยบายในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมในด้านการสร้างกลไกและการให้ความร่วมมือหรือจัดทำข้อตกลงระหว่างประเทศ
๓. ติดตามและประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สามารถปฏิบัติงานเพื่อเป็นไปตามหลักการของสหประชาชาติและข้อตกลงระหว่างประเทศ

๑๔. แต่งตั้งคณะทำงาน...

๔. แต่งตั้งคณะทำงานหรือคัดเลือกบุคคลหรือหน่วยงานให้เป็นผู้รับผิดชอบเพื่อ
ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการฯ เห็นสมควร และนำเสนอต่อคณะกรรมการฯ ต่อไป

๕. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

มอบหมาย

๘. คณะกรรมการนโยบายและประสานงานยุติธรรมจังหวัดชายแดนภาคใต้

องค์ประกอบ

๑.	อธิบดีผู้พิพากษาภาค ๕	ที่ปรึกษา
๒.	อธิบดีอัยการเขต ๕	ที่ปรึกษา
๓.	ผู้อำนวยการศูนย์อำนาจการบริหารจังหวัดชายแดน
ภาคใต้	ที่ปรึกษา
๔.	ปลัดกระทรวงยุติธรรม	ประธานอนุกรรมการ
๕.	รองปลัดกระทรวงยุติธรรมที่ได้รับมอบหมาย	รองประธานอนุกรรมการ
๖.	ผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดน
ภาคใต้	รองประธานอนุกรรมการ
๗.	ผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔	รองประธานอนุกรรมการ
๘.	ผู้บัญชาการผสมพลเรือน ตำรวจ ทหาร	อนุกรรมการ
๙.	ประธานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาส	อนุกรรมการ
๑๐.	ประธานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดปัตตานี	อนุกรรมการ
๑๑.	ประธานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดยะลา	อนุกรรมการ
๑๒.	ประธานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสตูล	อนุกรรมการ
๑๓.	ประธานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสงขลา	อนุกรรมการ
๑๔.	เลขาธิการ ป.ป.ส. หรือผู้แทนที่ได้รับมอบหมาย	อนุกรรมการ
๑๕.	เลขาธิการ ป.ปง. หรือผู้แทนที่ได้รับมอบหมาย	อนุกรรมการ
๑๖.	คະໂຕ້ຍຸຕິຮຽນ ຈັງຫວັດນຣາຮີວາສ	อนุกรรมการ
๑๗.	คະໂຕ້ຍຸຕິຮຽນ ຈັງຫວັດປັດຕານີ	อนุกรรมการ
๑๘.	คະໂຕ້ຍຸຕິຮຽນ ຈັງຫວັດຍະລາ	อนุกรรมการ
๑๙.	คະໂຕ້ຍຸຕິຮຽນ ຈັງຫວັດສຕູລ	อนุกรรมการ
๒๐.	ผู้แทนศาลปกครองจังหวัดสงขลา	อนุกรรมการ
๒๑.	ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย	อนุกรรมการ
๒๒.	กรรมการบริหารสภาพนายความ ภาค ๕	อนุกรรมการ

๒๓.	นายกิตติ กิตติโชควัฒนา	อนุกรรมการ
๒๔.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย	อนุกรรมการ
๒๕.	รองศาสตราจารย์รวิทย์ บารู	อนุกรรมการ
๒๖.	ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดสงขลา	อนุกรรมการ
๒๗.	รองผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ยธ.)	อนุกรรมการ
๒๘.	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	อนุกรรมการและ
เลขานุการ
๒๙.	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและประสานแผน
กระบวนการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม	อนุกรรมการและ
เลขานุการร่วม
๓๐.	ผู้อำนวยการสำนักงานบริหารงานยุติธรรม ศอ.บต.	อนุกรรมการและ
เลขานุการร่วม
๓๑.	เจ้าหน้าที่ในสังกัดกระทรวงยุติธรรมที่ปลัดกระทรวง
ยุติธรรมมอบหมายจำนวนไม่เกิน ๒ คน	ผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. พิจารณากำหนดแนวทางการบริหารงานยุติธรรมให้เหมาะสมกับลักษณะเฉพาะของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
๒. จัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ในมิติงานกระบวนการยุติธรรม
๓. เสนอแนะและให้ความเห็นเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและแนวทางการบริหารงานยุติธรรมต่อคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๔. ประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐ หรือ องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานยุติธรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานยุติธรรม ในการแก้ไขข้อขัดข้องที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารงานยุติธรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
๕. ศึกษา วิเคราะห์ และประเมินผลการปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักนิติธรรม เพื่อแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้
๖. ศึกษาวิเคราะห์ และทำการศึกษาวิจัยเพื่อกำหนดแนวทาง กลยุทธ์ และมาตรการในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๗. ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับบริหารงานยุติธรรม จัดประชุม สัมมนา ฝึกอบรมหรือเสนอแนะหน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานยุติธรรมที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้

๘. พิจารณาแต่งตั้งคณะทำงานหรือมอบหมายบุคคลให้ดำเนินการใดภายใต้อำนาจหน้าที่ ของคณะอนุกรรมการนี้

๙. ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

๘. คณะอนุกรรมการเพื่อพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการชั้นสูตรพลิกศพ

องค์ประกอบ

๑. ศาสตราจารย์นายแพทย์วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์	ประธานอนุกรรมการ
๒. นายวิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ	รองประธานอนุกรรมการ
๓. ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม	อนุกรรมการ
๔. ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด	อนุกรรมการ
๕. ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๖. ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย	อนุกรรมการ
๗. ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข	อนุกรรมการ
๘. ผู้แทนแพทยสภา	อนุกรรมการ
๙. ผู้แทนสมาคมนิติเวชศาสตร์แห่งประเทศไทย	อนุกรรมการ
๑๐. ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม	อนุกรรมการ
๑๑. ผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์	อนุกรรมการ
๑๒. รองศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล	อนุกรรมการ
๑๓. ศาสตราจารย์แสวง บุญเฉลิมวิภาส	อนุกรรมการ
๑๔. รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม
ที่ได้รับมอบหมาย	อนุกรรมการและ
เลขานุการ
๑๕. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรม
สำนักงานกิจการยุติธรรม	อนุกรรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการ
๑๖. เจ้าหน้าที่สำนักงานกิจการยุติธรรม
ที่ได้รับมอบหมาย จำนวน ๑ คน	ผู้ช่วยเลขานุการ

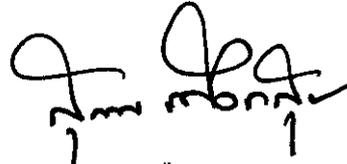
/อำนาจหน้าที่...

อำนาจหน้าที่

ให้คณะอนุกรรมการดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่พิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการชั้นสูตรพลิกศพ และดำเนินการขร่างกฎหมายในเรื่องดังกล่าว รวมถึงกรณีอื่นที่เกี่ยวข้อง และเมื่อดำเนินการเสร็จแล้วให้เสนอหน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการต่อไป

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

(นายสุเทพ เทือกสุบรรณ)

รองนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี
ประธานกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

